

Ikitaabo kyo' **Kulyoka** **Indangiriro**

Yiki kitaabo, kikayandikwa na Musa, kinayerekiini ngiisi kwo Rurema akaluzza Abahisiraheeri i Miisiri, banayiji ba mulala úguhimbiri. Ha nyuma, mwami we'Miisiri anatondeera ukubalibuza bweneene mu kubakoleesa ku ka-haati. Kundu kwokwo, Rurema anakoleesa Musa mu kugira ibitangaaza bya kwingi-kwingi, halinde banalyoka yo, banayingira mwi'shamba.

Ikyanya Abahisiraheeri bâli koli shumbisiri mwi'shamba, Rurema anababwira kwo bamúyubakire iheema lye'mihumaanano, habe ho agakizi yiyerekana. Haaho mwi'shamba, anababiikira ulusiku lukulu lwe'Pasaka, anabaheereza ziryaa maaja ikumi, kuguma ne'zindi maaja nyingi.

Imiziizi miguma yi'sikamiro, iri mu Kulyoka 14.13-14: «Musa anabashuvya: “Mutayobohe, si mutuuze. Zeene lyo na zeene, mugaabona ngiisi kwo Nahano agamùkiza. Yaba Bamiisiri bo mubwini buno, mutâye ki babone. Nahano yenyene agamùlwira. Kwokwo, mukwiriiri mutuuze naaho.”»

Íbiri mwo, ku bwofi

- a) Rurema akoleesa Musa, mu kushaaza Abahisiraheeri i Miisiri (1.1–6.27)
- b) Rurema agira ibitangaaza ikumi mu Bamiisiri, mu kubalibuza (6.28–11.10)

- c) Rurema abiikira Abahisiraheeri Ipasaka, banashaaga i Miisiri (12.1-13.16)
- d) Rurema ajabusa Abahisiraheeri Inyaaja Ndukula (13.17-15.21)
- e) Abahisiraheeri babalama mwi'shamba, halinde banahika i Sinaayi (15.1-18.1)
- f) Abahisiraheeri bagenda i Sinaayi, bananywana ikihango na Rurema (19.1-20.21)
- g) Rurema aheereza Abahisiraheeri imaaja, gira bakizi tuula bwija (20.22-24.18)
- h) Iheema Iya Rurema (25.1-40.38)

Abahisiraheeri balibuzibwa bweneene i Miisiri

¹ Ikyanya Yakobo akagendi tuula i Miisiri, anagenda na bagala baage. Na'maziina gaabo, go gaaga: ² Rubeni, na Simyoni, na Laawi, na Yuda, ³ na Hisakaari, na Zabulooni, na Binyamiini, ⁴ na Daani, na Nafutaali, na Gaadi, na Hasheeri. Yabo bagala baage, ngiisi muguma wabo âli riiri ne'mbaga yage. ⁵ Abandu be'kibusi kya Yakobo, booshi bâli hisiri bandu makumi galinda. Yusefu yehe, âli koli tuuziri mu kihugo kye'Miisiri.

⁶ Iri hakatama, uyo Yusefu anafwa. Beene wabo booshi ba mu yikyo kibusi, nabo banafwa. ⁷ Kundu kwokwo, Abahisiraheeri banagenderera ukukizi buta, banaluguuka bweneene, halinde banakwira hooshi mu kihugo kye'Miisiri.

⁸ Yahoo i Miisiri, iri hakalenga imyaka mingi, ugundi mwami anayima, atanâli yiji umwazi gwa Yusefu. ⁹ Uyo gundi mwami anabwiraga abandu baage: «Lolagi ngiisi kwa'Bahisiraheeri

bakola kanyegete. Hali ikyanya tutangaki bahasha. ¹⁰ Aaho! Tuyengehe! Mukuba, iri hangayimuka izibo, hali ikyanya yaba bandu bangayibiika ku bagoma biitu, banakengeere batulwisa. No'buzinda, banayiji tibita ikihugo kiitu. Ku yukwo, tuloozagye ubulyo bwo'kubahangirira, halinde bataki yushuuke.»

¹¹ Balya Bamiisiri, bâli kizi libuza Abahisiraheeri bweneene. Banababiikira abimangizi balangi, gira bakizi bakoleesa ku kahaati. Mwami we'Miisiri, anabayubakiisa utwaya two'kukizi biikira mwe'bihinda, (kuli kudeta: i Pitomu ne'Rameseesi).

¹² Balya Bahisiraheeri, kundu bâli kandamiirwi bweneene, si bâli genderiiri naaho ukubuta, iri banayushuuka, halinde banakwira mu kihugo. Kyanatuma balya Bamiisiri bagakizi bayoboha bweneene, ¹³ banagenderera ukukizi bavindagaza. ¹⁴ Banakizi bakoleesa ngana, buzira kubakejeerera. Ne'ri hakazindaga, yabo Bahisiraheeri banakizi humba ibumba lyo'kukizi bumba amatafaari. Banakizi gira ne'gindi mikolwa mingi ya mu ndalo. Bâli koli tuuziri mu makuba ngana-ngana, iri banakizi yitubanula bweneene.

Faraho alooza ukuyita abaana bo'butabana ba'Baheburaniya

¹⁵ Mu yabo Baheburaniya, mwâli riiri abahumbwa babiri, Shifira na Puwa. Yabo bombi, bo bâli kizi butiisa.

Lusiku luguma, mwami anababwira: ¹⁶ «Ikyanya abakazi ba'Baheburaniya bagakizi yiji buta, mukakizi loleekeza bwija umwana

úwabutwa. Iri angaba ali wa bunyere, munamúleke. Halikago, iri angaba ali wa butabana, munayami múfumba umuuka.»

¹⁷ Kundu mwami akadeta kwokwo, haliko balya bahumbwa bâli simbahiri Rurema, batanamútwaza. Kiri na'baana batabana, banakizi baleka.

¹⁸ Iri hakatama, uyo mwami anabatumira, anababuza: «E bahumbwa, makagi gano mwagira? Kituma kiki mwalekeerera abaana bo'butabana?»

¹⁹ Nabo, ti: «E mwami, balya Baheburaniyazi, biri bihagarusi bweneene. Ikyanya umuhumbwa ali mu ba atazi hika, bali mu gwanwa keera bayibutiisa boonyene. Boohe, batali mu tinda nga'Bamiisiri-kazi.»

²⁰ Yabo bahumbwa, Rurema anakizi bagashaanira. Na'Bahisiraheeri banakaviiriza ukuyushuuka, halinde banaba ne'misi bweneene. ²¹ Yabo bahumbwa, bwo bâli simbahiri Rurema, kyanatuma nabo, agabayushuulira imbaga zaabo.

²² Iri hakazinda, uyo mwami anakyula, ti: «Abaheburaniya, ikyanya bagabutaga abaana bo'butabana, ndaakwo kundi. Muyami balasha mu lwiji Niire. Si abaana bo'bunyere boohe, mukizi baleka.»

2

Musa abutwa

¹ Hâli riiri Mulaawi muguma úkahisa umukazi wa mu mulala gwage. ² Uyo mukazi anaheeka inda, anabuta umwana wo'butabana. Na bwo'yo

mwana âli riiri mwija bweneene, kyanatuma agaamala imyezi ishata ali mu mûbishiiriza.

³ Iri hakazinda, anabula ubulyo bwo'kushubi mûbisha. Kyanatuma agayabiira ikitiri ikikalukwa mu kaliri, anakihembeza kwo'bulungu.

Iri akayusagya, anakigwejeza mwo'yo mwana, anagendi kitereka mu masanga, mu lwiji Niire. ⁴ Uyo mwana, mwali wage âli bishamiri hoofi lyage, gira abone ngiisi ibigamûkoleka kwo.

⁵ Masaasa atabukwa, umuluzi-nyere wa Faraho anamanukira ku lwiji Niire, gira agendi yikaraba. Âli geeziri na'balemberezi baage.

Ikyanya bakalenga ku ngombe yo'lwiji, uyo muluzi-nyere anabona ikitiri kibishirwi mu byasi, anabwira umulemberezi muguma kwo agendi kireeta. ⁶ Uyo muluzi-nyere, mbu aki-tumbuule, anagwana muli umwana wa'kalenge, agweti agaalira. Anamûyuvwirwa indengeerwa, anadeta: «Uyu mwana, ali Muheburaniya.»

⁷ Haaho-haaho, ulya mwali wo'yo mwana anahulukira ho, anayami bwira uyo muluzi-nyere: «E waliha, uyu mwana, ka ngendi kuloogeza umulezi mu Baheburaniya-kazi, gira akizi kuyogeza ye?»

⁸ Naye, ti: «Genda!» Kwokwo, anayami gendi leeta nyina wo'yo mwana. ⁹ Ulya muluzi-nyere anamûbwira: «Uyabiirage uyu mwana, ukizi mûyoza. Ngakuhemba.» Kwokwo, uyo nyaama anatwala umwana imwage, anagendi mûlera.

¹⁰ Uyo nyaama, iri akabona kwo'mwana keera akula, anamútwala imwo'yo muluzinyere. Ne'ri akamúyabiira, anaba mwana wage, anamúyinika iziina Musa, mu kudeta: «N'gamútoola mu lwiji.*»

Musa atibitira i Midyani

¹¹ Iri hakalenga imyaka, Musa anaba akola mushosi. Lusiku luguma, anagendi tanduula beene wabo Abaheburaniya, anabona ngiisi kwa'Bamiisiri bali mu bakoleesa ku kahaati. Anabona mwene wabo muguma, agweti agashulikwa no'Mumiisiri.

¹² Musa anatee lola uluhande no'lundi. Ne'ri akabona kwo ndaaye umúbwini, anayami yita ulya Mumiisiri, anamúfulika mu mushenyu.

¹³ Iri bukakya, Musa anashubi hulukira ku Baheburaniya babiri ábali mu lwa. Ikyanya akabona kwo muguma wabo ye wahubira uwabo, anamúbwira: «Maki gano! Si mwe baguma! Kituma kiki uli mu shulika uwinyu?»

¹⁴ Na wa naye, ti: «Shaaga! Nyandagi úkakubiika kwo ube mutwali witu, unabe mutwi we'maaja ziitu? Ka naani, uloziizi ukunyita, nga kwo wayita ulya Mumiisiri?†»

Lyeryo, Musa anatondeera ukuyoboha, anayitoneesa, ti: «Ehee! Ngiisi byo nagira, kiziga keera byamenyeekana.»

¹⁵ Mwami we'Miisiri, iri akayuvwa ngiisi kwo Musa agira, anagira mbu amúyite. Kyanatuma Musa agapumukira mu kihugo kye'Midyani, gira

* **2:10** 2.10 Musa Mu ndeto ye'kiheburaniya, yiri iziina liri mu yuvwikana nga «ukulyosa». † **2:14** 2.14 Mikolezi 7.28.

agendi tuula mwo. Ne'ri akahika yo, anabwatala ha kirigo.

16 Iyo munda i Midyani, yâli riiri umugingi muguma úwâli hiiti abanyere balinda. Ikyanya Musa âli kola ha kirigo, yabo banyere banayiji vwomera ibitugwa bya yishe, banayijuza amiiji mu mivuli, gira bishyole.

17 Haaho, hanayija abandi bangere, banagira mbu babayimule yaho. Musa anayami yimuka, anabahaliza, anabatabaala mu kubashyoleekezwa ibitugwa.

18 Yabo banyere, iri bakataaha, yishe Rehuweri anababuza: «E baana, si leero mwataaha buki bwini!»

19 Na wa nabo, ti: «Ikyanya tutákola mu vwomera ibitugwa, hanayija Mumiisiri muguma, anatukiza mu maboko ga'biitu bangere. Na kwakundi, anatushyoleekezwa ibitugwa.»

20 Yishe, ti: «Hayi ali? Kituma kiki mwamúsiga? Mugendi múhamagala, gira naye ayiji lya ibyokulya.»

21 Iri Musa akahika mu nyumba yo'yo mushosi, anayemeera ukutuula mwo. Ha nyuma, uyo mushosi anayabiira munyere wage wa Zipoora, anamúheereza ye, abe mukaage.

22 Uyo Zipoora, ikyanya akabuta umwana wo'butabana, Musa anamúyinika iziina Girishoomu, (kuli kudeta: úkatibitira hala). Anadeta: «Ngola mubunga mu kihugo kye'mahanga.»

Amalira ga'Bahisiraheeri, gahikira Rurema

²³ Isiku, iri zikalengerana, uyo mwami we'Miisiri anashaaja. Yabo Bahisiraheeri, banagenderera ukukizi libuuka mu buja bwabo, banakizi gongeera bweneene.

Iri hakatama, yago malira gaabo ganahika mwi'gulu imwa Rurema. ²⁴ Ne'ri akagayuvwa, anakengeera kirya kihango kyo akagira na bashokuluza baabo, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo. ²⁵ Ikyanya akabona ngiisi kwo bagweti bagalibuuka bweneene, anabayuvwirwa indengeerwa.

3

Rurema ahamagala Musa mu kishungu-shungu

¹ Lusiku luguma, Musa âli ragiiri imbene ne'bibuzi bye'mwa Yeturo shevyala, umugingi we'Midyani. Ne'ri akabitambusa ubuterere, anahika i Horebu (kuli kudeta: mugazi gwa Rurema).

² Uyo Musa, ikyanya âli kola yaho, anayami hulukirwa kwo no'muganda wa Nahano. Uyo muganda âli riiri mu kishungu-shungu îkyâli kizi gulumira kwe'mbigi. Yikyo kishungu-shungu, kundu kyâli genderiiri ukukizi gulumira, si kitanasingooka. Iri Musa akabona kwokwo, ³ anayidesa, ti: «Kitangaaza yiki! Leka ndee gendi kiyitegeereza bwija, mbone îbitumiri kitali mu singooka.»

⁴ Iri Nahano akabona kwo Musa akola mu yegeera yikyo kishungu-shungu, izu lyage lyanakilyoka mwo, ti: «E Musa, e Musa!» Musa, ti: «E waliha, ndi hano.»

5 Nahano anamúbwira kwokuno: «Utayegeere hano. Uhogolage ibiraato byawe, bwo yaho uyimaaziri, hali handu hataluule. 6 Nie Rurema wa bashokuluza baawe, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo.*» Musa, mbu ayuvwe kwokwo, anayami bwikira amalanga gaage, bwo akayoboha ukulola ku Rurema.

7 Nahano anashubi múbwira: «Abandu baani, bakola mu libuuka bweneene mu kihugo kye'Miisiri. Basheebuza baabo, bali mu balibuza ku kahaati. Yago malibu gaabo gooshi, ngabwini, na nyuvwiti na ngiisi kwo bagweti bagaalira. Na buno, ngweti ngabahahalira.

8 «Kwokwo, ngolaga ngabalyosa mu maboko ga'Bamiisiri, na mu kihugo kyabo, halinde na mbatwale mu kihugo kiija. Kirya kindi kihugo, kiri kihamu, kinayeziri mwa'mata no'buuki. Si buno, kikiri mwa'Bakaanani, na'Bahiti, na'Bahamoori, na'Bapereesi, na'Bahivi, na'Bayebuusi.

9 «Yago malibu ga'Bahisiraheeri, keera gayu-vwikana mu matwiri gaani, nanabona ngiisi kwa'Bamiisiri bagweti bagabavindagaza bwe-neene. 10 Kwokwo buno, namu kutuma imunda Faraho, gira ugendi ndyokeza abandu baani mu kihugo kye'Miisiri. Mukuba, yabo Bahisiraheeri, bo bali bandu baani.»

11 Musa anabuuza Rurema: «Aaho! Niehe, ndi nga nyandi? Na kuti kwo nangagenda imwa mwami we'Miisiri, ninayami lyosa Abahisiraheeri mu kihugo kyage?»

* 3:6 3.6 Mataayo 22.32; Mariko 12.26; Luka 20.37; Mikolezi 7.32, 34.

¹² Rurema anamúshuvya: «Tugayamanwa! Na ibigakuyemeeza kwo nie wakutuma, byo byebi: Ugalyosa Abahisiraheeri mu kihugo kye'Miisiri, unabaleete ku gwoguno mugazi, gira bayiji nyikumbira kwo.»

¹³ Musa anashubi múbuuza: «E Nahamwitu, iri nangagenda imunda Abahisiraheeri, na mbabwire mbu: “Rurema wa bashokuluza biinyu anduma imwinyu”, hali ikyanya bagambuuza: “Uyo Rurema wawe, iziina lyage ye nyandi?” Aaho! Kuti kwo ngabashuvya?»

¹⁴ Rurema, ti: «Iziina lyani, “Niehe Nie Yamiri ho.†” Ku yukwo, ubwire Abahisiraheeri kwokuno: “Ulya Úyamiri ho, ye wanduma, ¹⁵ anali ye Nahano Rurema wa bashokuluza biinyu, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo.” Mu bibusi biinyu byoshi, lyeryo iziina, lyo ngakizi kengeerwa mwo. Liyamiri liri lye'mwani, halinde imyaka ne'myakuula.

¹⁶ «Kwokwo, ugendi kumania abashaaja ba'Bahisiraheeri, unababwire: “Nahano Rurema wa bashokuluza biinyu, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo, keera ambulukira kwo, anambwira: Nabona ngiisi kwo mugweti mugalibuuka mu kino kihugo kye'Miisiri. Na buno, ngola ngayiji mùtabaala. ¹⁷ Keera n'gamùlagaania kwo ngamùlyosa mu malibu giinyu, halinde na mmùtwale mu kihugo ikiyeziri mwa'mata no'buuki. Kundu kwokwo buno, yikyo kihugo kikiri kya'Bakaanani, na'Bahiti, na'Bahamoori, na'Bapereesi, na'Bahivi, na'Bayebuusi.”

† 3:14 3.14 Yohana 13.19.

18 «Yabo bashaaja ba'Bahisiraheeri, mango wababwira kwokwo, bagakuyuvwiriza. Ha nyuma, munagendanwe imwa mwami we'Miisiri, munamúbwire: “Buno, Nahano Rurema wa'Baheburaniya, atuhulukira kwo. Ku yukwo, utuhanguulage tugire ulugeezi lwe'siku zishatu mwi'shamba, gira tugendi tanga ituulo imwa Rurema witu.”

19 «Uyo mwami we'Miisiri, nyiji kwo atagamùhanguula kwo mugende, índazi mùlambuulira kwo'kuboko kwani kwo'bushobozi. 20 Ikyanya ngahaniiriza ikihugo kyage, ngakoleesa ukuboko kwani kwo'bushobozi, mu kukizi gira ibitangaaza bya kwingi-kwingi mu kati kaabo. Ha nyuma, uyo mwami akabuli mùleka mugendage.

21 «Kiri na'Bamiisiri nabo, ngamùsimiisa imwabo. Kwokwo, ngiisi Muheburaniya-kazi, ikyanya agalyoka mwo, atagalyoka maboko ma-maata. 22 Si ngiisi mukazi, akwaniini ahune umutuulani wage wo'Mumiisiri, kandi iri Mumiisiri-kazi útuuziri mu nyumba yage, kwo amúheereze ibirugu íbikatulwa mu harija, na mu nooro, amúhuune ne'byambalwa. Kwokwo, kwo mugayambika abaana biinyu, abanyere na'batabana. Kwi'yo njira, kwo mugalonga ibindu bya'Bamiisiri.»

4

Musa alonga ubushobozi bwo'kugira ibitangaaza

¹ Musa anashubi bwira Nahano: «Hali ikyanya Abahisiraheeri batagandwaza, batananyuvwe,

banadetage: “Nanga! Nahano atakakuhulukira kwo.” Aaho! Kuti kwo ngababwira?»

² Nahano anamúshuvya: «Biki byo ufumbi-iti?» Musa, ti: «Ngoni.»

³ Rurema, ti: «Ugikabule haashi.» Musa, mbu agikabulage ho, lyeryo irya ngoni yanayami hinduka mujoka. Musa anakanguka, anayami galuka kifudeete.

⁴ Nahano anashubi múbwira: «Lambuula ukuboko kwawe. Yugu mujoka, ugugwatire ku mukira.» Musa analambuula ukuboko, anaguzezeera. Haaho-haaho, gwanashubi hinduka ngoni.

⁵ Nahano anashubi deta: «Ugire yiki kitan-gaaza, halinde Abahisiraheeri bayemeere kwo nie wakupulukira kwo. Nie Rurema wa bashokuluzabaaba, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo.»

⁶ Nahano anashubi múbwira: «Buno, ubiike ukuboko kwawe mu kwaha.» Musa anakubika mwo. Ne'ri akagira mbu akulyose mwo, anabona kwo kukola no'mubembe, kunakola kweru, pepepe!

⁷ Rurema anashubi múbwira: «Yukwo kuboko kwawe, ukushubize mu kwaha.» Musa anakushubiza mwo. Ne'ri akashubi kulyosa mwo, anabona kwo'mubembe keera gwanyogoka. Amagala gaage, ganashubi ba nga kwo gâli tuuziri.

⁸ Nahano anadeta: «Yabo Bahisiraheeri, iri wangagira yikyo kisoomeza imbere lyabo, haliko batanakuyemeere, umenye kwe'kyanya

ugaboneesa ikya kabiri, lyoki lyo bagakuye-meera. ⁹ Kundu kwokwo, yibi bisoomeza byombi, hali ikyanya batangabiyemeera, batanatwaze amagambo gaawe. Lyeryo, ushamate amiiji mu lwiji Niire, unagafuke áhayumiri. Yago miiji, gagayami hinduka muko.»

¹⁰ Kundu Nahano akadeta kwokwo, haliko Musa anashubi múbwira: «E Nahamwitu, ungejeerere! Uyiji-yiji kwo'kulyokera keera, ululimi lwani luli luzito, na ndi mu kizi kukumiza.»

¹¹ Nahano anamúshuvya: «Nyandi úkabumba akanwa ko'mundu? Na nyandagi úli mu gira umundu abe kimeme, kandi iri bitwitwi? Na kandi, nyandi úli mu múgira akizi bona, kandi iri abe mbumi? Yibyo byoshi, ka ndali nie ndi mu bigira? ¹² Aaho! Genda naaho. Yikyo kikukumizi, ngakilyosa mu kanwa kaawe, na nguyigirize ngiisi byo ugaadeta.»

¹³ Uyo Musa anashubi deta: «E Nahano, nakuyinginga, maashi, ungejeerere. Ulungike yo'gundi.»

¹⁴ Iri Musa akadetaga kwokwo, Nahano anamúrakarira: «Mwene winyu wa Harooni, kutagi? Si nyiji kwo ali mu rongorora mu kudeta, anali Mulaawi. Na bunu, akola agayiji kusanaganira. Ikyanya agakubona, umutima gwage gushambaala. ¹⁵ Ugatee kizi ganuula na Harooni, unakizi múbwira ngiisi byo agaadeta. Ngakizi mùrongoora mwembi. Na ngizi mùyigiriza byo mugakizi gira, na byo mugakizi deta. ¹⁶ Harooni ye gakizi deta ahandu haawe, mu kukizi ganuula na'Bahisiraheeri. Naawe, we gaaba nga Rurema wage. ¹⁷ Ku yukwo, iyo ingoni yo ufumbiiti, ukizi

gigendana, ikabe yo ugakizi koleesa mu kugira ibisoomeza.»

Musa agalukira i Miisiri

¹⁸ Iri Rurema akayusa ukuganuuzza Musa, Musa anagalukira imwa Yeturo, shevyala, anamúbwira: «Nakuyinginga, we kongwa, umbanguule ngalukire i Miisiri, gira ngendi lola, iri beene witu bakiba ho.» Na wa shevyala, ti: «E mwana wani, ugendage no'mutuula.»

¹⁹ Ikyanya Musa atazi lyoka mu kihugo kye'Midyani, Nahano anamúbwira: «E Musa, ugalukirage mu kihugo kye'Miisiri. Mukuba, balya booshi ábâli kizi looza kwo bakuyite, keera bakafwa.»

²⁰ Kwokwo, Musa anayabiira mukaage, na bagala baage bombi, anabashoneza ku bapunda. Anashokola injira yo'kugalukira i Miisiri, akoli fumbiiti irya ngoni ya Rurema.

²¹ Nahano anashubi bwira Musa: «Lola! Ikyanya ugagalukira mu kihugo kye'Miisiri, ugendage imwa mwami wabo. Na ngiisi bitangaaza byo keera nakushoboleesa, ukizi bigira imbere lyage. Kundu kwokwo, ngakizi kayisa umutima gwage, atanamùhanguule kwo mugende.

²² «Kwokwo, ukamúbwire, ti: “Nahano, akyula kwokuno: Hisiraheeri ye mwana wani, anali ye fula yani. ²³ Keera nanakubwira kwo umùhanguule, gira agendi nyikumba. Halikago, walahira kwo atagende. Kwokwo buno, ngayita mugala wawe we'fula.”»

²⁴ Iri Musa akaba akiri mwi'yo njira yo'kugenda i Miisiri, anahika ha'bageezi bali

mu handa. Haaho, Nahano anamúhulukira kwo, anagira mbu amúyite.

²⁵ Mukaage Zipoora, mbu abonage kwokwo, anakwabaduka, anatoola ibuye lyugi, anayami tenguula mwo mugala wage. Ha nyuma, anayabiira ikikoba, anagendi kileeza ku magulu ga yiba, anamúbwira: «Uli yibanie, unakoli shiizirwi umuko.»

²⁶ Iri Rurema akabona kwokwo, analeka Musa, atanaki múyita. (Mukuba, ikyanya Zipoora akadeta: «Uli yibanie, unakoli shiizirwi umuko», kuli kudeta hi'gulu lyo'kutenguulwa.)

²⁷ Ku yikyo kyanya, Nahano âli mali gwanwa ahulukira ku Harooni, anamúbwira: «Ugende mwi'shamba, ugendi gwanana na Musa.» Kwokwo, Harooni anagenda mwo, anagwanana na Musa ku mugazi gwa Rurema, anamúhoobera. ²⁸ Musa, anamúganuulira ngiisi kwo Nahano akamúbwira, anamúmenyeesa kwakundi ne'bisoombeza byoshi byo agakizi kola.

²⁹ Yabo bombi, banagendi kuumania abashaaja booshi ba'Bahisiraheeri. ³⁰ Harooni anabaganuulira amagambo gooshi go Nahano atuma Musa. Ikyanya Musa âli riiri imbere lya'Bahisiraheeri booshi, anagira birya bisoombeza.

³¹ Yabo Bahisiraheeri, iri bakabibona, bayayemeera. Ne'ri bakayuvwa ngiisi kwo Nahano keera abahalira mu makuba gaabo, booshi bayayinika amatwe gaabo haashi, banamúyikumba.

5

Musa na Harooni baganuuzwa Faraho

¹ Ha nyuma, Musa na Harooni banagendaga imwa Faraho, banamúbwira: «E mwami, Nahano Rurema wa'Bahisiraheeri, akyula kwokuno: “Uleke abandu baani bagendi ngirira ulusiku lukulu mwi'shamba.”»

² Mwami naye, ti: «Uyo Nahano winyu, ali nga nyandi? Na kituma kiki nangamúyuvwiriza? Nanga, ndamúyiji. Ndanganahanguula Abahisiraheeri kwo bagende.»

³ Musa na Harooni, ti: «Rurema wa'Baheburaniya, keera akatuhulukira kwo. Ku yukwo, twakuyinginga maashi, utuleke tugire ulugeezi lwe'siku zishatu mwi'shamba, gira tugendi tanga ituulo imwa Rurema Nahamwitu. Iri tutangagira kwokwo, hali ikyanya angatuyita ku kiija, kandi iri ku ngooti.»

⁴ Uyo mwami, ti: «E Musa mwe na Harooni, kituma kiki mugweti mugalooza ukuyolohya abandu mu mikolwa yabo? Mugikalukire mwo.

⁵ Yabo biinyu, si bali bingi bweneene. Na buno, mukola mu looza kwo bajande imikolwa.»

Abahisiraheeri balibuzibwa mu kubumba amatafaari

⁶ Ku lwolwo lusiku, Faraho anakyula, mu kubwira basheebuja, na'bandi bimangizi, ti: ⁷ «Yabo bandu, ukulyokera zeene, mutakizi ki baleetera ubukere bwo'kubumba mwa'matafaari. Haliko, mubabwire kwo bakizi gendi buyitemera boonyene. ⁸ Si balyagagi boolo! Kyo kitumiri bagweti bagaalira, ti: “Utuleke tugendi tanga

ituulo imwa Rurema witu.” Nanga! Umuharuuro gwa'matafaari, guyame gwogulya-gwogulya. Hatanagire kiri ni'tafaari irigaahala. ⁹ Yaba bandu, mugendi bayushuulira imikolwa. Bakizi koleereza, halinde batwikire ku yaga magambo go'kuhenderezania.»

¹⁰ Kwokwo, yabo basheebuja, kiri na'bandi ábâli yimangiiri yabo Baheburaniya, banagendi babwira: «Yuvwagwi! Mwami akyula kwo atagakizi ki mûheereza ubukere. ¹¹ Si mukizi genda mugabuyiloogeza mwenyene. Haliko, umuharuuro gwa'matafaari, gugayama guli gwogulya-gwogulya.»

¹² Yabo Baheburaniya, iri bakayuvwa kwokwo, banayami yilagala mu bukere, gira balonge ukubumba mwa'matafaari. ¹³ Balya bimangizi, banakizi bahidika, ti: «Ngiisi lusiku, mukwiri-iri mukizi hisa gwogulya-gwogulya muharuuro gwa'matafaari, nga kwo mwâli kizi gira ku kyanya mushuba mu leeterwa ubukere.»

¹⁴ Yabo bimangizi ba'Bamiisiri banakizi himbula abaabo bimangizi ba'Bahisiraheeri, iri banababwira: «Kituma kiki mutakiri mu gira umukolwa gwinyu bwija? Umuharuuro gwo mukabwirwa, mukizi guhisa.»

¹⁵ Iri hakatama, yabo bakulu ba'Bahisiraheeri, banagendera mwami, banamútakira: «Si tuli bakozi baawe! Aaho! Kituma kiki uki gwetu ugatulibuza? ¹⁶ E mwami, kundu tuli mu bumba amatafaari, haliko tutakiri mu longa ubukere. Na badaata-buja, kundu bo bagweti bagatuhimbula, haliko boonyene bo batuhubiiri.»

¹⁷ Mwami naye, ti: «Huliki! Si mweshi mulyagagi boolo! Kyo kitumiri mugweti mugadaada, mbu: “Utuleke tugendi tangira Nahano witu ituulo.” ¹⁸ Kwokwo buno, mugalukirage mu mukolwa. Mukizi bumba amatafaari, gaagalyagaagalya go mukabwirwa. Na mwenyene mukizi yitemera ubukere.»

¹⁹ Balya bimangizi ba'Bahisiraheeri banabona kwo keera bayingira mu makuba. Mukuba, bakabwirwa: «Ngiisi lusiku, umuharuuro gwa'matafaari gutahale.»

²⁰ Ne'ri bakalyoka inwo'yo mwami, banagwanana Musa na Harooni, bagweti bagabalindirira, ²¹ banababwira: «Kwo muli mwembi, Nahano amuhaniirize. Si mwe mwatuma tukola kyagaza i bwami, kiri na mu bakulu baayo. Mwe mwamufumbasa ingooti, gira atuminike.»

Musa atakira Rurema

²² Ikyanya Musa akayuvwa kwokwo, anagalukira imunda Nahano, anamubwira: «E Nahano, kituma kiki wagirira balya bandu buligo? Aaho! Ka kyo kyatuma wanduma? ²³ Lolaga! Keera nagenda imwa mwami we'Miisiri kwi'ziina lyawe, twanaganuula twe naye. No'kulyokera lulya lusiku, akoli gweti agalibuza abandu baawe ingingwe. Si utazi baguluula, kiri ne'hiniini!»

6

¹ Nahano anabwira Musa: «Uyo mwami we'Miisiri, ugaki bona ngiisi kwo ngamugirira.

Mukuba, ngakoleesa ubushobozi bwani bwa'kahebuuza, halinde amùhanguule mugende. Bulya bushobozi bwani, ikyanya agabubona, agayami mùyimula mu kihugo kyage.»

Rurema abwira Musa kwo ye gaguluula Abahisiraheeri

² Rurema anashubi deta: «E Musa, niehe, nie Nahano. ³ Nie wâli kizi hulukira ku Hiburahimu, na ku Hisake, na ku Yakobo, mu kuyiyerekana kwo ndi Rurema wo'bushobozi bwoshi. Kundu kwokwo, yiryo iziina lyani lya Nahano, ndakabamenyeesa lyo. ⁴ Ne'kyanya bâli tuuziri mu kihugo kye'Kaanani nga binyamahanga, twananywana ikihango, nanababwira kwo ngabaheereza kyo. ⁵ Na bunu, kundu Abamiisiri bagweti bagabakoleesa mu buja, haliko keera nayuvwa ngiisi kwo bagweti bagagongeera bweneene. Na bunu, ngi kengiiri kirya kihango kyo tukanywana.

⁶ «Ku yukwo, ubwirage Abahisiraheeri kwokuno: “Niehe, nie Nahano! Ngamùlyosa mu buja bwa'Bamiisiri, mutaganaki bakolera. Ngamùguluula no'kuboko kwani kwo'bushobozi. Ne'kyanya ngakizi bahana, ngakizi bagira mwe'bitangaaza bya kahebuuza. ⁷ Kwokwo, mugayama muli bandu baani. Naani, na mbe Rurema winyu. Haaho lyo mugaamenya kwo nie Nahano, Rurema winyu, na kwo nie kamùlyosa mu buja i Miisiri. ⁸ Yikyo kihugo, n'gakilagaania Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo, mu kubabiikira indahiro. Na niinyu,

ngaki mùheereza kyo, kibe na kye'mwinyu. Niehe, nie Nahano.”»

⁹ Yago magambo gooshi, Musa anagendi gaganuulira Abahisiraheeri. Kundu kwokwo, batanamútwaza. Mukuba, imitima yabo yâli koli hanamiri, bwo bâli kandamiirwi bweneene mu buja bukayu.

¹⁰ Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa:
¹¹ «Ugendage imwa Faraho, unagendi múbwira kwo ahanguule Abahisiraheeri balyoke mu kihugo kyage.»

¹² Haliko Musa anashuvya: «E maashi, Nahano, yabo Bahisiraheeri batakiri mu ndwaza. Kutagi kwo Faraho agaki nyuvwiriza? Na kwakundi, ndali mu twisa mu kudeta.»

¹³ Kundu kwokwo, Nahano anabwira Musa na Harooni kwo bagendage naaho imwa Faraho, mwami we'Miisiri, anababwira kwo bagendi lyosa Abahisiraheeri mu kihugo kyage.

Bashokuluza ba Musa na Harooni

¹⁴ Yabo Bahisiraheeri, bashokuluza be'mbaga zaabo, bo baaba: Rubeni, ye wâli riiri fula ya'Bahisiraheeri. Na bagala baage, Hinoki, na Paalu, na Hesirooni, na Karimi. Yabo, bo bâli riiri bashokuluza ba'makondo ga Rubeni.

¹⁵ Bagala Simyoni nabo, Yemweri, na Yamini, na Ohadi, na Yakiini, na Shohaari, na Sahuli. Uyo Sahuli, akabutwa ku Mukaanani-kazi. Yabo nabo, bo bâli riiri bashokuluza ba'makondo ga Simyoni.

¹⁶ Bagala Laawi, nga kwo bâli yandisirwi mu kitaabo: Girishooni, na Kohaati, na Meraari.

Uyo Laawi, akalama imyaka igana na makumi gashatu ni'rinda.

¹⁷ Uyo Girishooni naye, ye yishe wa Libu-uni na Shimeyi. Yabo bombi, bo bashokuluza ba'makondo gaabo.

¹⁸ Uyo Kohaati, bagala baage bo baaba: Hamuramu, na Hishaari, na Hebuurooni, na Huzyeri. Uyo Kohaati, akalama imyaka igana na makumi gashatu ni'shatu.

¹⁹ Uyo Meraari naye, bagala baage bo baaba: Maali, na Muushi. Yabo booshi, bo bashokuluza ba'makondo ga'Balaawi.

²⁰ Uyo Hamuramu anayanga nashengi Yokebeedi. Uyo Yokebeedi anamúbutira Harooni na Musa. Uyo Hamuramu akalama imyaka igana na makumi gashatu ni'rinda. ²¹ Uyo Hishaari, bagala baage bo baaba: Koora, na Nefegi, na Zikiri. ²² Na Huzyeri naye, bagala baage bo baaba: Mishaaheeri, na Herizafaani, na Sitiri.

²³ Uyo Harooni anayanga Herisheeba munyere Haminadabu, anali ye mwali wa Nasooni. Uyo Herisheeba anamúbutira Nadabu, na Habihu, na Heryazaari, na Hitamaari.

²⁴ Uyo Koora naye, bagala baage, Hasiri, na Herikana, na Habyasafu. Yabo, bo bashokuluza ba'makondo ge'mwa Koora.

²⁵ Heryazaari mugala Harooni, anayanga mu banyere Putyeri. Anamúbuta kwo'mwana wo'butabana Finehaasi. Yabo, bo bashokuluza ba'makondo ga'Balaawi.

²⁶ Harooni na Musa, baabo bo Nahano akabwira: «Mulyose Abahisiraheeri mu kihugo

kye'Miisiri. Ne'kyanya mugabalyosa mwo, bakizi genda ndeeko-ndeeko.» ²⁷ Musa na Harooni, bo banâli kizi ganuuzza Faraho, mwami we'Miisiri, kwo bahanguulwe ukulyosa Abahisiraheeri mu kihugo kyage.

²⁸ Ku lwolwo lusiku Nahano akaganuula na Musa mu kihugo kye'Miisiri, ²⁹ anamúbwira: «Niehe, nie Nahano. Ngiisi magambo go nakubwira, ugendi gaganuulira Faraho, mwami we'Miisiri.»

³⁰ Uyo Musa ye kanabwira Nahano: «Niehe, ndali mu twisa mu kudeta. Aaho! Kutagi kwo mwami we'Miisiri anganyuvwiriza?»

7

Ingoni ya Harooni yahinduka mujoka

¹ Iri hakatama, Nahano anabwira Musa: «Yuvwagwa! Namu kugira ube nga Rurema imwa mwami we'Miisiri. Na mukulu wawe wa Harooni, agakizi deta ahandu haawe. ² Ngiisi go ngakubwira, gabe go agakizi deta. Mukulu wawe wa Harooni, akwaniini abwire Faraho kwo ahanguule Abahisiraheeri balyoke mu kihugo kyage. ³ Na kundu ngakizi yushuula ibyereso bye'bitangaaza i Miisiri, si umutima gwo'yo mwami, ngagenderera ukuguyumuusa. ⁴ Na kundu atagakutwaza, haliko ngalyosa abandu baani Abahisiraheeri, mu kihugo kyage. ⁵ Ne'kyanya yabo Bamiisiri bagaabona ngiisi kwo nalyosa Abahisiraheeri mu kihugo kyabo, lyeryo lyo bagaamenya kwo nie Nahano.»

⁶ Ngiisi kwo Nahano akabwira Musa na Harooni, kwo na kwokwo bakanagira. ⁷ Ku kyanya

bakaganuuzwa Faraho, Musa âli kola ne'myaka makumi galimunaana. Mukulu wage wa Harooni, naye âli kola ne'myaka makumi galimunaana ni'shatu.

⁸ Nahano anabwira Musa na Harooni kwokuno: ⁹ «Faraho agamubwira kwo mumuyereke ikitangaaza. Haaho, ubwire Harooni kwo akabule ingoni haashi imbere lyage, inayami hinduka mujoka.»

¹⁰ Kwokwo, Musa na Harooni banagenda imwa Faraho, banagira nga ngiisi kwo Nahano akababwira. Ne'ri Harooni akakabulaga ingoni yage haashi imbere lya Faraho na'batwali baage, irya ngoni yanayami hinduka mujoka.

¹¹ Lyeryo, Faraho anatumira abitegeereza baage, na'banamaleere. Yabo banamaleere, banagira nga kwokulya Musa na Harooni bagira. Si boophe, bakabigira ku njira ya'maleere gaabo.

¹² Ngiisi muguma wabo, anakizi kabula ingoni yage haashi, inayami hinduka mujoka. Kundu kwokwo, yizo ngoni zaabo, ingoni ya Harooni yanakizi zimirangusa. ¹³ Ulya mwami, anagenderera ukuyumuusa umutima gwage, atanabatwaza, nga kwo Nahano âli mali gwanwa adeta.

Ikihamo kya mbere: Amiji gahinduka muko

¹⁴ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Faraho keera ayumuusa umutima gwage, mu kulahira kwa'Bahisiraheeri batalyoke mu kihugo kyage. ¹⁵ Aaho! Uzindikage ha lwiji Niire, gira ulindirire Faraho ku kyanya naye agazinduka ho. Ikyanya ugaaba umulindiriiri, ube ufumbiiti irya ngoni ikahinduka mujoka.

¹⁶ «Ne'ri wangamúgwana ho, unamúbwire: “Nahano Rurema wa'Baheburaniya, ye wanduma, ti: Ulekage abandu baani, bagendi nyikumbira mwi'shamba.” Si halinde buno, utandwaziizi. ¹⁷ Ku yukwo, Nahano adeta kwo ukola ugamúmenya kwo ye Nahano kwi'no njira: Ino ngoni yo nvumbiiti, ikyanya ngagishulika mu lwiji Niire, amiji gaalwo gagayami hinduka muko. ¹⁸ Ifwi zooshi íziri mwo, zigayami fwa. Na'miji gaalwo, ganabe ni'siko libi, halinde bitanaki zige kwa'Bamiisiri bakizi ganywa.»

¹⁹ Nahano anashubi bwira Musa: «Iyo ngoni ya Harooni, umúbwire kwo agigolole ku miji gooshi ágali mu Miisiri: ku nyiji, na ku migenda, na ku birigo, na ku gandi miji gooshi. Yago miji gooshi, gagayami hinduka muko naaho-naaho, kiri na ágali mu birugu bibaaje mu biti, na mu mabuye. Yugwo muko gugayami kwira mu kihugo kyoshi.»

²⁰ Ikyanya Nahano akabwira Musa na Harooni kwokwo, banagendi bigira. Harooni anabangula ingoni yage imbere lya Faraho, ne'mbere lya'batwali baage, anagishulika mu lwiji Niire. Lyeryo, galya miji gooshi ganayami hinduka muko. ²¹ Kyanatuma ifwi zooshi za mu lwiji zigaafwa. Yago miji ganakizi baya isiko libi. Abamiisiri batanashobola ukuganywa. Yugwo muko, gwanayijula hooshi mu kihugo.

²² Yabo banamaleere be'Miisiri, banashubi koleesa amaleere gaabo. Nabo banahindula amiji gabe muko. Kyanatuma mwami agayumya umutima gwage, atanaki yuvwiriza Musa na

Harooni, nga kwo Nahano âli mali gwanwa adeta.

²³ Mwami anagalukira mu kajumiro. Yibyo byoshi, kundu bikakoleka, atanabitwaza. ²⁴ Yago miji go'lwiji, Abamiisiri batâli kizi ki ganywa. Kyanatuma bagakizi fuluula ku butambi bwalwo, mu kukizi looza amagoloovi. ²⁵ Yulwo lwiji Niire, iri Nahano akaba keera alushereeza, hanatee lenga isiku zirinda.

Ikihana kya kabiri: Bakere

²⁶ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Ugendi bwira Faraho kwo nakyula kwokuno: “Uhanguulage abandu baani, bagendi nyikumba. ²⁷ Ne'ri wangabalahirira, ngayijuzi ikihugo kyawe kyoshi mwo bakere. ²⁸ Yabo bakere, bagayijula mu lwiji Niire, banakizi yihandalika kiri na mu kajumiro kaawe. Banakizi bodokera mu bisiika byawe, halinde na ku ngingo. Banayihandalike na mu nyumba za'batwali baawe. Banakizi simbukira ku bandu baawe booshi, banayifunde kiri na mu bideekero biinyu, na ku njyo zo muli mu shyera kwo. ²⁹ Kiri na wenyene, yabo bakere bagakizi kubodokera kwo. Banakizi bodokera na ku batwali baawe, na ku bindi byoshi mu kihugo.”»

8

¹ Nahano anashubi bwira Musa: «Ubwire Harooni kwo abangulire ingoni yage iwa nyiji, ne'wa ngera, ne'wa birigo. Mu yago miji gooshi, mugayulubuka bakere, banakwire hooshi mu kihugo.» ² Uyo Harooni, iri akabangulira ingoni yage iwa miji, bakere banayami yulubuka

mwo, banakwira mu kihugo kyoshi, nywe!
³ Kundo kwokwo, yabo banamaleere be'Miisiri banakoleesa amaleere gaabo, mu kugira kyekyo-kyekyo kitangaaza, banayulubula abandi bakere.

⁴ Kwokwo, Faraho anatumira Musa na Harooni, anababwira: «Muyingingage Nahano maashi, anjaagize yaba bakere mu mwani, kiri na mu bandu baani. Leero, ngola ngamuhanguula, mugendi mutangira ituulo.»

⁵ Musa, ti: «E mwami, umbwire ulusiku lwo nangakuuunira imwa Rurema, we na'batwali baawe, na'bandi bandu baawe. Ngamuhuuna asivye bakere booshi ba mu nyumba ziinyu. Si abali mu lwiji Niire boohe, agabasiga.» ⁶ Faraho, ti: «Umuhuune kusheezi.»

Musa, ti: «Bigaaba nga kwo wadeta, halinde lyo ulonga ukumenya kwo ndaaye gundi uyumiini na Rurema Nahamwitu. ⁷ Yabo bakere, bagalyoka mu mwawe, ne'mwa batwali baawe, kiri ne'mwa'bandi bandu baawe. Bagasigala naaho mu lwiji Niire.»

⁸ Iri Musa na Harooni bakalyoka imunda Faraho, Musa anagendi takira Nahano kwo yabo bakere, abalyosagye. ⁹ Ikyanya Musa akahuuna kwokwo, Nahano anashaaza balya bakere booshi, halinde banayami fwa mu nyumba, ne'mbuga, kiri na mu ndalo. ¹⁰ Yabo bakere, banalundwa, halinde ikihugo kyoshi kyanabaya isiko libi. ¹¹ Iri Faraho akabona kwe'kihugo kyage kyaluhuuka, anashubi yumuusa umu-tima gwage, atanaki twaza Musa na Harooni. Bikakoleka nga kwokulya Nahano ali mali gwanwa adeta.

¹² Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa: «Ubwirage Harooni kwo abangule ingoni, anagishulike haashi. Haaho, ulukungu lwa mu kihugo kyoshi kye'Miisiri lugayami hinduka nda.»

¹³ Kwokwo, kwo bakanagira. Ikyanya Harooni akashulika ingoni haashi, ulukungu lwanayami hinduka nda. Yizo nda, zanakizi nyegeeta ku bandu, kiri na ku bitugwa. Lulya lukungu lwoshi lwa mu kihugo kye'Miisiri, lukahinduka nda naaho-naaho.

¹⁴ Abanamaleere be'Miisiri, iri bakagira mbu nabo bahindule ulukungu lube nda, batanashobola. Yizo nda, zanakaviiriza ukukizi nyegeeta ku bandu, kiri na ku bitugwa. ¹⁵ Yabo banamaleere banabwira Faraho: «Yibi leero, Rurema ye wabikola.» Kundu kwokwo, ulya mwami anagenderera ukuyumuusa umutima gwage, atanatwaza Musa na Harooni. Bikaba nga kwokulya Nahano âli mali gwanwa adeta.

Ikihano kya kana: Isaazi

¹⁶ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Uzinduke ha lwiji Niire, gira ulindirire Faraho ku kyanya naye agazinduka ho. Umúbwire kwo Nahano akyula kwokuno: “Uhanguule abandu baani, bagendi nyikumba.” ¹⁷ Ne'ri wangalahira, ngaatuma ulumamo lwe'saazi mu nyumba yawe, na mu nyumba za'batwali baawe, kiri na mu za'bandi bandu baawe booshi. Inyumba zinyu, zigayijula mwe'saazi. Yizo saazi, zigakizi nyegeeta, kiri na haashi.

¹⁸ «Si ku lwolwo lusiku, abandu baani ábatuuziri i Gosheni boohe, ngabagirira kwabokwabo, ndaanazo saazi ízigaafina yo. Kwokwo,

lyo ugaamenya kwo nie Nahano, na kwo ngoli tuuziri mu kino kihugo. ¹⁹ Ku yukwo, abandu baani, ngabakolera ku yabo-yabo njira, na'Bamiisiri ku gindi-gindi. Yikyo kitangaaza, kigakoleka kusheezi.»

²⁰ Kwokwo, kwo Nahano akagira. Lulya lumamo lwe'saazi, lwanakizi guumuka mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, halinde lwanakizi yihandalika mu kajumiro, na mu nyumba za'batwali, kiri na'handi hooshi mu kihugo. Yizo saazi, zanashereeza ngana-ngana.

²¹ Uyo Faraho, anashubi tumira Musa na Harooni, anababwira: «Gendagi! Mwangakoli tangira Rurema winyu ituulo. Si mukizi litangira mwomuno mu kihugo kye'Miisiri.»

²² Musa, ti: «Yibyo wadeta, bitagaaziga. Ikyanya tugakizi gendi tangira Rurema Nahamwitu amatuulo, gatagakizi simiisa Abamiisiri. Ne'ri twangabayagaza kwokwo, hali ikyanya bangakengeera batulasha amabuye.

²³ Ku yukwo, tukwaniini tugire ulugeezi lwe'siku zishatu mwi'shamba, gira tugendi tangira Rurema Nahamwitu ituulo, nga kwo akatuhumuliza.»

²⁴ Iri hakatama, uyo Faraho anadeta: «Leero, ngola ngamuhanguula mugendi tangira Rurema Nahamwinyu amatuulo mwi'shamba. Si mutayikondeere bweneene! Na buno naani, mum-buunire imwage.»

²⁵ Musa, ti: «Ikyanya ngalyoka hano, ngayami gendi huuna Nahano. Na kusheezi, yulu lumamo lwe'saazi ululi mu nyumba yawe lugaguumuka, kiri na ululi mu batwali baawe, na mu bandi

bandu baawe. Si leero utaki shubi tuteba, mbu unashubi hangirira Abahisiraheeri batagendi tangira Nahano amatuulo.»

²⁶ Musa, iri akahulukaga mwi'yo nyumba ya Faraho, anagendi huuna Nahano. ²⁷ Ne'kyanya akahuuna, Nahano anamúshuvya. Kwokwo, zirya saazi zooshi zanashaaga mu kajumiro, na mu nyumba za'batwali, kiri na mu nyumba za'bandi bandu. Ndaalwo kiri no'luguma úlukasigala.

²⁸ Kundu kwokwo, ulya Faraho anashubi yumuusa umutima gwage, atanaki hanguula Abahisiraheeri kwo bagende.

9

Ikihano kya kataanu: Ikiija mu bitugwa

¹ Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa: «Nakutuma, ugendi bwira Faraho kwo Nahano Rurema wa'Bahisiraheeri, akyula kwokuno: “Uhanguule abandu baani bagendi nyikumba.”

² Ne'ri wangabalahirira kwo batagende, unagenderere ukubahangirira, ³ ngamùhana. Ibitugwa biinyu mu biraaro, ngabiyngiza mwa'kafunya, kiri na mu fwarasi, na bapunda, ne'ngamiya, ne'ngaavu, ne'mbene, ne'bibuzi.

⁴ «Si ngabiika ulubibi ha kati ke'bitugwa bya'Bahisiraheeri, ne'bya'Bamiisiri. Mukuba, mu bitugwa bya'Bahisiraheeri boohe, ndaakyo kiri ne'kiguma íkigakinduka.»

⁵ Yikyo kihano, Nahano anashungika ulusiku lwo agakikoleesa kwo, anadeta: «Yiri igambo

lyo nashungika hi'gulu lye'kihugo kye'Miisiri, kusheezi lyo ngaligira.»

⁶ Iri bukakya, Nahano anagira nga kwo ashungika. Biryā bitugwa byoshi bya'Bamiisiri, byanayami kinduka. Haliko ibitugwa bya'Bahisiraheeri byohe, ndaakyo kiri ne'kiguma ikikafwa.

⁷ Mwami anatuma abandu, bagendi buuza hi'gulu lye'bitugwa bya'Bahisiraheeri. Ne'ri bakagaluka, banadeta: «Imwabo, ndaakyo kitugwa, kiri ne'kiguma, ikyafwa.» Kundu kwokwo, ulya mwami anakaviiriza ukuyumuusa umutima, atanaki hanguula Abahisiraheeri kwo bagende.

Ikihano kya kalindatu: Ibirole

⁸ Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa na Harooni: «Mugendage ha kiiko, munashamate umunyota-kiiko. Yugwo munyota-kiiko, Musa agugendane imbere lya Faraho, agutumuilire hi'gulu. ⁹ Ikyanya agaagira kwokwo, gugakwira mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, gunameze ibirole ku bandu, kiri na ku bitugwa. Yibyo birole, bigakizi dunduuka mwe'bihando.»

¹⁰ Kwokwo, Musa na Harooni banagenda ha kiiko, banayabiira umunyota-kiiko, banagugendana imwa Faraho. Ne'ri bakahika imbere lyage, Musa anagutumuilira hi'gulu. Lyeryo, abandu banayami gwatwa ne'birole. Kiri ne'bitugwa, byanalibuuka bweneene. ¹¹ Balya banamaleere, leero batanahaha kiri no'kuyimanga imbere lya Musa. Mukuba, nabo bali gwasirwi ne'birole, bo na'baabo Bamiisiri booshi.

¹² Kundu kwokwo, Nahano anagenderera ukuyumuusa umutima gwa Faraho. Kyanatuma ikyanya Musa na Harooni bakagendi ganuuzwa Faraho, atanabatwaza, nga kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

Ikihana kya kalinda: Ulugungu

¹³ Nahano anashubi bwira Musa: «Kusheezi, uzindukage imwa mwami we'Miisiri, umúbwire kwo nie Nahano Rurema wa'Baheburaniya, na ngweti ngakyula kwokuno: “Uleke abandu baani bagendi nyikumba. ¹⁴ Buzira kwokwo, ngola ngakuhaniiriza, mwe na'batwali baawe, na'bandi bandu baawe, lyo umenya kwo hano mu kihugo, ndaaye gundi Rurema úli ho. Ndaanaye ye twangageranwa. ¹⁵ Wehe na'bandu baawe, njuba ngamúbiika mwe'kiija, halinde ninamúsiyve mu kihugo. ¹⁶ Na íbikatuma n'gakuyimika, gira lyo nyerekana ubushobozi bwani, halinde li'ziina lyani likizi lumbuuka mu mahanga gooshi.

¹⁷ «“Si uki genderiiri ukuhangirira abandu baani, utanabahanguula kwo bagende. ¹⁸ Kwokwo, kusheezi, ku kihe nga kino, nganiesa ulugungu lwa'kahebuuzwa mu kino kihugo kyawe kye'Miisiri. Yulwo lugungu, ukulyokera ho kino kihugo kyawe kikabumbirwa halinde zeene, lutazindi nia mwene kwokwo. ¹⁹ Ku yukwo, ibitugwa byawe, na ngiisi kindu kyawe íkiri mu mbingiro, ubitumire biyije i kaaya. Yulwo lugungu, luganiera ku ngiisi mundu úli mu mbingiro, na ku ngiisi kitugwa íkiri mu kishuka,

kiri na ku ngiisi mundu úgaaba úkiri imbuga. Yibyoyoshi, bigayami fwa.”»

²⁰ Yago magambo ga Nahano, abatwali baguma ba Faraho banatondeera ukugayoboha, banayami gendi leeta abaja baabo, ne'bitugwa byabo, banabayingiza mu nyumba. ²¹ Haliko abandi, kundu Nahano akabakengula, batanamútwaza. Boohe, bakalekera ibitugwa mu mbingiro, kuguma na'baja baabo.

²² Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Ugololage ukuboko kwawe mu kyanyaanya, halinde ulugungu lunie hooshi mu Miisiri. Yulwo lugungu, luganiera ku ngiisi mundu, na ku ngiisi kitugwa, kiri na ku mbuto íziri mu ndalo.»

²³ Ikyanya Musa akashongaga ingoni yage hi'gulu, lyeryo mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, Nahano ananiesa mwo'lugungu bweneene. Mwanakizi yuvwikana ne'mikungulo. Mu kihugo, imilavyo yanakizi lavya hooshi. Kwokwo, kwo Nahano akaniesa ulukungu mu kihugo kye'Miisiri. ²⁴ Ikyanya yulwo lugungu lukania, mwâli kizi lavya imilavyo mikayu. Ulugungu mwene yulwo, he'kihugo kye'Miisiri kikatondeerera, ndaaye Mumiisiri úwâli zindi lubona.

²⁵ Mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, iyo nvula yo'lugungu yanahooja-hooja ngiisi kindu mu ndalo, halinde imbuto zooshi yanazikoonera haashi. Kiri ne'biti, yanabikunyula. Yanania ku bandu, kiri na ku bitugwa. ²⁶ Haliko, mu kihugo kye'Gosheni kyohe, itakania. Mukuba, yaho ha'Bahisiraheeri bâli tuuziri.

²⁷ Uyo Faraho anayami tumira Musa na Harooni, anababwira: «Buno leero nagira ikyaha. Nahano ye mwene ukuli. Si niehe na'bandu baani, twe twahuba. ²⁸ Kwokwo, muhuunage Nahano, ayimangike iyi nvula yo'lugungu, ne'yi mikungulo. Si keera byaleeza ulugero! Leero, ngamùleka mulyoke mu kino kihugo, ndagaki mùhangirira kwo muyame mwo.»

²⁹ Musa naye, ti: «Ikyanya ngaahika inyuma lya'kaaya, ngagolola amaboko gaani hi'gulu, mu kuhuuna Nahano. Haaho, lye'mikungulo igayami yimanga. Kiri no'lugungu nalwo, lugaaba ndaakilwo. Kwokwo, lyo ugalonga ukumenya kwe'kihugo kiri kya Nahano. ³⁰ Kundu kwokwo, ngi yiji kwo mwe na'batwali baawe, mutatwaziizi Nahano Rurema.»

³¹ (Ikitaani no'bulo, byoshi byâli mali shereera, bwo'bulo bwâli kola mu sanura, ne'kitaani kyâli kola kaaso. ³² Haliko, ingano ne'zindi mbuto iziri nga byo, byohe bitakashereezibwa, bwo biri mu sanura makeereza.)

³³ Musa analyoka yumwo mu kajumiro. Ne'ri akahika inyuma lya'kaaya, anabiika amaboko hi'gulu mu kuhuuna Nahano. Lyeryo, irya mikungulo na lulya lugungu byanamala, shee! Kiri ne'nvula, yanahumba.

³⁴ Ulya Faraho, iri akabonaga kwe'yo mikungulo ne'yo nvula yo'lugungu keera byalenga, anashubi gira ikyaha, bo na'batwali baage, banashubi yumuusa imitima yabo. ³⁵ Bikaba kwokwo, bwo Faraho âli riiri munakisiitu, anashubi lahira kwa'Bahisiraheeri batagende.

Bikaba nga kwokulya Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

10

Ikighano kyo'munaana: Inzige

¹ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Ugendage imunda Faraho. Mukuba, umutima gwage, ne'ya'batwali baage, nie kagiyumuusa, halinde lyo ndonga ukuyerekana yibi byereso bye'kitangaaza mu kati kaabo. ² Kwokwo, lyo mugayiji ganuulira abaana biinyu, kiri na bijukulu biinyu, ngiisi kwo nâli kizi shekeereza Abamiisiri. Ee! Nâli kizi yerekana ibyereso bye'kitangaaza mu kati kaabo. Kwokwo, lyo mugaamenya kwo nie Nahano.»

³ Kwokwo, Musa na Harooni banagenda imwa Faraho, banamúbwira: «E mwami, Nahano Rurema wa'Baheburaniya, akyula kwokuno: “Ugaahisa halinde mangoki, ugweti ugalahira ukuyibiika haashi imbere lyani? Uleke abandu baani bagendage, gira bagendi nyikumba. ⁴ Ne'ri wangalahira mbu batagende, kusheezi ngaa-tuma inzige mu kino kihugo kyawe. ⁵ Yizo nzige, ikyanya zigazuuka mwi'daho, litagaki boneka. Zigakizi lya ngiisi íbikasigwa ne'rya nvula yo'lugungu. Kiri ne'biti íbikola mu mina, hatagasigala kiri ne'kitombo. ⁶ Yizo nzige, zigayihandalika mu tujumiro, na mu nyumba za'batwali baawe, na mu za'bandi Bamiisiri booshi. Ukulyokera ho bashokuluza biinyu bakabutirwa halinde zeene, inzige mwene yizo, zitazindi boneka.”»

Musa, iri akaba keera alyoka imwa mwami, ⁷yabo bagingi banahanuusa mwami: «E maashi, mwami, uyu mundu agagenderera ukutulibuza halinde mangoki? Ka utabwini kwo kino kihugo kiitu keera kyasherebera? Aaho! Uhangu-ule yaba bandu, bagendi yikumba Rurema Nahamwabo.»

⁸ Kyanatuma mwami we'Miisiri agatumira Musa na Harooni, anababwira: «Mugendi kolera Rurema Nahamwinyu. Si namu tee mùbuuza: Banyandi bo mugagendanwa?»

⁹ Musa anamúshuvya: «Tugagenda tweshi, imisore na'bashaaja, na'baana biitu, abanyere na'batabana. Tunagende ne'bitugwa biitu, imbene, ne'ngaavu. Mukuba, tukwaniini tugirire Nahano ulusiku lukulu.»

¹⁰ Uyo Faraho naye, ti: «Iri nangamùleka kwo mugende na bakiinyu, kiri na'baana, ka lyo Nahano agamùgashaanira? Nanga, maashi! Ngoli bwini kwo yizi shungi ziinyu, ziri mwo'bulyalya. ¹¹ Yiby byoshi, bitagaaziga. Abashosi naaho, babe bo bagagendi yikumba Nahano. Si byebyo byo mushuba mu mbuuna.»

Lyeryo, Musa na Harooni banayami halamulirwa imbuga, mu kuyimulwa imbere lya mwami.

¹² Nahano anashubi bwira Musa: «Ulambu-ule ukuboko kwawe ku kihugo kye'Miisiri, gira inzige ziyije, zinakizi lya imbuto zooshi íziri mu ndalo. Zikizi lya ngiisi íbikasigwa ne'rya nvula yo'lugungu.»

¹³ Kwokwo, Musa anashubi lengeza ingoni yage, anagishonga hi'gulu lye'kihugo kye'Miisiri.

Lyeryo, Nahano analeeta ikihuhuuta ukulyoka uluhande lwe'sheere, kyanahuusa ubushigi ni'zuuba.

Iri bukakya, yikyo kihugo kyoshi kyanateerwa ne'nzige. ¹⁴ Yizo nzige, zanashabukira mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, zاناتwa ngiisi handu. Ukulyokera he'kihugo kikabumbirwa, inzige mwene yizo zitazindi boneka. Na kwakundi, zitanâye ki boneke. ¹⁵ Yizo nzige, bwo zâli riiri kanyegete, kyanatuma idaho lyoshi ligayidika mwe'kihulu. Ibyasi byoshi, ne'bitumbwe byoshi ibikasigwa ne'rya nvula yo'lugungu, zirya nzige zanabilya. Mu yikyo kihugo kyoshi, ndaakyo kitumbwe, kiri ne'hyasi hibishi, íhikasigala mwo.

¹⁶ Uyo Faraho, iri akabonaga kwokwo, anayami tumira Musa na Harooni, anababwira: «Keera nagira ikyaha bweneene imbere lya Rurema Nahamwinyu, kiri ne'mbere liinyu. ¹⁷ Ku yukwo, namüyinginga, mungejereere irindi liguma, maashi! Mumbuunire ulukogo imwa Rurema Nahamwinyu, gira andyokeze yiri ibala.»

¹⁸ Musa, iri akahuluka imwa Faraho, anagendi huuna Nahano. ¹⁹ Lyeryo, Nahano anahulusa ikihuhuuta kikayu uluhande lwe'muga, kyana-balaza zirya nzige zooshi, kyanagendi zifuka mu Nyaaaja Ndukula. Mu kihugo kyoshi, ndaalwo kiri no'luguma úlukasigala.

²⁰ Kundu kwokwo, Nahano anagenderera ukuyumuusa umutima gwa Faraho, atanaki shubi bahanguula kwo bagende.

Ikihano kyo'mwenda: Ikihulu

²¹ Nahano anashubi bwira Musa: «Ugolole ukuboko kwawe mu kyanyaanya, halinde ikihulu kya namudidi kiyidike mu Miisiri. Na yikyo kihulu, ndaaye mundu úwangashobola kiri no'kukibubuuta mwo.»

²² Musa, mbu ashonge ukuboko kwage hi'gulu, lyeryo ngana ikihulu kya namudidi kyanayami yidika mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, kyanamala mwe'siku zishatu. ²³ Mu yizo siku zishatu, ndaaye mundu úwâli kizi bona uwabo, ndaanaye úkalyoka ho âli. Haliko Abahisiraheeri boohe, ngiisi ho bâli tuuziri, bâli riiri mu mulengeerwe.

²⁴ Uyo Faraho anahamagala Musa, anamúbwira: «Mugendage, maashi! Mugendi yikumba Nahano. Kiri na bakiinyu, na'baana biinyu, mwangagendanwa. Si musige naaho ibitugwa biinyu.»

²⁵ Musa anamúshuvya: «Nanga! Ukwaniini utuhanguule, tugende ne'bitugwa biitu, halinde tulonge ukugendi tangira Rurema Nahamwitu amatuulo go'kusiriiza, na'gandi matuulo. ²⁶ Ee! Ibitugwa biitu byoshi, tukwiriiri tubitwale, tutanganasiga kiri ne'kiguma. Mukuba, tukwiriiri tutange biguma, bisiriizibwe mu kuyikumba Rurema Nahamwitu. Ikyanya tutazi hika yo, tutangamenya kitugwa kihi kyo tugamútangira ituulo.»

²⁷ Ulya Faraho, Nahano anakaviiriza ukumúyumuusa umutima, atanaki hanguula Abahisiraheeri kwo bagende. ²⁸ Lyeryo, Faraho anayimula Musa, mu kumúnaakira: «Njaaga mu masu! Utakolwe mbu ushubi galukira

hano imbere lyani. Mango washubi yiji bona amalanga gaani, ngakuyita.»

²⁹ Musa naye, ti: «Ee! Biri nga kwo wadeta. Naani, utagaki shubi mbona hano ha mwawe.»

11

Rurema adeta kwo agayita ifula za'Bamiisiri

¹ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Uyu Faraho, kuguma ne'kihugo kyage kye'Miisiri, haki sigiiri ikindi kihano kiguma naaho. Ha nyuma lyakyo, agamùhanguula kwo mugendage. Ne'kyanya agamùhanguula, leero kugaaba kwa lwoshi. ² Ku yukwo, ubwire Abahisiraheeri kwo ngiisi muguma wabo, abashosi na'bakazi, bahuune abatuulani baabo ibiruga íbikatulwa mu harija, na mu nooro.»

³ Kwokwo, mu yikyo kihugo kye'Miisiri, Nahano anadundula mwa'Bahisiraheeri bweneene, halinde kiri na'batwali ba mu bwami bwa Faraho, na'bandi bandu, booshi banatondeera ukukizi kunda Musa.

⁴ Musa anagendi bwira Faraho kwo Nahano akyula kwokuno: «Zeene, nga ku kaholamasiga, ngalenga mu kihugo kyoshi kye'Miisiri.

⁵ Ku yikyo kyanya, ifula zooshi ze'Miisiri, zigaaftwa. Yukwo kuyitwa, kugatondeerera ku fula yawe, we mwami, halinde ukuhisa ku fula yo'muja-kazi úli mu shya ku lushyo. Kiri ne'bitugwa íbikatangi butwa, nabyo bigaafwa.

⁶ Mu kihugo kyoshi kye'Miisiri, mugaaba ikimombo. Ne'kimombo mwene yikyo, kitazindi ba ho, kitanâye ki be ho.

⁷ «Haliko, Abahisiraheeri boohe, ndaako kiri na'kabwa ákagabamokera, kandi iri kamokera ikitugwa kyabo. Kwokwo, lyo mugaamenya kwo nie Nahano, na kwo mbiisiri ulubibi ha kati kiinyu na'Bahisiraheeri.» ⁸ Musa anashubiza, ti: «Abatwali baawe booshi, bagayija imbere lyani, bananvukamire, iri banadeta: “Ugendage, maashi! Ugende na booshi bo muliriinwi.” Lyeryo, lyo ngalyoka mwo.»

Musa anayami kuuduka imbere lya Faraho, akoli rakiiri bweneene.

⁹ Nahano áli mali gwanwa abwira Musa: «Uyo Faraho, atagakutwaza, kinatume ibitangaaza byani bigakizi yushuuka i Miisiri.»

¹⁰ Yibyo bitangaaza byoshi, kundu Musa na Harooni bâli kizi bigira imbere lya Faraho, haliko Nahano anakizi yumuusa umutima gwage. Uyo Faraho, atanahanguula Abahisiraheeri kwo balyoke mu kihugo kyage.

12

Ipasaka

¹ Musa na Harooni, ikyanya bakaba bakiri mu kihugo kye'Miisiri, Nahano anababwira: ² «Imwinyu, guno mwezi, gwo gugaaba mwezi gwa mbere gwo'mwaka.

³ «Mubwire Abahisiraheeri booshi, kwo mu siku ikumi za guno mwezi, ngiisi mbaga iyabiire ikyanabuzi kiguma-kiguma. ⁴ Iyo mbaga, iri yangaba itagakimala, iyibiike kuguma ne'mbaga yo'mutuulani. Mukizi haruura abandu, mu-nagere inyama ze'kyanabuzi, ukukulikirana na

ngiisi kwo'mundu angalya. ⁵ Ikitugwa kyo muga-toola, kibe kipanga kyo'mwaka muguma, kinabe kizira kashembo. Yikyo kitugwa, kyangaba kiri kyanabuzi, kandi iri kyanahene.

⁶ «Yibyo bitugwa, mukizi bilanga, halinde ku siku ikumi na zina zo'mwezi. Ku lwolwo lusiku, Abahisiraheeri bakwiriiri babibaage, ku kyanya kya'kabigingwe. ⁷ Ikyanya bagabibaaga, bakayabiire ku muko gwabyo, banaguhembeze ku mitondo ye'miryango ye'nyumba zo bagabili-ira mwo, banagubiike, na ku bihamambiro.

⁸ «Yizo nyama, bazyokye mu bwobwo bushigi, banaziliire imikate mizira saama, banalye na'kalaaja. ⁹ Si mutazilye mbishi, mutanazideeke. Haliko, muziyokye. Muyokye itwe, ne'bya mu nda, ne'birenge. ¹⁰ Hatagirage inyama yo mugaasiga halinde shesheezi. Iri hali íyasigala, mugijigivyeye.

¹¹ «Ikyanya mugaazilya, mube mukoli kenyi-iri, nga mukola mugagenda. Munabe mukoli yambiiti ibiraato, munafumbiiti ne'ngoni. Yizo nyama, mugazishulula-shulula, bwo iri Pasaka ya Nahano.

¹² «Mu bwobwo bushigi, ngalenga mu kihugo kye'Miisiri, na nyite mwe'fula zooshi, ziba za bandu, kandi iri ze'bitugwa. Nie Nahano, ngaa-hana imizimu yoshi ye'Miisiri. ¹³ Yugwo muko, gugaaba kalangikizo ko'kuyerekana kwo muli mu nyumba. Ne'kyanya ngagubona, na nyami bambala.* Mwehe, ikyanya ngaahana i Miisiri,

* **12:13** 12.13 kubambala: Mu kiheburaniya, igambo «pasaka», umugeeza gwalyo: kubambala.

ndaakyo kihano ikigamùhuma kwo. ¹⁴ Yulwo lusiku, lugayami ba lwo'bukengeeze imwinyu, luganakizi ba lusiku lukulu lwa Nahano. Mugakizi lusimbaha imyaka ne'myakuula, halinde ku bibusi biinyu byoshi ibigaki yija.

Ulusiku lukulu lwe'mikate mizira saama

¹⁵ «Muhisagye isiku zirinda mugweti mugaalya imikate mizira saama. No'lusiku lwa mbere lwa yizo zirinda, muhulusagye isaama yoshi mu nyumba ziinyu. Mu yizo siku, ngiisi yeshi úgaalya umukate úguli mwe'saama, akwiriiri atwibwe mu Bahisiraheeri. ¹⁶ Ku lusiku lwa mbere, mube no'muhumaanano mutaluule. Na ku lusiku lwa kalinda, mube no'gundi. Mu yizo siku zombi, hatagirage umukolwa gwo mugaagira, gútali gwo'kulingaania ibyokulya naaho.

¹⁷ «Yulu lusiku lukulu lwe'mikate mizira saama, mugakizi lusimbaha. Mukuba, lwolwo lusiku, lwo n'gamùshaaza kwo i Miisiri, ndeeko-ndeeko. Yulwo lusiku, abandu be'bibusi biinyu byoshi, bagakizi lusimbaha, halinde imyaka ne'myakuula.

¹⁸ «Iyo mikate mizira saama, mugatondeera ukugilya mu kabigingwe ko'lusiku lwi'kumi na zina zo'mwezi gwa mbere, halinde ukuhisa ku kabigingwe ke'siku makumi gabiri na luguma za gwogwo mwezi. ¹⁹ Mu yizo siku zirinda, hatagire mundu úgaki ba ne'saama mu nyumba yage, kundu angaba mwene akaaya, kandi iri kinyamahanga. Ngiisi úgaalya ibyokulya ibiri mwe'saama, akwiriiri atwibwe mu Bahisiraheeri. ²⁰ Iri mwangalya ibyokulya ibiri

mwe'saama, mugaaba mwalya umuziro, kundu mwangaba mutuuziri hayi. Kwokwo, mu yizo siku, imikate yo mugakizi lya, ibe mizira saama.»

²¹ Haaho, Musa anakuumania abashaaja booshi ba'Bahisiraheeri, anababwira: «Ngi-isi muguma winyu, ukukulikirana ne'mbaga yage, atoolage ikyanabuzi, anakibaage ku lusiku lukulu lwe'Pasaka. ²² Umuko gwakyo, munagubiike mu mutanga. Munayabiire ibyasi bye'hisopo, munakizi bijabika mwo. Gulya muko, munagushangire ku mitondo na ku bihamambiro bye'miryango ye'nyumba ziinyu. Bushigi bwa yulwo lusiku, hatagire mundu úgahulukira imbuga, bútazi kya.

²³ «Nahano agakizi lenga mu kino kihugo, mu kuyita Abamiisiri. Haliko mwehe, agaabona imiko ku mitondo ye'nyumba ziinyu, na ku bihamambiro byazo, anakizi mûhinjuka. Hi'gulu lye'yo miko, atagahanguula umuganda wage wo'kuminika kwo ayingire mu nyumba ziinyu, mbu amùyite.

²⁴ «Yago magambo go namùbwira, mukizi gasimbaha. Yulwo lubaaja, lugaaba lwe'mwinyu, na lwa'bandu be'bibusi biinyu, halinde imyaka ne'myakuula. ²⁵ Yulwo lusiku, ikyanya mugayingira mu kihugo kyo Nahano agamùheereza ku muhango, mukwiriiri mukizi lukulikira.

²⁶ «Ne'kyanya abaana biinyu bâye mùbuuze: “Yulu lusiku lukulu, umugeeza gwalwo biri biki?” ²⁷ Mugakizi bashuvya: “Yiki kitugwa, liri ituulo lye'Pasaka, lyo tuli mu tanga imwa Nahano. Mukuba, ikyanya Nahano akayita

Abamiisiri mu kihugo kyabo, anahinjuka ku nyumba ziitu twe Bahisiraheeri.”»

Ikyanya Musa akayusa ukudeta, lyeryo Abahisiraheeri banayinika amatwe halinde haashi, banayikumba Nahano.

²⁸ Yibyo byoshi byo Nahano akabwira Musa na Harooni, Abahisiraheeri banagendi bigira.

Ikihano ki'kumi: Ukuyitwa kwe'fula za'Bamiisiri

²⁹ Iri kakaba kahola-masiga, Nahano anayita ifula zooshi za mu kirya kihugo kye'Miisiri. Zirya fula zo akayita, zikatondeerera ku fula ya mwami, kundu âli kizi bwatala ku kitumbi kye'kyami. Zannahisa na ku fula za ábâli lashirwi mu nyumba ze'mbohe. Kiri ne'bitugwa, akayita ibyana byabyo bya mbere. ³⁰ Mu bwobwo bushigi, uyo mwami na'batwali baage booshi, kiri na'bandi bandu baage, banavyuka. Ndaayo kiri ne'nyumba nguma itakafwa mwo'mundu. Kyanatuma mu kirya kihugo kyoshi kye'Miisiri, mugayijula ikimombo kya kahebuuza.

³¹ Mu bwobwo bushigi, uyo Faraho anahamagala Musa na Harooni, anababwira: «Yimukagi! Mwe na'biinyu Bahisiraheeri, mulyokage mu bandu baani. Mugendi yikumba Nahano, nga ngiisi kwo mukambuuna. ³² Ne'kyanya mugagenda, mutwale kiri ne'bitugwa biinyu. Kiri na naani, mukakizi mbuunira, halinde Rurema angashaanire.»

³³ Balya Bamiisiri, banatondeera ukukunguula Abahisiraheeri kwo balyokage yaho duba, banakizi deta: «Iri mutangashaaga hano, tweshi tugaahera.»

³⁴ Yabo Bahisiraheeri, banayabiira amalobe gaabo go bakalingaania buzira saama, kuguma ne'birugu byabo byo'kulingaaniza mwe'mikate. Yibyo byoshi, banabiboha, banabibiika ha lutugo.

³⁵ Banagira nga kwo Musa âli mali gwanwa ababwira, mu kuhuuna Abamiisiri ibirugu ibikatulwa mu harija, na mu nooro. Banabahuuna kiri ne'byambalwa. ³⁶ Nahano anagira Abamiisiri bakunde Abahisiraheeri. Ne'kyanya bakahuuna Abamiisiri yibyo bindu, banakizi baheereza byo. Kwokwo, kwa'Bahisiraheeri bakalonga ibindu byabo.

Abahisiraheeri babunguuka

³⁷ Lyeryo, Abahisiraheeri banalyokaga i Rameeseesi, banagenda halinde i Sukooti. Bâli hisiri nga bashosi bihumbi magana galindatu, buzira kuharuura abakazi na'baana. ³⁸ Bâli riiri kuguma na'bandi bandu bingi ábakagenda babakulikiiri. Bâli sholiiri inguuli ze'bitugwa, ibibuzi ne'ngaavu. ³⁹ Ikyanya Abahisiraheeri bakalyoka i Miisiri, bâli kola ne'ngungu, kyana-tuma bataki teekera indanda. Si bakatwala naaho galya malobe mazira saama, gira bakizi galingaania mwe'bitumbula bizira saama.

⁴⁰ Imyaka yoshi ya'Bahisiraheeri bakabeera mu kihugo kye'Miisiri, yâli hisiri myaka magana gana na makumi gashatu. ⁴¹ Ku lwolwo

lusiku lwo'kuhisa imyaka magana gana na makumi gashatu, abandu booshi ba Nahano bakalyoka mu kihugo kye'Miisiri, ngiisi bandu mu ndeeko yabo. ⁴² Mu bwobwo bushigi, Nahano akalaliira, mu kulyosa Abahisiraheeri mu kihugo kye'Miisiri. Kyo kitumiri Abahisiraheeri booshi bakwaniini bakizi bukengeera, banakizi simbaha Nahano, halinde ukuhisa mu bibusi byoshi.

Íbikwaniini ku Pasaka

⁴³ Nahano anabwira Musa na Harooni: «Ikyanya mugakizi lya ibyokulya bye'Pasaka, imaaja zo'kukulikira zo zeezi: Ngiisi útali Muhisiraheeri, atakolwe kwo akizi bilya. ⁴⁴ Haliko umuja ye mukagula, anabe keera mwamútenguula, yeki ahangwirwi ukukizi bilya kwo. ⁴⁵ Si ikinyamahanga, na úli mu kolerana hi'gulu lyo'kuhembwa boohe, batakwiriiri ukukizi bilya kwo.

⁴⁶ «Ikyanabuzi kye'Pasaka, kigakizi liibirwa mu nyumba nguma. Inyama zaakyo, zigali-ibirwa mwomwo. Hatanagire kiri ne'nyama nguma ígahulusibwa, mbu itwalwe imbuga. Na'mavuha gaayo, hatagire kiri ne'liguma lyago írigavunwa.† ⁴⁷ Yulwo lusiku lukulu, Abahisiraheeri booshi bakwiriiri bakizi lushambaalira.

⁴⁸ «Ngiisi yeshi útali Muhisiraheeri ye mutuliinwi, iri angasiima kwo naye mushambaalire kuguma ku lusiku lukulu lwe'Pasaka ya Nahano, akwiriiri atee tenguula abashosi booshi

† **12:46** 12.46 Zaburi 34.20; Yohana 19.36.

ba mu nyumba yage. Lyoki uyo mundu ak-abuli haruurwa kwo naye akola mutuulaga, anahanguulwe kwo naye alye mwi'yo ngoome. Si ngiisi útazi tenguulwa, yehe atakolwe mbu abilye kwo. ⁴⁹ Yulwo lubaaja, luloziri booshi, aba Muhisiraheeri nirizina, kandi iri binyamahanga íbituuziri mu kati kiinyu.»

⁵⁰ Yulwo lubaaja, ikyanya Nahano akalubwira Musa na Harooni, Abahisiraheeri booshi banakizi lusimbaha. ⁵¹ Ku lwolwo lusiku, Nahano akalyosa Abahisiraheeri mu kihugo kye'Miisiri, ndeeko-ndeeko.

13

Ifula zayeruusibwa

¹ Nahano anashubi bwira Musa. ² «Undaluulire ifula zooshi za'Bahisiraheeri. Mukuba, ngiisi fula yo'Muhisiraheeri, kiri ne'bitugwa íbyabutwa ubwa mbere, byoshi biri bindu byani.*»

³ Musa anabwira Abahisiraheeri: «Yulu lusiku lukulu, mukizi lukengeera. Mukuba, ku lwolwo lusiku, lyo mukashaaga mu buja, mwanalyoka mu kihugo kye'Miisiri. Nahano akamùlyosa i Miisiri ku bushobozi bwage. (Mukengeere, kwo íbiri mwe'saama, mutakolwe kwo mwabilya.)

⁴ «Ulusiku lwa zeene, mu mwezi úguli mu detwa Habibu, lyo mugweti mugalyoka i Miisiri. ⁵ Ku yukwo, lwolu lusiku, mu mwezi nga gwoguno, mukwiriiri mukizi lukengeera. Mukizi lukengeera ku kyanya Nahano agamùhisa mu kihugo kyo akalagaania bashokuluza

* **13:2** 13.2 Luka 2.23.

biinyu, ikihugo íkiyeziri mwa'mata, no'buuki. Yikyo kihugo, kikiri kya'Bakaanani, na'Bahiti, na'Bahamoori, na'Bahivi, na'Bayebuusi. ⁶ Mugaamala isiku zirinda mugweti mugaalya imikate mizira saama. Na ku lusiku lwa kalinda, mugaagira ulusiku lukulu hi'gulu lyo'kushambaalira Nahano.

⁷ «Mu yizo siku zirinda, mugakizi lya imikate mizira saama. Si mikate íri mwe'saama yohe, hatagire igaboneka mu kati kiinyu, kiri na mu kihugo kiinyu kyoshi.

⁸ «Ku lwolwo lusiku, mugakizi ganuulira abaana biinyu ngiisi kwo Nahano akamùgirira mu kumùlyosa mu kihugo kye'Miisiri. ⁹ Yulwo lusiku, kigaaba kimenyeeso kyo'kukizi mùkengeeza. Yikyo kimenyeeso, kigaaba nga kibiisirwi ku maboko giinyu, na ku malanga giinyu. Kwokwo, mukizi kengeera ukudeta amigirizo ga Nahano. Mukuba, akamùlyosa mu kihugo kye'Miisiri ku bushobozi bwage bwa'kahebuuza. ¹⁰ Kwokwo, yulwo lusiku, mukwiriiri mukizi lusimbaha ngiisi mwaka, ku gwogwo mwezi.»

Ishungi hi'gulu lye'fula

¹¹⁻¹² Musa anagenderera ukubwira abandu: «Ikyanya Nahano agamùhisa mu kihugo kye'Kaanani, anamùheereze kyo, mukwiriiri mukizi mütangira abaana biinyu be'fula bo'butabana. Biri nga kwo keera akabiika indahiro imbere lya bashokuluza biinyu. Kiri ne'byana bya mbere bye'bitugwa biinyu,

bigaaba biri bindu byage.† ¹³ Haliko umwana wa mbere wa punda, ugamúguluula ne'kyanabuzi. Ne'ri utangamúguluula, umúyite, mu kumúnyoola igosi. Na mu bagala baawe, ngiisi fula, ugiguluule.

¹⁴ «Mu siku ízigayija, iri umwana wawe angakubuuza hi'gulu lya yiri igambo, un-amúshuvye: “Nahano akakoleesa ubushobozi bwage bwa'kahebuuza, mu kutulyosa mu buja bwe'kihugo kye'Miisiri. ¹⁵ Mukuba, ikyanya Faraho akatuhangirira ku bukayu, mbu tutalyokage mu kihugo kyage, Nahano anayita ifula zooshi za mu Miisiri, ziba za'bandu kandi iri ze'bitugwa. Kyo kitumiri ngweti ngatangira Nahano ituulo lye'byana bya mbere bye'bitugwa byani. Si ifula ya mu mbaga yani, ndi mu giguluula.”

¹⁶ «Yiri igambo, ligakizi ba nga kimenyeeso ku maboko gaawe, kiri na ku malanga gaawe. Ligaaba nga kihunika kyo'kukengeeza kwo Nahano akatulyosa mu kihugo kye'Miisiri ku bushobozi bwage bwa'kahebuuza.»

Inguliro ye'kibungu na yo'muliro

¹⁷ Ikyanya Faraho akahanguula Abahisiraheeri kwo bagende, Rurema atanabaleeza mu njira ya mu kihugo kye'Bufirisiti, kundu yo yâli nyoofo. Mukuba, Rurema akadeta: «Yaba bandu, iri izibo lyangabakayira, hali ikyanya bangahindula imitono yabo, banagalukire i Miisiri.»

¹⁸ Ku yukwo, anabaleeza mu njira yo'kusooka mwi'shamba, irya íleeziri iwa Nyaaja Ndukula.

† **13:11-12** 13.11-12 Luka 2.23.

Kundu kwokwo, ikyanya bakalyoka mu kihugo kye'Miisiri, bâli kola ibiringiini ukugira izibo.

¹⁹ Ku yikyo kyanya, Musa anawala ne'migongolo ya Yusefu. Mukuba, Yusefu âli mali gwanwa abikiisa Abahisiraheeri indahiro, ti: «Ku kyanya Rurema agamùtabaala, anamùlyose mu kino kihugo, mukwiriiri mutwale ne'migongolo yani.»

²⁰ Kwokwo, iri Abahisiraheeri bakalyoka i Sukooti, banashumbika i Hetamu, ha butambi li'shamba. ²¹ Ku kyanya kya mwi'zuuba, Nahano âli kizi shokola injira, ali mu nguliro ye'kibungu. Ne'kyanya kya bushigi, âli kizi ba mu nguliro yo'muliro, gira ikizi bamolekera. Kwokwo, banalanga ukugenderera no'lugeezi lwabo, muba mwi'zuuba, kandi iri mu bushigi. ²² Iyo nguliro yo'muliro, na yikyo kibungu, byâli yamiri bibasholiiri mwi'zuuba, na mu bushigi.

14

Abahisiraheeri bajabuka Inyaaaja Ndukula

¹ Iri hakatama, Nahano anadeta: ² «E Musa, ubwire Abahisiraheeri kwo bagalukire inyuma, bashumbike hoofi lye'Pi-Hahirooti, iwa Nyaaaja Ndukula. (Yaho, hali ha kati ka'kaaya Migidoli ne'yo nyaaja, ha mbere lya'Baali-Sefooni.)

³ «Kwokwo, lyo Faraho ayihenda, mbu: “Ishamba likoli bahamiiri, kyo kitumiri bagweti bagalidalamba-dalamba mwo”.

⁴ Ngashubi yumuusa umutima gwa Faraho, halinde anamùbingirize. Kundu kwokwo, ngamúshereeza, kuguma na'basirikaani

baage, halinde lyo ndonga ubulangashane. Kwokwo, Iya'Bamiisiri bagaamenya kwo nie Nahano.» Rurema, mbu ayuse ukudeta kwokwo, Abahisiraheeri banagakulikira inyuma.

⁵ Uyo mwami we'Miisiri, iri akayuvwa kwa'Bahisiraheeri bamútibita, anayishuhiza, kuguma na'batwali baage, banadeta: «E balya, makagi gano twagira? Si twaleka Abahisiraheeri bagendage, bataganaki tukolera!»

⁶ Lyeryo, analingikania igaare lyage li'zibo, kuguma na'basirikaani baage. ⁷ Anatwala na'gandi magaare miija magana galindatu, ágali mu kunguza izibo. Anatwala na'gandi magaare mingi gi'zibo, kuguma na'basirikaani bo'kukizi garongoora.

⁸ Yabo Bahisiraheeri bakalyoka i Miisiri, bagweti bagayikangaata. Na bwo Nahano áli mali yumuusa umutima gwa Faraho, anamúgira kwo abakulikire. ⁹ Abamiisiri banagendaga bakulikiiri Abahisiraheeri, bali ne'fwarasi zaabo, kuguma na ábâli kizi zigendera kwo. Bâli riiri na'magaare gi'zibo, kiri na ábali mu gendera ku fwarasi. Banababingiriza, banabahumaana ho bâli shumbisiri ku butambi bwe'nyaaaja, hoofi ne'Pi-Hahirooti, mu kulola i Baali-Sefooni.

¹⁰ Yabo Bahisiraheeri, mbu bayinamulage amasu, banalangiiza ulya mwami we'Miisiri, na'basirikaani baage, keera babayegeera. Banashenguka bweneene, banatondeeza ukulirira Nahano kwi'zu lihamu.

¹¹ Balya Bahisiraheeri, banatondeera ukulongoza Musa: «Ewe! Kituma kiki watuleeta hano? Ka mbu bwo mu Miisiri, ndaazo shinda

ízâli riiri mwo? Aaho! Maki gano watugirira, mu kutuleeta hano? Si tugayiji herera mwi'shamba! ¹² Ikyanya twâli ki riiri i Miisiri, ka tutakakubwira-bwira kwo utusige yo, gira tugenderere ukukizi kolera Abamiisiri? Ee! Kulya twâli kizi bakolera, kwo kukulu ukuhima kuno twamu yiji herera mwi'shamba.»

¹³ Musa anabashuvya: «Mutayobohe, si mutuze. Zeene lyo na zeene, mugaabona ngiisi kwo Nahano agamùkiza. Yaba Bamiisiri bo mubwini buno, mutâye ki babone. ¹⁴ Nahano yenyene agamùlwira. Kwokwo, mukwiriiri mutuuze naaho.»

¹⁵ Lyeryo, Nahano anabwira Musa: «Kituma kikagi Abahisiraheeri bagweti bagandirira? Ubabwire kwo bagenderere no'lugeezi. ¹⁶ Iyo ngoni yo ufumbiiti, ugishonge ku nyaaja, gira ibunduuke mwo kubiri. Kwokwo, lya'Bahisiraheeri bagalonga ubulyo bwo'kulenga ahakamiri.

¹⁷ «Yaba Bamiisiri, ngagenderera ukuyumuusa imitima yabo, halinde bamùkulikire mwi'yi nyaaja. Haaho, ngashereeza uyu mwami, na'basirikaani baage, na ábali mu gendera ku fwarasi, kiri na'magaare gaabo gi'zibo. Kwokwo, lyo ngahuuzibwa. ¹⁸ Ee! Ikyanya ngashereeza uyu mwami we'Miisiri kuguma na'magaare gaage gi'zibo, kiri na ábali mu gendera ku fwarasi, lyo ngalonga ukuhuuzibwa bweneene. Lyeryo, lya'Bamiisiri bagaamenya kwo nie Nahano.»

¹⁹ Haaho, umuganda wa Rurema úwâli kizi rongooro Abahisiraheeri, anagalukira inyuma

lyabo. Kiri ne'rya nguliro ye'kibungu nayo, yanashaaga imbere lyabo, yanagendi beera inyuma. ²⁰ Kirya kibungu kyanakizi siika Abamiisiri na'Bahisiraheeri. Mu bushigi bwoshi, kyanakizi molekera Abahisiraheeri. Si Abamiisiri boohe, kyanakizi bateera ikihulu. Yibyo biso byombi, bitanayegeerana.

²¹ Ha nyuma, Musa anagololera ukuboko kwage ku nyaaja. Nahano analeeta ikihuhuuta ukulyoka uluhande lwe'sheere, kyanakizi huusa bukayu, halinde shesheezi. Irya nyaaja yanabunduuka mwo kubiri, halinde haashi hanakama. ²² Ne'kyanya Abahisiraheeri bakayingira áhashuba amiiji, banahajabuka hakoli kamiri, banakizi lenga ha kati ke'bikombo bibiri bya'miiji.

²³ Balya Bamiisiri, iri bakabona kwokwo, banayami genda babakulikiiri mu nyaaja. Bâli riiri kuguma ne'fwarasi zaabo, na'magaare gaabo gi'zibo, na balya booshi ábali mu gendera ku fwarasi. ²⁴ Nahano âli ki riiri mwi'rya nguliro yo'muliro, na mu yikyo kibungu.

Iri hakaba ku mutwezi, Nahano anabonaga abasirikaani booshi ba'Bamiisiri, anayami babuligania. ²⁵ Yago magaare, Nahano anakizi hangatiiza amapine gaago. Kyanatuma gagakizi genda ku makayu, banatondeeza ukuyamiza: «E balya, yaba Bahisiraheeri, tubatibite. Si Nahano yenyene agweti agabalwira!»

²⁶ Nahano anabwira Musa: «Ushubi gololera ukuboko kwawe kwi'yi nyaaja, halinde amiiji gashubi shubaana. Kwokwo, lyo gagayami

bindikira Abamiisiri, kuguma na'magaare gaabo, kiri na ábali mu gendera ku fwarasi.»

²⁷ Kwokwo, Musa anagololera ukuboko kwage kwi'yo nyaaja. Ne'ri hakaba shesheezi kare-kare, yanashubi shubaana, nga kwo yâli tuula.

Balya Bamiisiri, banakizi gira mbu batibite mu nyaaja. Haliko Nahano anakizi shubi batundira mwo. ²⁸ Galya miiji, ganayami bindikira amagaare gaabo gi'zibo, kuguma na ábâli kizi gendera ku fwarasi. Kundu abasirikaani ba Faraho bâli kulikiiri Abahisiraheeri, haliko balya booshi banakamira mwomwo mu nyaaja. Ndaanaye kiri no'muguma wabo úkafuuka.

²⁹ Haliko Abahisiraheeri boohe, bâli mali jabuka áhakamiri mu kati ke'nyaaja, ha kati ke'bikombo bibiri bya'miiji.

³⁰ Yulwo lusiku, lyo Nahano akakiza Abahisiraheeri mu maboko ga'Bamiisiri. Ubuzinda, balya Bahisiraheeri banayiji bona ibirunda bya'Bamiisiri bilambamiri ku butambi bwe'nyaaja.

³¹ Balya Bahisiraheeri, iri bakabona ngiisi kwo Nahano akakoleesa ubushobozi bwage, mu kubindikira Abamiisiri, banamúyoboha, banamúbiika kwo'mulangaaliro. Kiri na Musa, umukozi wage, naye kwakundi, banamúbiika kwo'mulangaaliro.

15

Ulwimbo lwa Musa

¹ Lyeryo Musa, na'baabo Bahisiraheeri booshi, banayimbira Nahano yulu lwimbo:

«Ngayimbira Nahano, bwo ye kwaniini ukuhu-uzibwa bweneene.

Ifwarasi na ábali mu zigendera kwo, keera abakamiza mu nyaaja.

² «Nahano ye misi yani.

Ye nganakizi yimbira inyimbo zo'bwivuge.

Yehe ye Rurema wani, ye na Rurema wa daata.

Kwokwo, ngakizi múyivuga, na ngizi múhuuza.

³ Nahano ye ndwani.

Ee! Iziina lyage, ye Nahano.

⁴ «Nahano keera abindikira abasirikaani ba Faraho mu Nyaaaja Ndukula.

Booshi na'bakulu baabo bakamira mwo, kuguma na'magaare.

⁵ Ee! Amabenga ga'miiji keera gababindikira, banaholobera ngi'buye, halinde banakamira mu nyaaja.

⁶ «E Nahano, ukuboko kwawe kwe'lulyo, keera kwakola ku misi ya kahebuuza.

Na ku njira yakwo, keera wasivya abagoma baawe.

⁷ Ku bushobozi bwawe bwa'kahebuuza, watindimaza abagoma baawe.

Na ku buraakari bwawe, uli mu bajigiivya nga byula.

⁸ Umuuka gukalyoka mu mazuulu gaawe, amiiji ganayihonga haguma.

Imidunda, yanayimanga nga bikombo.

Amabenga ga mu nyaaja, ganayuma.

- 9 Uyo mugoma ashuba mu yihaya, ti: “Ngabakulikira, halinde mbabindike.
Na ngabe ne'bindu byabo, halinde inyoota imale.
Ee! Tugayomola ingooti ziitu, halinde tunabaminike na'maboko giitu.”
- 10 Kundu bakadeta kwokwo, wanafuuha umuuka, inyaaja yanababwikira.
Banaholobera mwo nga kyuma kyo'rusasi, amiji ganababindikira.
- 11 «E Nahano, mu biri mu yikumbwa, nyandi úli nga wehe?
Nyandi úli mwo'bweru bwa'kahebuuza?
Nyandi úli mu yobohwa mu bulangashane?
Nyandi úli mu gira ibitangaaza mwene yibi?
- 12 Ikyanya ukagolola ukuboko kwawe kwe'lulyo, ikihugo kyanamira abagoma biitu.
- 13 «Urukundo lwawe, lutahiiti imbeka.
Na ku njira yalwo, ugarongoora abandu baawe.
Keera wabaguluula.
Na ku bushobozi bwawe, ugabahisa ahandu haawe heeru.
- 14 Ikyanya ibinyamahanga bigayuvwa, bigajuguma, binafololokwe.
Abafirisiti bagagwatwa no'lushunguti.
- 15 Abatwali be'Hedoomu, bagayoboha bwe-neene.
Abatungwa be'Mohabu, bagalenga mwe'kinyukura.
Abatuulaga booshi be'Kaanani, imitima yabo igashenguka.

16 Bagagwatwa ne'kyoba, no'lushunguti.
 Yabo bandu, ikyanya bagaabona ubushobozi
 bwawe,
 bagaaba munyerere ngi'buye,
 halinde abandu baawe balenge. Mukuba,
 keera wabaguluula.

17 E Nahano, ugabaleeta, bayiji tuula ku mugazi
 gwawe.

Yaho handu, ho wenyene ugatuula.
 Haaho, ho ukabiika inyumba yawe nyeeru.
 Ukanagiyubaka na'maboko gaawe.

18 E Nahano, uyamiri uli mu twala, halinde
 imyaka ne'myakuula.»

19 Kwokwo, iri abasirikaani ba Faraho bakay-
 itundira mu nyaaja, bali na'magaare gi'zibo
 go'kukululwa ne'fwarasi, na ábâli kizi zigendera
 kwo, haaho-haaho Nahano anashubaania in-
 yaaja, yanababindikira booshi. Si Abahisiraheeri
 boohe, bâli mali lenga mu nyaaja, áhakamiri.

20 Lyeryo, umuleevi Miryamu, mwali wa Ha-
 rooni, anayabiira iminjegere. Abaabo bakazi,
 nabo banamúgombera ne'gindi, banatondeera
 ukukina. 21 Miryamu anatondeera ukubayim-
 bira:

«Muyimbire Nahano, úli mu kizi huuzibwa
 bweneene.
 Ifwarasi na ábâli kizi zigendera kwo, abakamiza
 mu nyaaja.»

Amiji malulu

22 Ikyanya Musa akalyosa Abahisiraheeri
 he'yo Nyaaja Ndukula, anabarongoora halinde
 mwi'shamba lye'Shuuri. Banahisa isiku zishatu,

bali mu lyeryo ishamba, ndaanago miiji go bakalonga.

²³ Ne'ri bakahika áhali mu buuzibwa Mara, banagwana ha'miiji. Haliko, gáli riiri malulu, kyanatuma batagaganywa. (Kyo kikatuma yaho handu hali mu buuzibwa Mara, kuli kudeta: bululu.)

²⁴ Balya bandu, ikyanya bakabulirwa na'miiji, booshi kuguma banatondeera ukuyidombera Musa, ti: «Ewe! Bikagi leero byo tugaanywa?»

²⁵ Ikyanya Musa akatabaaza Nahano, anamúyereka itavi lye'kiti. Lirya itavi, Musa analiyabiira. Ne'ri akalitibulira mu miiji, ganayami luluuka.

Iri Abahisiraheeri bakaba bakiri i Mara, Nahano anabaheereza imaaja, bamenye ngiisi kwo akakyula. ²⁶ Anadeta: «Niehe nie Nahano, Rurema winyu. Na ndi nie mu mùkiza. Kwokwo, iri mwangakizi yuwiriza izu lyani ku bwitonde, ndagamùleetera ikiija, kundu n'gakireetera Abamiisiri. Ku yukwo, ikyanya ngakizi mùbwira igambo, mukwiriiri mukizi ndega amatwiri, munakizi gira íbikwaniini imbere lyani. Imaaja zaani, mukizi zisimbaha, nga ngiisi kwo nakyula.»

²⁷ Ha nyuma, Abahisiraheeri banahika i Herimu. Na yaho, háli riiri utudota ikumi na tubiri, kuguma ne'bigazi makumi galinda, bannashumbika hoofi na'miiji.

16

Imana ne'ngwale

¹ Ha nyuma, Abahisiraheeri booshi bana-lyoka yaho i Herimu, banagenderera bwija-bwija, halinde banahika mwi'shamba lye'Siini, ha kati ke'Herimu, no'mugazi Sinaayi. Kuli kudeta kwo bakamala umwezi gwoshi, ukushaa-gira ku lusiku lwo bakayimuka kwo mu kihugo kye'Miisiri, halinde ukuhika i Siini.

² Yabo Bahisiraheeri, ikyanya bâli riiri mwi'shamba, booshi banakizi yidodombera Musa na Harooni, ti: ³ «Bwangabiiri bwija, Nahano atuyitire mu kihugo kye'Miisiri. Iyo munda, twâli riiri ne'birugu ibiyijwiri inyama, twanâli kizi lya ngiisi byo tulozizi. Si buno, mukatuleeta mu yiri ishamba, gira tweshi tuyiji herera mwo ni'shali.»

⁴ Kwokwo, Nahano anabwira Musa: «Yaba bandu, ngabatibulira imikate ukulyoka mwi'gulu. Ngiisi shesheezi, bagakizi toola imikate yo bagaalya ku lwolwo lusiku.* Kwokwo, lyo ngabagera, ndonge ukumenya iri bangakulikira imaaja zaani, kandi iri nanga. ⁵ Haliko, ku lusiku lwa kalindatu, bakizi kuumania ibyokulya byo bagaalya ku siku zibiri.»

⁶⁻⁷ Musa na Harooni, banabwira Abahisiraheeri booshi: «Nahano, akoli yuvwiti ngiisi kwo mugweti mugamúyidodombera. Aaho! Kabigingwe, lyo mugaamenya kwo yenyene ye kamúlyosa mu kihugo kye'Miisiri. Na kusheezi shesheezi, mugaabona ubulangashane bwage. Si twehe tuli nga banyandi, halinde mwangakizi tuyidodombera?»

* **16:4** 16.4 Zaburi 78.24; Yohana 6.31.

⁸ «Mu kabigingwe, Nahano agamùheereza inyama, munazilye. Na shesheezi, anamùheereze ne'mikate, halinde mukizi lya, munahaagage. Mukuba, akoli yuvwiti ngiisi kwo mugweti mugamúyidodombera. Ee! Tutali twe mugweti mugayidodombera. Si twenyene tutali kindu. Haliko, mugweti mugayidodombera Nahano yenyene.»

⁹ Ha nyuma, Musa anabwira Harooni: «Balya Bahisiraheeri, ubabwirage booshi kwo bakuumane imbere lya Nahano. Irya midodombo yabo, keera agiyuvwa.»

¹⁰ Balya Bahisiraheeri booshi, iri Harooni akaba aki gweti agabaganuulira, banangiiza mwi'shamba, banabona ubulangashane bwa Nahano mu bibungu.

¹¹ Nahano anabwira Musa: ¹² «Keera nayuvwa ngiisi kwo bagweti bagayidodomba. Ku yukwo, ubabwire kwo kabigingwe, bagaalya inyama. Na shesheezi bagaalya imikate, halinde banahaage. Haaho, lyo mugaamenya kwo nie Nahano, Rurema winyu.»

¹³ Iri kakaba kakola kabigingwe, yaho bâli shumbisiri, hanayija inguuli ze'ngware. Yizo ngware, zanabwikira hooshi ho bâli shumbisiri. Ne'ri hakaba shesheezi, indara yanagwa yaho hooshi. ¹⁴ Irya ndara, iri ikatamuruka yaho mwi'shamba, hanaboneka ibindu byeru bihwahwatule, biri nga mikate. ¹⁵ Abahisiraheeri, mbu babone kwokwo, banasoomerwa, banabuuzania: «Biki yibi?» Mukuba, batâli biyiji.

Musa anababwira: «Yugu, guli mukate gwo Nahano amùheereza, gira mukizi longa byo

mugaalya.» ¹⁶ Nahano akahamuliza, ti: «Ngiisi muguma winyu akizi kuumania ibyokulya nga kwo aloziizi. Ngiisi muguma mu mbaga yinyu, mukizi kuumania ibilo bibiri-bibiri.»

¹⁷ Yabo Bahisiraheeri, ngiisi byo bakabwirwa, banabikulikira. Baguma baabo, banakizi kuumania bingi. Na'bandi, banakizi kuumania biniini. ¹⁸ Kundu kwokwo, ikyanya bakabibiika ku lugero, ngiisi úkakuumania bingi, bitakataluka ulugero. Na ngiisi úkakuumania biniini naye, ndaabyo byo akaniihirwa kwo. Mukuba, ngiisi mundu âli kizi kuumania íbimúkwiriiri.

¹⁹ Kwokwo, Musa anababwira: «Biryabyokulya, hatagire mundu úgabilaaza kwo.»

²⁰ Kundu Musa akabakengula kwokwo, haliko baguma baabo batanamútwaza. Yabo bandu, banabilaaza kwo, banayiji gwana keera byabola, binakola mu shaaga mwe'mivuuzi. Yabo bandu, Musa anabarakarira bweneene.

²¹ Kwokwo, ngiisi shesheezi, ngiisi mundu âli kizi kuumania ibyokulya, ukukulikirana ni'goorwa lyage. Ne'kyanya izuuba lyâli kizi ba keera lyadaruula, binajongoloke.

²² Ku ngiisi lusiku lwa kalindatu, yabo Bahisiraheeri bâli kizi kuumania ubugira kabiri. Kuli kudeta kwo ngiisi mundu âli kizi kuumania ibilo bina-bina. Yibyobyoshi byo bâli kizi gira, abashaaja ba'Bahisiraheeri banagendere Musa, banamúganuulire byo.

²³ Musa anabashuvya: «Ulubaaja lwa Nahano lwo lwolu: Kusheezi, luli lusiku lwo'kuluhuuka. Mukuba, iri Sabaato, lunatalwirwi imwa Nahano. Ku yukwo, ibyokulya biinyu, mugendi

bideeka, kandi iri kubihyusa. Na ibigasigala, mubibiike, mukabilye kusheezi.»

²⁴ Kwokwo, yiby byokulya, banabisiga halinde shesheezi, nga kwo Musa akababwira. Ne'ri bukakya, banabigwana bitazi gaga, bitanazi ba mwe'mivuuzi.

²⁵ Musa anashubi babwira: «Yiby byokulya ibyalaala, mubilye. Mukuba, zeene, iri Sabaato ya Nahano, ndaanabyo byokulya byo mugalanga imbuga. ²⁶ Yibi byokulya, mugakizi bikumania mu siku ndatu. Haliko ulusiku lwa kalinda, mutagakizi bilonga, bwo luli Sabaato ya Nahano.»

²⁷ Kundu Musa akadeta kwokwo, haliko ku lusiku lwa kalinda, bandu baguma banahuluka, gira bagendi looza ibyokulya, batanabilonga.

²⁸ Haaho, Nahano anabwira Musa: «Ziryamaaja zaani, na'mategeko gaazo, mugakizi bihaasa-haasa kwo halinde mangoki? ²⁹ Aaho! Mumenye bwija, kwo nie Nahano. Nie kamùheereza ulusiku lwe'Sabaato. Kyo kitumiri ngiisi lusiku lwa kalindatu ndi mu mùheereza ibyokulya bye'siku zibiri. Ngiisi mundu akwiriiri akizi beera mu nyumba yage, atakizi huluka mwo.» ³⁰ Kwokwo, ku ngiisi lusiku lwa kalinda, abandu banakizi luhuuka.

³¹ Yiby byokulya, Abahisiraheeri banabiyinika iziina Mana, (kuli kudeta: biki yibi?) Byâli riiri nga mbuto za'mahemba meeru. Byanâli kizi moteera nga mukate muhembeze kwo'buuki.

³² Musa anashubi babwira: «Ulubaaja lwo Nahano amùheereza, lwo lwolu: Iyo mana, muyabiire ibilo bibiri, munabisingule, bukizi

ba bukengeeze imwa'bandu be'bibusi biinyu ibigaki yija. Kwokwo, abaana ba mu makondo giinyu, bakizi bona ibyokulya byo nâli kizi mûyigusa mwo mwi'shamba, ku kyanya nâli mali mûlyosa mu kihugo kye'Miisiri.»

³³ Ha nyuma, Musa anabwira Harooni: «Uyabiire urukuzo, unabiike mwe'bilu bibiri bye'mana. Yulwo rukuzo lwe'mana, unalubiike imbere lya Nahano, lunasingulwe, hi'gulu lyo'kukengeeza abaana biinyu ábagaki yija.»

³⁴ Yago magambo go Nahano akabwira Musa, Harooni, anagagira. Anabiika imana mu Kajumba ke'Kihango, gira ikizi langwa mwo.

³⁵ Abahisiraheeri, bakamala imyaka makumi gana bagweti bagaalya imana, halinde ukuhisa ku kyanya bakahika mu kihugo kye'Kaanani. Mukuba, mu Kaanani, mwo bakashubi gwana ibindi byokulya.

³⁶ (Ulugero lwo bâli kizi koleesa mu kugera imana, lwâli kizi yingira nga mwe'bilu bibiri.)

17

Ulwala lwahuluka mwa'magoloovi

(Muharuuro 20.1-13)

¹ Abahisiraheeri booshi, banalyoka yaho mwi'shamba lye'Siini, banakizi genda bagalenga handi-handi, nga kwo Nahano âli kizi barongoora. Ne'ri bakahika i Refidimu, bana-tee shumbika yo. Yaho i Refidimu, ndaago magoloovi go bakagwana ho, ² kyanatuma bagashubi yidodombera Musa, ti: «Utuheereze amagoloovi.»

Musa naye, ti: «Biki twafwana? Si mugweti mugaageza Nahano yenyene.»

³ Yabo booshi bâli koli nyotiirwi bweneene, kyanatuma bagagenderera ukuyidodombera Musa: «Si ukatulyosa mu kihugo kye'Miisiri, lyo uyiji tuyitira ino munda ne'nyoota. Kiri na'baana biitu, ne'bitugwa biitu, byoshi bigaafwa ngana.»

⁴ Musa anatakira Nahano: «Yaba bandu, kuti kwo ngabagira? Si bakola baganyita mu kundasha amabuye!»

⁵ Nahano, ti: «Uyabiire yerya ngoni yo ukashulika ku lwiji Niire. Unashokole injira na'bashaaja baguma, na'bandu banakushalagire. ⁶ Lolaga! Nienyene ngagwanwa ngoli yimaaziri imbere lyawe, ku lwala lwe'Horebu. Mango wahika ku yulwo lwala, unalushulike kwe'ngoni. Haaho, lunashyoke mwa'miiji, halinde abandu booshi bananywe.» Ngiisi kwo Rurema akadeta, Musa anakugira, imbere lya'bashaaja ba'Bahisiraheeri.

⁷ Yahoo handu, Musa anahayinika iziina i Masa ne'Meriba, (kuli kudeta: magezo ne'milongwe). Mukuba, yabo Bahisiraheeri bakahambanwa, banageza Nahano, ti: «Ka Nahano tuyamiinwi, kandi iri nanga?»

Abahisiraheeri balwa na'Bahamareki

⁸ Yahoo i Refidimu, Abahisiraheeri banayiji teerwa na'Bahamareki.

⁹ Kwokwo, Musa anabwira Yoshwa: «Mu bano bandu bo tugweti, utoole mwo bashosi baguma, gira ugendi lwisa Abahamareki. Naani kusheezi,

ngagendi yimanga kwi'rango lye'higangazi, na mbe nvumbiiti irya ngoni ya Rurema.»

¹⁰ Ikyanya Musa akabwira Yoshwa kwokwo, Yoshwa anagendi kugira, anagendi lwisa Abahamareki. Ku kyekyo kyanya, Musa, na Harooni, na Huuri, banazamuukira kwi'rango lye'higangazi.

¹¹ Ulya Musa, ikyanya âli kizi biika amaboko hi'gulu, yabo Bahisiraheeri banakizi hima Abahamareki. Haliko, ikyanya âli kizi gayisa haashi, yabo Bahamareki bo bâli kizi hima.

¹² Iri Musa akamala ikyanya abiisiri amaboko gaage hi'gulu, anakanga. Kyanatuma Harooni na Huuri bagatoola ibuye, banalireeta ngiisi ho ali, analibwatala kwo.

Ha nyuma, yabo bombi banalengeza amaboko gaage. Muguma anashiga kwe'lulyo, no'gundi kwe'lumoshu. Musa anayama abiisiri amaboko gaage hi'gulu, halinde ikyanya izuuba likasooka. ¹³ Kwokwo, kwo Yoshwa na'basirikaani baage, bakalonga ukuhooja-hooja Abahamareki ne'ngooti.

¹⁴ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: «Yiri igambo, uliyandike mu kitaabo, gira Abahisiraheeri bakizi likengeera. Unabwire Yoshwa kwo yabo Bahamareki, naye baminike lwoshi.»

¹⁵ Kwokwo, Musa anayubaka akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, anakayinika iziina «Nahano, yi'Rembera Lyani». ¹⁶ Anadeta: «Amaboko gakagololwa ku kitumbi kya Nahano. Na buno, Nahano agakizi yama ali mu lwisa Abahamareki mu bibusi byoshi.»

18

Yeturo agendi lamusa Musa

¹ Shevyala Musa, iziina lyage Yeturo, umugingwi we'Midyani, anayuvwa ngiisi kwo Rurema akatabaala Musa, na'Bahisiraheeri booshi, mu kubalyosa mu kihugo kye'Miisiri.

² Ku yikyo kyanya, Musa âli mali gwanwa atuma mukaage wa Zipoora, na'bagala bombi, kwo bagendi tuula ha mwo'yo Yeturo. ³ Ifula, yâli kizi buuzibwa Girishoomu, bwo Musa akadeta: «N'gatibitira mu kihugo kye'mahanga.»

⁴ Na úgamúlonda, âli kizi buuzibwa Heryezeeri, bwo Musa akadeta: «Rurema wa bashokuluza baani ye kandabaala, anangiza mu maboko ga Faraho.»

⁵ Uyo Yeturo, banayijanwa na munyere wage, muka Musa, na bagala baabo bombi, halinde mwi'shamba, ho Musa âli shumbisiri, hanâli hoofi no'mugazi gwa Rurema. ⁶ Kwokwo, Yeturo anatuma indumwa imunda Musa, ti: «Nie shovyala, ngweti ngayija iyo munda uli. Tuli kuguma na mukaawe, na bagala biinyu bombi.»

⁷ Kwokwo, Musa anayimuka, gira agendi músanganira. Ne'ri akahikaga ho ali, anayinama, mu kumúheereza ulushaagwa, anamúnyunyuguta. Iri bakayusa ukulamusania, banayingira mwi'heema.

⁸ Musa anaganuulira shevyala ngiisi kwo Nahano akagira, mu kukiza Abahisiraheeri mu maboko ga Faraho, kiri na'bandi Bamiisiri booshi. Anamúlibuukira na galya makuba gooshi go bakalonga mu lugeezi, na ngiisi kwo Rurema akabakiza mwo.

⁹ Uyo Yeturo, iri akayuvwa ngiisi kwo Nahano akatabaala Abahisiraheeri, mu kubakiza mu maboko ga'Bamiisiri, anashambaala ngana.

¹⁰ Anadeta: «Nahano ahuuzibwe! Keera akamukiza mu maboko go'yo mwami Faraho, na mu ga'bandi Bamiisiri booshi. ¹¹ Buno ngoli yiji kwo Nahano ye sumbiri ibiri mu yikumbwa byoshi. Mukuba, kundu yabo Bamiisiri bali kizi libuza Abahisiraheeri bweneene ku kanyaaro, haliko ubuzinda akabaguluula mu maboko gaabo.»

¹² Lyeryo, uyo Yeturo anatangira Rurema ituulo lyo'kusiriiza, kuguma na'gandi matuulo. Harooni, kuguma na'bashaaja ba'Bahisiraheeri, banayiji shangiira ibyokulya bo na Yeturo, bali imbere lya Rurema.

Abatwi be'maaja batoolwa

(Bukengeeze 1.9-18)

¹³ Iri bukakya, Musa anabwatala ku kitumbi kyo'kutwira kwe'maaja. Abandu banakizi muzunguluka, ukulyokera shesheezi halinde kabigingwe, gira bayuvwe ngiisi kwo agabatwira imaaaja.

¹⁴ Uyo Yeturo, iri akabonaga ngiisi kwo Musa agirira Abahisiraheeri, anamubuza: «Ewe! Kituma kikagi uli mu twa imaaaja za'bandu kwoku? Si ubwatiiri wenyene, na'bandu bakuzungulusiri, ukulyokera shesheezi halinde kabigingwe.»

¹⁵ Musa, ti: «Yabo bandu, ibitumiri bagweti baganyijira, gira bamenye ngiisi byo Rurema aloziizi. ¹⁶ Ikyanya bali mu hambanwa, bali mu

kizi nyijira, gira ngizi bahambuula. Na ndi mu kizi bayigiriza imaaja za Rurema, bamenye ngiisi kwo akakyula.»

¹⁷ Ulya Yeturo anahanuula mukwi wage, ti: «E mwana wani, yibi byo ugweti ugaagira, bitali biija. ¹⁸ Yugu mukolwa gwo'kurongoora abandu, guli muzito bweneene, utanganagugira wenyene. Kwoku ugweti ugaiyumya, iri unayumya kiri na yaba bandu. ¹⁹ Leka nguhanuule, halinde Rurema yenyene mukizi yamanwa.

«Wehe, umukolwa gwawe gubaagage gwa kukizi yimangira abandu imbere lya Rurema, no'kukizi muleetera amagoorwa gaabo. ²⁰ Unakizi bayigiriza imaaja zaage, bamenye ngiisi kwo akakyula. Unakizi bayerekeza na ngiisi kwo bangatuula, na ngiisi kwo bangakizi gira.

²¹ «Haliko ku gindi mikolwa, mu yaba bandu booshi, utoolage mwo abakwaniini, banabe basimbahiri Rurema, batanabe bo'kutulirwa. Yabo bandu, uheereze baguma ubutwali bwo'kuyimangira abandu kihumbi-kihumbi, na'bandi abandu igana-igana, kandi iri bandu makumi gataanu-gataanu, kandi iri bandu ikumi-kumi. ²² Yabo, babe bo bagakizi twira abandu imaaja. Ngiisi maaja izigakizi bavwarukira, babe bo bagakizi zitwa. Haliko, izangabakayira, banakuleetere zo.

«Kwokwo, lyo naawe imikolwa igakuyanguhira, bwo mugaaba mukola mu tabaalanwa. ²³ Iri wangagira kwokwo, nga kwo Rurema yenyene aloziizi, lyo utagayiluhya. Na

yaba bandu nabo, lyo bangakizi taaha imitima ikoli yisiri mu nda.»

²⁴ Musa, yiryo ihano lya shevyala, analiyu-vwa bwija, analisimbaha. ²⁵ Mu Bahisiraheeri, anatoola mwa'bandu ábakwaniini. Baguma, anabaheereza ubutwali bwo'kukizi rongoora abandu kihumbi-kihumbi. Na'bandi, igana-igana. Na'bandi, makumi gataanu-gataanu. Na'bandi, ikumi-kumi. ²⁶ Yabo bandu, banaba bo bagakizi twa imaaja za'bandu ngiisi kyanya. Ikyanya zâli kizi bakayira, banazitwalire Musa. Haliko, ikyanya zabavwarukira, banazitwe boonyene.

²⁷ Ha nyuma, Musa anasezerana na shevyala. Shevyala, anataaha.

19

Abahisiraheeri ku mugazi Sinaayi

¹⁻² Abahisiraheeri banayimuka yaho i Refidimu. Ne'ri bakahisa imyezi ibiri bashaaziri mu kihugo kye'Miisiri, banahika mwi'shamba lye'Sinaayi, banashumbika mwi'dako lyo'mugazi.

³ Haaho, Musa anateramira ku mugazi, gira ahuumanane na Rurema. Nahano anamúbwira: «Yabo Bahisiraheeri, kwo bali ba mwi'kondo lya Yakobo, ugendi babwira kwokuno: ⁴ “Mwenyene, keera mukabona ngiisi kwo n'gagirira Abamiisiri. Ne'kyanya n'gamùleeta hano, nâli kizi mùleeta nga kwo nyunda ali mu twala abaana baage ku byubi.

⁵ «“Na buno, iri mwangakizi nzimbaha lwoshi, munabe musimbahiri ne'kihango kyani, lyo mu-gaaba bandu baani. Mukuba mu mahanga gooshi, mwe n'gatoola. Yago mahanga gooshi, kundu gali ge'mwani, ⁶ haliko mwehe mwe mu-gaaba mulala mutaluule, munabe muli bagingi mu bwami bwani.” Byebyo, byo ugagendi bwira Abahisiraheeri.»

⁷ Iri Musa akashubi manuka, anatumira abashaaja ba'Bahisiraheeri, anabaganuulira ngi-isi byo Nahano amúbwira. ⁸ Yabo bandu, banadumeereza kinaliguma, ti: «Yibyo byoshi byo Nahano adeta, tugakizi bigira.» Yiryo ishuvyo lyabo, Musa analitwalira Nahano.

⁹ Nahano anashubi bwira Musa: «Ngakuyijira mu kibungu ikiyidisiri bweneene, gira lya'bandu bakizi yuvwa ngiisi kwo nakubwira. Kwokwo, lyo bagakizi kubiika kwo'mulangaaliro isiku zooshi.» Ha nyuma, ngiisi bya'bandu bakadeta, Musa anabiganuulira Nahano.

¹⁰ Nahano anashubi múbwira: «Zeene na kusheezi, ugendi yeruusa abandu, unakizi fuliisa ibyambalwa byabo. ¹¹ Na úbugaakya, bayibikage ibiringiini. Mukuba, ku lwolwo lusiku lwe'zishatu, ngamanukira ku guno mugazi Sinaayi, imbere lya booshi.

¹² «Ku yugu mugazi, ushingire abandu imbibi, unababwire kwo bakizi yilanga. Hatagirage mundu úgaguterama kwo, kandi iri aguhuma kwo. Ngiisi úgaguhuma kwo, agayami yitwa. ¹³ Ikyanya agaguhuma kwo, mukamúyitiise na'mabuye, kandi iri ne'myambi. Kundu angaba

mundu, kandi iri kitugwa, agaaba ataki kwiri-iri ukuba ho. Kiri no'kuguyegeera, abandu baguyegeere naaho, ku kyanya ikibuga kigaaba keera kyadihirizibwa.»

¹⁴ Kwokwo, ikyanya Musa akaba keera amanuka ku mugazi, anagenda imunda yabo bandu, anabayeruusa, banafula ne'byambalwa byabo. ¹⁵ Ha nyuma, anababwira: «Mweshi muyilingikanie, halinde mube ibiringiini ku lusiku úlugira izishatu. Hatanagire mushosi úgayegeera mukaage.»

¹⁶ Ku lusiku úlugira izishatu shesheezi, ku gwogwo mugazi, kwanayidika ikibungu, nywe! Imikungulo ne'milavyo byanakungula bweneene. Ne'kibuga kyanadihiriza. Yiryo izu, ikyanya likadeta, lyanaleeza abandu booshi mwe'kinyukura. ¹⁷ Haaho, Musa anagenda arongwiri abandu booshi ho bagayimanga mwi'dako lyo'mugazi, gira bagwanane na Rurema.

¹⁸ Gulya mugazi Sinaayi, Nahano anagumanukira kwo, ali mu kati ko'muliro. Gwanakizi zinga kwe'kyusi, kyananungeera hi'gulu, nga kya kiberekaana. Umugazi gwoshi, gwanakizi jugumba bweneene. ¹⁹ Izu lye'kibuga, iri likakaviiriza ukulongeera, Musa anaganuuza Rurema. Rurema anakizi múshuvya ni'zu íriri nga lya mikungulo.

²⁰ Nahano anayikira ku mugazi Sinaayi, anahamagala Musa yaho kwi'rango lyagwo. Kwokwo, Musa anaterama.

²¹ Nahano anabwira Musa: «Manuka, ugendagi yerekeza yaba bandu, batayiji mbona.

Mukuba, iri bangayihalangira, mbu bayiji mbona, haaho, lya'bingi baabo bagayami fwa.

²² «Kiri na'bagingi, kundu bo bali mu nyegeera, haliko bakwiriiri bayiyeruuse. Ne'ri batangaiyeruusa, ngabahana.»

²³ Musa naye, ti: «E Nahano, yaba bandu batangaterama ku guno mugazi, bwo guli mweru. Si wenyene keera watukengula kwo tugusoose kwe'mbibi.»

²⁴ Nahano anamúshuvya: «Manukaga! Ne'kyanya ugashubi galuka, uyije na Harooni. Haliko abagingi na'bandi booshi boohe, utabahanguule kwo bajabuke ulubibi mbu bayije ino munda ndi. Iri bangagira kwokwo, ngabahana.» ²⁵ Kwokwo, Musa analindimuka ku mugazi, anagendi ganuulira Abahisiraheeri giisi kwo Nahano amútuma.

20

Imaaja ikumi

(Bukengeeze 5.1-21)

¹ Rurema anadeta kwokuno:

² «Niehe, nie Nahano Rurema wawe. Nie kakulyosa mu buja, mu kihugo kye'Miisiri.

³ Kwokwo, hatagire ibindi byo ugakizi yikumba. Si mbe nie ugakizi yikumba naaho.

⁴ «Utakizi yigirira imigisi, iba ya njusho ya íbiri kwi'gulu, kandi iri ya íbiri hano mu kihugo, kandi iri ya íbiri mu miji. ⁵ Iyo migisi, utakizi kolwa mbu ugifukamire, kandi iri ugiyikumbe. Mukuba, niehe nie Nahano Rurema wawe, na ndi munaluugi. Iri abandu banganjomba, banakizi gira ibyaha, ndi mu haniiriza abaana

baabo, halinde ku kibusi kya kashatu, kiri na ku kya kana. ⁶ Kundu kwokwo, ikyanya abandu bali mu ba banguuziri, banabe banzimbahiri, ndi mu kizi bagirira amiija, halinde ku bibusi bihumbi ne'bihumbi.

⁷ «Iziina Iya Nahano, Rurema wawe, utakizi lilyogooza. Mukuba, ngiisi ugakizi lilyogooza, agaharuurwa kwo ali munamahube.

⁸ «Utakizi yibagira ukutaluula ulusiku lwe'Sabaato. ⁹ Imikolwa yawe yoshi, ukizi gikola mu siku ndatu. ¹⁰ Si ulusiku lwa kalinda lwohe, iri Sabaato ya Nahano Rurema wawe. Ku yulwo lusiku, hatagire hyo ugaakola, aba wenyene, kandi iri mugala wawe, kandi iri munyere wawe, kandi iri muja wawe, kandi iri muja-kazi wawe, kandi iri kitugwa kyawe, kandi iri kinyamahanga ikiri mu mwawe. ¹¹ Mu yizo siku ndatu, mwo Nahano akabumba igulu, ne'kihugo, ne'nyaaja, na byoshi ibibiri mwo. Si ulusiku lwa kalinda, iri lukahika, analuhuuka. Ku yukwo, analugashaanira, analutaluula.

¹² «Ukizi simbaha yisho na nyoko, Iyo ulonga ukuramba isiku nyingi hano mu kihugo kyo Nahano Rurema wawe akuhiiri.*

¹³ «Utakizi yitana.†

¹⁴ «Utakizi shuleha.‡

¹⁵ «Utakizi zimba.

¹⁶ «Utakizi bangaaniza umutuulani wawe.

* **20:12** 20.12 Balaawi 20.9; Bukengeeze 5.16; Mataayo 15.4; Mariko 7.10; 10.19; Luka 18.20. † **20:13** 20.13 Bukengeeze 5.17-19, 21; Mataayo 5.21; Yakobo 2.11. ‡ **20:14** 20.14 Mataayo 5.27; Yakobo 2.11.

17 «Utakizi yifwija inyumba yo'mutuulani wawe. Utanakizi yifwija mukaage, kandi iri muja wage, kandi iri muja-kazi wage, kandi iri ngaavu yage, kandi iri punda wage. Hatagirage ikindi kindu kyage kyoshi kyo ugakizi yifwija.»

18 Ku yugwo mugazi, abandu banakizi yuvwa imikungulo, banayuvwa ne'kibuga. Ne'kyanya bakakizi bona ibiryamu ne'kyusi kiguziiziri kwo, booshi banatondeera ukukwanga hi'gulu lye'kyoba.

Kyanatuma yabo bandu bagagendi yisunga hala. 19 Banabwira Musa: «Ube we gakizi tunganuulira. Nyiitu, tugakizi kutega amatwiri. Si Rurema atakizi ba ye gatuganuuzi. Mukuba, iri Rurema angakizi tunganuuzi, hali ikyanya twangayami fwa.»

20 Musa anabashuvya: «Mutakizi yoboha. Íbitumiri Rurema akayija, gira ayiji mùgera. Kwokwo, muyame muli mu músimbaha isiku zooshi, halinde mutakizi ki kola ibyaha.»

21 Lyeryo, Musa anayegeera kirya kibungu kyo Rurema âli riiri mwo. Haliko abandi booshi, banayisunga hala.

Ulubaaja hi'gulu lya'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo

22 Nahano anabwira Musa: «Ubwire Abahisiraheeri kwokuno: “Keera mwayibonera mwenyene ngiisi kwo namùganuuzi ukulyoka mwi'gulu. 23 Kwokwo, hataki gire ibindi byo'kuyikumbwa byo mugakizi simbaha. Mutanakizi yitulira imigisi mu nooro, kandi iri mu harija.

24 «“Munyubakire akatanda ne'bidaka, munakizi kandangira kwi'tuulo lye'bibuzi, na lye'mbene, na lye'ngaavu. Yago matuulo, gakizi ba go'kusiriiza lwoshi, na go'kuyerekana ingoome. Na ngiisi ho ngakizi yiyerekana, ho na haaho, ngakizi yiji mughashaanirira.

25 «“Ne'ri mwanganyubakira akatanda na'mabuye, mutakolwe kwo mwagabaaja. Mukuba, iri mwangagabaaja, iri mwakayulubaza. 26 Yako katanda kaani, mutakizi kabiika kwo'bushonero, abandu batayiji kengeera babona ubukondwe bwo ukashoniiri kwo.”»

21

Ulubaaja hi'gulu lya'baja (Bukengeze 15.12-18)

1 «Imaaja za'Bahisiraheeri bagakizi kulikira zo zeezi: 2 Iri wangagula umuja Muheburaniya, akwaniini ahise imyaka ndatu, agweti agakukolera. Haliko ku mwaka gwa kalinda, unamuhanguule ataahe. Ndaabyo bindu byo agakuheereza.

3 «Iri wangaba ukamugula akiri mushumba, umuleke agende yenyene. Haliko, iri akayija akoli yaziri, umuleke agende na mukaage.

4 «Sheebuja, iri akamugondera umukazi, uyo mukazi anamubutira abaana banyere kandi iri batabana, uyo mukazi, na'baana baage, bagaaba bindu byo'yo sheebuja. Kwokwo, uyo muja anagende ali yenyene.

5 «Haliko, hali ikyanya umuja angadeta kwo asiimiri sheebuja, asiimiri na mukaage na'baana baage. Anadete kwo ataloziizi ukulyoka mu buja.

⁶ Kwokwo, sheebuja atee mútwala imbere lya Rurema, banagende ha mulyango, kandi iri ha kisimba-lyango. Anakoleese ikyuma kishongole, mu kutula umuja wage ukutwiri. Lyoki, ulya muja agayama ali mu kolera uyo sheebuja isiku zooshi.

⁷ «Umundu, iri angaguliisa munyere wage abe muja, uyo munyere atangashubi shwekuulwa, nga kwa'baja bashosi bali mu shwekuulwa.

⁸ «Iri sheebuja angamúgula kwo agaaba mukaage, haliko atanaki músimiise, uyo sheebuja atangamúguliisa mu binyamahanga. Si akwiriiri aleke mwene ye amúguluule. Buzira kwokwo, agaaba ahongola ikihango.

⁹ «Ne'ri sheebuja angagondera mugala wage umuja-kazi, akwiriiri akizi múgirira nga munyere wage. ¹⁰ Uyo mushosi, iri angayanga umukazi wa kabiri, akwiriiri akizi sumira uyo mukaage wa mbere, anakizi múyambika, iri banakizi menyana bo naye. ¹¹ Yago magambo gashatu, iri uyo mushosi atangamúgirira go, umukazi anayigendere, atakwaniini ukutangisibwa kindu kyoshi.

Imaaja hi'gulu lyo'bwitani

¹² «Iri umundu angashulika uwabo, anamúyite, akwiriiri naye ayitwe.

¹³ «Haliko, hali ikyanya angayita uwabo buzira kugiriirira. Si Rurema anabe ye kabilooza. Haaho, uyo mundu akwiriiri atibitire mu kaaya ko ngatoola.

¹⁴ «Haliko, iri umundu angashomba uwabo, anamúyite mu kugiriirira, uyo nakuyitana,

kundu angatibitira ha katanda kaani, mugendi múlyosa ho, munayami múyita.

¹⁵ «Umundu, iri angashulika yishe, kandi iri nyina, akwiriiri ayitwe.

¹⁶ «Umundu, iri angabirigisha uwabo, mbu lyo agendi múguliisa, kandi iri amúgire muja wage, naye akwiriiri ayitwe.

¹⁷ «Umundu, iri angadaaka yishe, kandi iri nyina, naye akwiriiri ayitwe.*

¹⁸ «Abandu babiri, hali ikyanya bangalongo. Muguma analashe uwabo ibuye, kandi iri amúshulika ikifune, haliko atanamúyite. Uyo úwashulikwa anagendi lwala. ¹⁹ Na mu kutandaluka, anakizi gendera ku ngoni. Kwokwo, uyo wabo úkamúshulika, akwiriiri akogwe. Haliko, agamúliha yizo siku zo amala alwaziri, anagenderere ukumúbukiisa, halinde akire lwoshi.

²⁰ «Umundu, iri angatoola ingoni, anashulike umuja wage, kandi iri muja-kazi wage, anayami múyita, uyo akwiriiri ahanwe. ²¹ Haliko uyo muja, kandi iri muja-kazi, iri angahisa ulusiku luguma kandi iri zibiri akiri mugumaana, uyo nahamwabo atangaki hanwa, bwo'yo muja, ali bindu byage.

²² «Iri abashosi bangalwa, banakengeere bakomeeresa umukazi úli ne'nda, iyo nda inashalamuke buzira kumúleetera agandi magoorwa, uyo úwamúkomeresa akwiriiri ukuliha ngiisi bindu byo yiba wo'yo mukazi agahuuna, nga kwa'batungwa bagakyula. ²³ Haliko iri angafwa, akwaniini naye ayitwe. ²⁴ Ee! Mugalihiisa

* **21:17** 21.17 Balaawi 20.9; Mataayo 15.4; Mariko 7.10.

isu ku lindi, ne'liino ku lindi, no'kuboko ku kundi, no'kugulu ku kundi.† ²⁵ Úwayokania, naye ayokibwe. Mugalihiisa uluguma ku lundi, ne'kifune ku kindi.

²⁶ «Umuja kandi iri muja-kazi, iri nahamwabo angamúshulika, anamúbere isu, uyo nahamwabo akwiriiri ukumúhanguula agende lwoshi. Atagashubi kolera nahamwabo, bwo keera amúbera isu. ²⁷ Ne'ri angamúshulika, anamúkuule iriino, akwiriiri kwakundi amúhanguule agende lwoshi, hi'gulu lya yiryo liino lyage.

Imaaja zo'kulogezania umutuula

²⁸ «Ishuuli, iri yangatumita umundu, in-amúyite, iyo ngaavu ikwiriiri iyitwe ku mabuye. Ne'nyama yayo, italiibwe. Mwene iyo ngaavu atagahanwa.

²⁹ «Haliko iyo ngaavu, hali ikyanya yangaba iri mu tumitana, na'bandu banayiji yerekeza mwene yo. Kundu kwokwo, atanagishweke, in-akengeere yatumita umushosi kandi iri mukazi, anafwe. Kwokwo, iyo ngaavu iyitwe mu kulashwa amabuye. Kiri na mwene yo, naye ayitwe. ³⁰ Kundu kwokwo, iri uyo mundu angahuunwa ibindu hi'gulu lyo'kuguluula ubulamu bwage, akwiriiri atange ngiisi byo agahuunwa.

³¹ «Ishuuli, iri yangatumita umwana, yulwo lubaaja lutwibwe nga kwo yulwo lundi lwatwibwa.

† 21:24 21.24 Balaawi 24.20; Bukengeeze 19.21; Mataayo 5.38.

³² «Ishuuli, iri yangatumita umuja, kandi iri muja-kazi, uyo mwene ishuuli akwiri-iri ukuliha mwene uyo muja ibingorongoro makumi gashatu. Ne'yo ngaavu, inayitwe mu kulashwa amabuye.

³³ «Hali ikyanya umundu angahumba ikishimo atanakifulire, munayiji tibukira punda, kandi iri ngaavu. ³⁴ Kwokwo, uyo mwene kishimo akwiriiri alihe mwene ngaavu, kandi iri punda. Leero yugwo mutumba, anabe ye gagusigalana.

³⁵ «Ishuuli, iri yangatumita ishuuli yo'gundi, inagiyite, iyo shuuli iyayita iyabo iguliisibwe. Na yizo fwaranga, bazigabaane na mwene yo iyayitwa. Ne'fwaranga zo balonga kwi'yo iyafwa, bashubi zigabaana. ³⁶ Haliko iyo shuuli, iri yangaba ishuba mu tumita-tumita izaabo, na mwene yo atanagishweke, akwiriiri alihe ingaavu ku gindi. Leero, yugwo mutumba, gugaaba guli gwe'mwage.

Ulubaaja hi'gulu lyo'muzimba

³⁷ «Umuzimba, iri angazimba ingaavu, kandi iri ikibuzi, anakibaage, kandi iri akiguliisa, uyo akwiriiri agalulire mwene ingaavu izindi zitaanu, kandi iri mwene kibuzi ibindi bina.

22

¹ «Umuzimba, iri angagwatwa agweti agaabera inyumba, anayitwe, úwamúyita, ndaakyo kyaha kyo agaaba agira. ² Haliko, iri agwatwa mwi'zuuba, anayitwe, uyo nakuyitana, agaaba keera ayona umuko. Umuzimba

akwiriiri alihe byo azimba. Ne'ri angaba ndaabyo ahiiti, akwiriiri aguliisibwe abe muja.

³ «Umuzimba, iri bangagwana ahiiti ingaavu yo azimba, kandi iri punda, kandi iri kibuzi, binabe bikiri bigumaana, akwiriiri alihe ibitugwa bibiri.

⁴ «Umundu, iri angayoneekeza uwabo indalo ye'mizabibu, akwiriiri alihe umwimbu gwage mwija, kandi iri indalo yage ye'mizabibu.

⁵ «Umundu, iri angayokya ikishuka, umuliro gunalande, gunagendi boyola ibiuro bye'ngano, kandi iri ingano yo'gundi mundu itazi yimbulwa, halinde gunajigiivye iyo ndalo yoshi, uyo mundu akwiriiri abirihe.

⁶ «Hali ikyanya umundu angabikiisa uwabo ifwaranga kandi iri ibindi bindu. Yibyo bindu, iri byangayiji zimbwa, banagwate nakubizimba, akwiriiri abirihe ubugira kabiri. ⁷ Haliko, iri atangagwatwa, uyo ukabibikiisibwa akwiriiri agende imbere lya Rurema, mu kuyerekana akasiisa kwo atabibisha uwabo.

⁸ «Hali ikyanya abandu bangahambanwa hi'gulu lye'ngaavu, kandi iri punda, kandi iri kibuzi, kandi iri kyambalwa, kandi iri kindi kindu kyoshi ikikateereka. Ngiisi muguma anadete kwo kiri kye'mwage. Yabo abahambanwa bombi, baleetwe imbere lya Rurema. Kwokwo, ngiisi ye Rurema agayerekana kwo kirya kindu kitali kye'mwage, akwiriiri akilihe ubugira kabiri.

⁹ «Hali ikyanya umundu angabiisa uwabo punda, kandi iri ngaavu, kandi iri kibuzi, kandi iri kindi kitugwa kyoshi. Yikyo kitugwa, iri

kyangafwa, kandi iri kivunika, kandi iri kizimbwa buzira bumasi, ¹⁰ yabo bombi bagabiika indahiro zaabo imbere lya Nahano. Yizo ndahiro zinabatwire ulubaaja. Kwokwo, uyo naku-biisania agayemeera iyo ndahiro, atanalihise uwabo. ¹¹ Haliko, iri kyangazimbirwa ha mwage, akwiriiri akilihe uyo nakumúbiisa. ¹² Yikyo kitugwa, iri kyangaliibwa ne'nyamiishwa, atwale ibitetereza byakyo imwa mwene kyo, bube bumasi. Ndaahyo hyoshi hyo angaliha uyo wabo ku kitugwa íkyaliibwa ne'nyamiishwa.

¹³ «Hali ikyanya umundu angagendi tiiza ikitugwa kyo'wabo, kinamúkomerekere kwo, kandi iri kimúfwira kwo. Uyo mwene kyo, anabe atali ho. Uyo úwakitiiza, buli bwija akilihe. ¹⁴ Haliko iri kyangafwa, anabe ali ho, uyo úkagendi kitiiza, iri ndaahyo hyoshi hyo agaaliha. Ne'ri kyangaba kya kutiiza, mwene kyo agayemeera naaho ngiisi kwo bakalagaana no'wabo.

Imaaja ízikulikiriini kwa'bandu bangatuula

¹⁵ «Umuhyakazi útazi yangwa, iri umundu angamútiza, anamúshulehe, akwiriiri amúgonde. ¹⁶ Ne'ri yishe wo'yo munyere angalahira kwo'yo mundu atamúgonde, uyo úwamúshuleha akwiriiri alihe uyo munyere ifwaranga ízikwiriiri, bwo keera amúshereeza.

¹⁷ «Umukazi mulozi, mutamúleke kwo atuule ho.

¹⁸ «Umundu, iri angashuleha ikitugwa, akwiriiri ayitwe.

19 «Umundu, iri angatangira imigisi ituulo, iri agayiriza Nahano. Uyo mundu, akwiriiri ayitwe.

20 «Mutakizi libuza ikinyamahanga, kandi iri kumúvindagaza. Si na niinyu mwáli riiri binyamahanga mu kihugo kye'Miisiri. 21 Na kwakundi, mutakizi libuza namufwiri, kandi iri ifuuvi. 22 Iri mwangabalibuza, banandakire, ku kasiisa ngayuvwa amalira gaabo, 23 ninamùrakarire, ninamùyitiise ku ngooti. Yabo bakiinyu, bagaaba bakola banamufwiri. Na'baana biinyu, banabe zikola fuuvi.

24 «Umundu wani umukeni, iri wangamúkaaba ifwaranga, utakizi ba nga umúkaabiri, utanakizi múhuuna ubunguke. 25 Iri wangatwala umulondo gwo'winyu, mbu gube ngwati, ukwiriiri umúgalulire gwo, izuuba litazi sooka. 26 Si ndaagwo gundi ahiiti gwo'kuyibwika. Aaho! Biki bindi byo utoniri kwo agayibwika bushigi? Ne'ri angandirira, ngamúyuvwa, bwo ndi munalukogo.

27 «Utatuke Rurema. Utanadaake útwaziri abandu baawe.

28 «Ikyanya muhiiti ikihande ki'kumi kye'mimbu yinyu, na kye'divaayi yinyu, utatindirize ukubitanga. Kiri ne'fula ziinyu zo'butabana, mugazimbeereza.* 29 Mukizi gira kwokwo na ku ngaavu ya mbere ukubutwa, kiri na ku byanabuzi biinyu.

«Yabo baana be'bitugwa, muleke batee mala isiku zirinda bali ku banyina. Haliko, ku lusiku úlugira umunaana, munabandangire.

* 22:28 22.28 Mikolezi 23.5.

³⁰ «Bwo muli mu ba bandu baani batalu-
ule, mutakizi lya inyama ye'kitugwa ikyayitwa
ne'nyamiishwa. Si yizo nyama, mukizi zitobera
utubwa.

23

Imaaja zo'kuli, na zo'lukogo

¹ «Utakizi beesha. Utanakizi tabaala
umunabyaha, mu kukizi m'utangira ubumasi
bwe'bibeeshwa.

² «Kundu abandu bingi bangakizi yifunda mu
mabi, utabakulikire mu go. Ne'kyanya mu-
gakizi tanga ubumasi imbere lya'bandu, mu-
takizi shovya ukuli, mu kukulikira ibibeeshwa
bya'bandu bingi.

³ «Ikyanya abakeni bagakizi kuleetera
ulubaaja, utakizi bakundirira, mbu bwo bali
bakeni.

⁴ «Umugoma wawe, iri angateera ingaavu
yage, kandi iri punda, unagitoole, uyami
m'uleetera yo. ⁵ Hali ikyanya umundu angaba
akushombiri, anabetuze punda wage umuteek-
erwa muzito. Uyo punda, iri wangamúgwana
keera agwa mwi'dako lyagwo, utamúlekere
ye, mbu uyigendere. Haliko, umútabaale mu
kumúvyula.

⁶ «Umukeni, iri angalegwa, anabe ali no'kuli,
utamúhengekere ulubaaja lwage.

⁷ «Umundu, iri angabeesha mu kulegana,
utakolwe mbu umúyibiike kwo. Utayite umuzira
buhube, anabe akwaniini. Iri wangagira
kwokwo, niehe ndagaki kukoga.

8 «Utayemeere ukutulirwa. Si ikitulire, kiri mu humaaza amasu, kinatume amagambo go'mundu úkwaniini gagahengekwa.

9 «Mutakizi libuza ikinyamahanga. Si muyiji-yiji amagoorwa gaakyo, bwo niinyu mwâli riiri binyamahanga mu kihugo kye'Miisiri.

Umwaka gwa kalinda

10 «Ukizi hisa imyaka ndatu uli mu lima, unayimbule imimbu yawe. 11 Si mu mwaka gwa kalinda, ulekage ukuhinga. Kwokwo, lya'bakeni biinyu balonga byo bagaalya, kiri ne'nyamiishwa kwakundi.

12 «Ukizi hisa siku ndatu uli mu kola. Haliko, ulusiku lwa kalinda, unaluhuuke. Kwokwo, lye'ngaavu yawe na punda wawe bikizi luhuuka, kiri no'muja úkabutwa mu mwawe, ne'kinyamahanga. Yabo booshi, banabe bali mu longa imisi mihyahya.

13 «Yaga magambo gooshi go nakubwira, ukizi gira umwete gwo'kugasimbaha. Utakolwe mbu utabaaze imizimu. Kiri na'maziina gaayo, gatahuluke mu kanwa kaawe.

Isiku ngulu zishatu

(Kulyoka 34.18-26; Bukengeeze 16.1-17)

14 «Mukizi ngirira isiku ngulu zishatu ku mwaka, hi'gulu lyo'kunyereka ulushaagwa.

15 Ubwa mbere, mukizi shambaalira ulusiku lukulu lwe'mikate mizira saama, nga kwo keera n'gamubwira. Muhise isiku zirinda, muli mu lya imikate mizira saama. Yizo siku, zigaaba mu mwezi gwa Habibu. Mukuba, mu gwogwo mwezi, lyo mukalyoka i Miisiri. Mu yizo siku,

hatagire mundu úgayija imbere lyani maboko mamaata.

¹⁶ «Mukizi shambaalira no'lusiku lukulu lwo'kutomola imimbu yinyu. Ubuzinda, munashambaalire no'lusiku lukulu lwo'kukuumania imimbu, ku kyanya mugaaba keera mwagiyimbula.* ¹⁷ Kwokwo, abashosi booshi bakizi kumana imbere lya Nahano wo'Bushobozi ubugira kashatu ku mwaka.

¹⁸ «Ikyanya ugakizi ndangira ituulo lye'kitugwa, utakizi litanga kuguma ne'mikate iri mwe'saama. Na'majuji gaakyo, mutakizi galaaza halinde shesheezi.

¹⁹ «Ikyanya muli mu yimbula, mutangage itomola imwa Nahano, Rurema winyu.

«Na kwakundi, mutadeekere ikyanabuzi, kandi iri kyanahene, mu mata ga nyina.

Umuhango ne'maaja

²⁰ «Lolaga! Ngweti ngaatuma umuganda imbere liinyu, gira akizi m̀langa mu njira, halinde am̀hise ho n'gam̀linganiza. ²¹ Ikyanya agam̀bwira amagambo, mukizi m̀yuvwiriza, munam̀simbahe. Mutakizi huna imbere lyage. Mukuba, iri mwangahuna, atagam̀kejeerera. Si nam̀tuma kwi'ziina lyani. ²² Uyo muganda, iri mwangam̀yuvwa ku bwigenderezi, muna-gire ngiisi byo ngam̀bwira, lyo ngayigira mbe mugoma wa'bagoma biinyu. Na ngiisi ábagweti bagam̀gaya, naani, ngakizi bagaya.

* **23:16** 23.16 ulusiku lukulu lwo'kukuumania imimbu kandi iri ulusiku lukulu lwe'bitunda.

²³ «Uyo muganda wani agakizi mürongoora, halinde anamühise mu kihugo kya'Bahamoori, na'Bahiti, na'Bapereesi, na'Bakaanani, na'Bahivi, na'Bayebuusi. Yabo booshi, ngabaminika. ²⁴ Mutafukame imbere lye'migisi yabo, mbu mugiyikumbe. Mutanakizi gikolera. Mutanakolwe mbu muyige byo bali mu gira. Haliko mubaminike lwoshi. Na'mabuye gaabo go bataluula, mugavungule-vungule.

²⁵ «Mukizi ngolera naaho, bwo nie Nahano, Rurema winyu. Kwokwo, lyo ngakizi gashaanira indalo ziinyu, kiri na'miiji giinyu. Na ndyose amalwazi mu kati kiinyu. ²⁶ Mu kihugo kiinyu, ndaaye mukazi úgaki shalamukwa. Ndaanaye úgakizi gumba. Muganalama isiku nyingi.

²⁷ «Ngakizi gwanwa nabiika ikihuume kyani imbere liinyu, halinde kikizi jaajula imitima ya'bandu bo mugagwana yo. Ngabiika abagoma biinyu mwe'kyoba, halinde banamütibite. ²⁸ Nganagwanwa natuma injuki imbere liinyu, gira ziyimule Abahivi, na'Bakaanani, na'Bahiti. ²⁹ Yabo booshi, ndagabayimula ku mwaka muguma, gira lye'kihugo kitasigale kimaata. Iri nangayami bayimula, lye'nyamiishwa zikaluguuka, zinayiji mùhima imisi. ³⁰ Kwokwo, ngakizi balyosa bwija-bwija, halinde ku kyanya mugaaba keera mwaluguuka mu kihugo, munakihyane.

³¹ «Ulubibi lwe'kihugo kiinyu, lugatondeerera ku Nyaaja Ndukula, halinde ukuhisa ku Nyaaja Mediterane. Na kandi, lugalyokera mwi'shamba, halinde ukuhisa ku lwiji Hefuraati. Ngabiika

beene ikihugo mu maboko giinyu, munabayimule mwo.

³² «Mutakolwe kwo mwanwana ikihango mwe nabo, kandi iri ne'mizimu yabo. ³³ Yabo bandu, mutanaleke kwo mutuulanwe mu kihugo kiinyu. Iri mwangatuulanwa, bagaatumama mugakizi gira ibyaha imbere lyani. Ne'ri mwangayikumba imigisi yabo, igaaba mitego yo'kumùgwasa.»

24

Ikihango kyasisibwa

¹ Nahano anabwira Musa: «Uyijage imunda ndi ku mugazi, mwe na Harooni, na Nadabu, na Habihu, kiri na'bashaaja makumi galinda ba'Bahisiraheeri. Yabo booshi, bagayisunga hala, mu kunyikumba. ² Wehe naaho we ganyegeera. Si yabo bandi batanyegeere. Kiri na'bandi Bahisiraheeri, hatagire úgaashona ku mugazi, mbu akukulikire.»

³ Yago magambo, ikyanya Nahano akagabwira Musa, naye anagendi gabwira abandu booshi, anababwira ne'maaja zooshi. Iri bakayuvwa, banamúshuvya kinaliguma, ti: «Ngiisi byo Nahano adeta, byo tunganakizi gira.» ⁴ Kwokwo, ikyanya Nahano akabwira Musa yibyo byoshi, anabiyandika.

Iri bukakya shesheezi, anavyuka, anayubaka akatanda mwi'dako lyo'mugazi. Anashinga inguliro ikumi na zibiri, ízikabaajwa mu mabuye, ukukulikirana ne'milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri. ⁵ Ha nyuma, anatuma imisore

ya'Bahisiraheeri, kwo bagendi tangira Nahano ituulo lyo'kusiriiza, kuguma ne'shuuli mbaage, gira libe ituulo lyo'kuyerekana ingoome.

⁶ Yibyo bitugwa, ikyanya bakabitongeera, Musa anayabiira ku muko gwabyo, anagubiika mu mitanga. Ugundi, anagushangira ku yako katanda. ⁷ Ha nyuma, anayabiira Ikitaabo kye'Kihango kya Nahano, anakisoma imbere lya'bandu. Ne'ri bakayuvwa, banadeta: «E waliha, ngiisi byo Nahano adeta, tugakizi bigira. Tuganakizi bisimbaha.»

⁸ Yugwo muko, Musa anaguyabiira, anagushangira-shangira ku yabo bandu, anababwira: «Yugu muko, guli gwe'kihango kyo mwanwana na Nahano,* ukukulikirana na yaga magambo gooshi.»

⁹ Ha nyuma, Musa na Harooni, na Nadabu, na Habihu, na'bashaaja makumi galinda ba'Bahisiraheeri, banateramira ku mugazi, ¹⁰ banagendi bona Rurema wa'Bahisiraheeri. Mwidako lya'magulu ga Rurema, mukaboneka ikiri nga njira ikagirwa na'mabuye ge'kishingo ga namukungumo. Yikyo kindu, kyâli kizi keyengana nga kyanyaanya. ¹¹ Kundu yabo bimangizi ba'Bahisiraheeri bakabona Rurema, ndaaye ye akashereeza. Kwokwo, banalya imbere lyage, iri bananywa.

Musa ku mugazi Sinaayi

¹² Nahano anabwira Musa: «Uzamuukire ino munda ku mugazi, unabeere haahano, halinde nguheereze amabuye mabaaje, ámayandike

* **24:8** 24.8 Baheburaniya 9.20.

kwe'Maaja na'mategeko. Ha nyuma, lyo ugabiyigiriza Abahisiraheeri.» ¹³ Kwokwo Musa, kuguma no'mukozi wage Yoshwa, bombi banazamuukira ku mugazi gwa Rurema.

¹⁴ Musa anabwira yabo bashaaja: «Mutulindirire hano, halinde ikyanya tugagaluka. Ne'ri mwangaba muhiiti igoorwa lyo'kuhambuulwa, twamùsigira Harooni na Huuri.»

¹⁵ Ikyanya Musa akazamuukira ku mugazi Sinaayi, ikibungu kyanayami guzinga kwo.

¹⁶ Ubulangashane bwa Nahano bwanagushonookera kwo. Yikyo kibungu, kyanahisa isiku ndatu kiguyidisiri kwo. Ku lusiku úlugira izirinda, Nahano anahamagala Musa mu kibungu.

¹⁷ Abahisiraheeri, ikyanya bâli kizi langiza bulya bulangashane kwi'rango lyo'mugazi, bwanaboneka nga muliro gwo'kusingoola bweene.

¹⁸ Lyeryo, Musa anateramira ku mugazi, anayingira mu kirya kibungu, anamala mwe'siku makumi gana, ubushigi ni'zuuba.

25

Ituulo hi'gulu li'heema lye'mihumaanano (Kulyoka 35.4-9)

¹ Nahano anashubi bwira Musa: ² «Ubwire Abahisiraheeri kwo bangumanize amatuulo, gakizi tangwa ku mutima úgushenguusiri.

³ Yago matuulo, go gaagano: inooro, ne'harija, ne'miringa. ⁴ Uyakiire ne'nuzi zi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula.

Uyakiire ne'mirondo ye'kitaani, kiri no'bwoya bwe'mbene, ⁵ ne'mbu ze'bipanga ízikashiigwa ibara lidukula. Uyakiire ne'mbu ngomu, ne'biti bya'kasiya. ⁶ Uyakiire ne'bitoro byo'kubiika mu matara, na'malaasi go'kufusha mu mavuta go'kushiiga ku byataluulwa, no'mubadu gwo'muhongolo mwija. ⁷ Uyakiire na'mabuye ge'honikisi, na'gandi go'kulimbiisa ikangaata lyo'mugingi, ne'shaho yo agakizi yambala ha kifuba.

⁸ «Na kwakundi, Abahisiraheeri bangirire Ahandu Heeru, gira tutuulanwe. ⁹ Yaho handu kuguma ne'birugu byaho, ugabigira nga ngiisi kwo ngakuyereka.

Akajumba ke'Kihango
(Kulyoka 37.1-9)

¹⁰ «Ubwire Abahisiraheeri kwo bangirire akajumba mu bitu bya'kasiya. Yako kajumba, kabe ke'sendimeetere igana ni'kumi, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu. Ne'kimango kyako, zibe sendimeetere makumi galindatu na ndatu.

¹¹ «Yako kajumba, ukabugiirize kwe'nooro muguuhya, mu nda ne'mugongo, unakasoose kwe'mihiro ye'nooro. ¹² Ukagirire imbete zina. Na ngiisi kigingi, ukihogeke kwe'mbete, zibiri-zibiri ku ngiisi luhande. ¹³ Mugire ibiti bibiri bila bya'kasiya, unabishiige kwe'nooro. ¹⁴ Yibyo bitu, ubihogeke mu yizo mbete, hi'gulu lyo'kukizi betulira kwo kalya kajumba. ¹⁵ Yibyo bitu, biyame mwomwo, bitanakizi lyosibwa. ¹⁶ Ikyanya mugayusa yako kajumba, mukabiike mwo galya mabuye mabaaje ge'kihango go ngakuheereza.

¹⁷ «Na mwi'rya nooro muguuhya, utule mwo'mutumbikizo gwo'lukogo. Yugwo mutumbikizo, gube gwe'sendimeetere igana ni'kumi, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu.

¹⁸ «Na kwakundi, uyabiire inooro, unatule mwe'bindu bibiri ibiri nga makerubi, unabibi-ike ku mbeka zombi za yugwo mutumbikizo. ¹⁹ Makerubi muguma, umúbiike ku mbeka nguma, no'gundi ku gindi. Yabo bombi, ubananike ku mutumbikizo, kibe kindu kiguma. ²⁰ Yabo bamakerubi, bagayajuula ibyubi byabo, halinde binasokanane yugwo mutumbikizo. Amalanga gaabo, gakizi gulola kwo. ²¹ Mu yako kajumba, ubiike mwo yago mabuye mabaaje ge'kihango go ngakuheereza, mukabuli katereka kwo yugwo mutumbikizo. ²² Yaho ha kati ka bamakerubi ábakangariiri ku mutumbikizo gwo'lukogo, ho tugakizi gwanana. Tunaganuule, na nguheereze amategeko gooshi hi'gulu lya'Bahisiraheeri.

Akashasha ke'mikate yo'kutangwa imwa Nahano

(Kulyoka 37.10-16)

²³ «Uyabiire ibiti bya'kasiya, unalingaanie mwa'kashasha. Yako kashasha, kabe ne'sendimeetere makumi galimunaana na munaana, ku sendimeetere makumi gana na zina. Ne'kimango, kibe kye'sendimeetere makumi galindatu na ndatu. ²⁴ Yako kashasha, ukabugiirize kwe'nooro muguuhya. Kiri na ku mihiro yako, ukubugiirize inooro. ²⁵ Ha nyuma,

unakasoose kwo'lupahwa lwe'sendimeetere munaana. Nalwo, unalubugirize kwe'nooro.

²⁶ «Yako kashasha, unakagirire imbete zina ze'nooro. Na ngiisi mbete, ugibiike ku ngiisi kagongo ka'magulu kwo gali gana. ²⁷ Yizo mbete, zibiikwe hoofi na lulya lupahwa úluli mu kingira akajumba, gira zikabe zo bagakizi hogeka mwe'biti byo'kukabetulira kwo. ²⁸ Ubaaje ibiti bibiri bila bya'kasiya, unabibugirize kwe'nooro. Binabe byo mugakizi betulira kwa'kashasha. ²⁹ Na ku ibiloziri ibikolanwa bya ku yako kashasha, ubilingaanie mu nooro muguuhya: nga'masahaani, ne'bikombe, ne'karabo, ne'birembe byo'kukizi fukira mwa'matuulo ge'divaayi. ³⁰ Yako kashasha, ukizi kabiika kwe'mikate. Ne'yo mikate, igakizi yama iri imbere lyani.

*Ikiterekero kya'matara
(Kulyoka 37.17-24)*

³¹ «Ulingaanie ne'kiterekero kya'matara, mu nooro muguuhya. Byoshi bibe binanisirwi, binabe nga kindu kiguma, kuli kudeta ikigingi kyakyo, na'matavi gaakyo, ne'bikombe byakyo, no'tufundo twakyo, no'twaso twakyo.

³² «Yikyo kiterekero, kigabiikwa kwa'matavi galindatu. Luhande luguma, kinanikwe kwa'matavi gashatu. No'lundi, kinanikwe kwa'gandi gashatu. ³³ Ngiisi itavi ligakizi hogekwa kwe'bikombe bishatu ibiri nga twaso twe'loozi. Ngiisi kiguma kigakizi hogekwa mu tufundo twakyo, na mu twaso twakyo. ³⁴ Yikyo kiterekero, kigabiikwa kwe'bikombe bina ibiri

nga loози, kuguma no'tufundo twabyo no'twaso twabyo.

³⁵ «Ngiisi ha'matavi gabiri gagakizi gwanana ku kiterekero, habiikwe akafundo. ³⁶ Yutwo tufundo, na yago matavi, byoshi bibe kindu kiguma. Yikyo kiterekero kitulwe mu nooro muguuhya.

³⁷ «Na kwakundi, ugaatula itara liguma-liguma, unalibiike ku ngiisi itavi kwo gali galinda, gira gakizi mùmolekera. ³⁸ Imbaazi zaalyo, ne'birugu byalyo, ubitule mu nooro muguuhya.

³⁹ «Ikyanya ugaatula yikyo kiterekero ne'birugu byakyo, ugakoleesa ibilo makumi gashatu na bitaanu bye'nooro muguuhya. ⁴⁰ Kwokwo, usise bwija, halinde ulinganie byoshi, ukukulikirana na ngiisi kwo nagwanwa nakuyereka ku mugazi.

26

Ngiisi kwi'heema lye'mihumaanano ligalinga-nizibwa

(Kulyoka 36.8-38)

¹ «Ikyanya ugalingaania iheema lye'mihumaanano, ukoleese imirondo ikumi ye'nuzi ze'kitaani, na yo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Unagilimbiise ne'bishushanio bya bamakerubi. ² Ngiisi mulondo, gube gwe'meetere ikumi na zibiri, ku meetere zibiri. Iyo mirondo yoshi, ibe no'lugero luguma.

³ «Uhangire imirondo itaanu kuguma, halinde ibe mulondo muguma. Ne'kihande kya kabiri, uhangire igindi taanu kuguma. ⁴ Kwi'kano lya ngiisi mulondo gwe'mbeka, uhangire kwe'minaganizo yi'bara lya namukungumo. ⁵ Ushweke iminaganizo makumi gataanu ku mbeka ye'kihande kiguma, unashweke igindi makumi gataanu ku kyabo. Iyo migozi yoshi, ikizi lolana.

⁶ «Uyabiire inooro, unatule mwe'ndoboro makumi gataanu zo'kunanika iyo mirondo ibiri kuguma, halinde iheema lye'mihumaanano, kibe kindu kiguma naaho.

⁷ «Muyabiire ubwoya bwe'mbene, unaluke mwe'mirondo ikumi na muguma yo'kubwikira kwi'heema. ⁸ Ngisi mulondo, gube ne'meetere ikumi na zishatu, ku zibiri. Iyo mirondo yoshi kwo iri ikumi na muguma, igaaba na lwolwo lugero luguma. ⁹ Uhangire imirondo itaanu kuguma. Ne'mirondo ndatu isigiiri, nayo ugihangire kuguma. Yugu mulondo gwa kalindatu, gwohe, ugugonye mwo kubiri imbere li'heema.

¹⁰ «Ha nyuma, kwi'rya mirondo itaanu, ushwekere iminaganizo makumi gataanu kwi'kano lyo'mulondo gwe'mbeka. Na kwi'rya gindi ndatu, ushwekere igindi minaganizo makumi gataanu kwi'kano lyo'mulondo gwa mbere. ¹¹ Uyabiire imiringa, unatule mwe'ndoboro makumi gataanu, unazikoleese mu kushwekera kwe'minaganizo ye'yo mirondo ibiri, gira iyo mirondo yombi kibe kindu kiguma.

¹² «Yugwo mulondo gwo'kubwikira kwi'heema, ugunaganie mu kuguyajuulira

inyuma lyalyo. ¹³ Ibihande bye'mirondo ibigalembeera mu matambi gi'heema, ubigonye-gonye, unabileke bikizi lembeera imbande zooshi zi'heema, hi'gulu lyo'kukizi libwikira.

¹⁴ «Ulingaanie ne'kihunika mu mbu ze'bipanga, zinabe njiige ibara lidukula, ne'kindi mu mbu ngomu, unabiyajuulire hi'gulu.

¹⁵ «Uyabiire ibiti bya'kasiya, unalingaanie mwe'miganda yo'kuyimangika iheema. ¹⁶ Ngiisi muganda, gugakizi ba ne'meetere zina, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu. ¹⁷ Iyo miganda yoshi, igaaba ne'mishigo ibiri-ibiri, yo'kukizi gisikanya.

¹⁸ «Iyo miganda yi'heema lye'mihumaanano, ugilingaanie kwokuno: Ku luhande lwe'kisaka, ulingaanie imiganda makumi gabiri.

¹⁹ Ulingaanie ne'biterekero byayo makumi gana bye'harija. Ukizi biika ibiterekero bibiri mwi'dako lya ngiisi muganda, bikizi gwata imishigo yagwo yombi. ²⁰ Uluhande lwe'mbembe lwi'heema nalwo, ululingaanize igindi miganda makumi gabiri. ²¹ Ulingaanie ne'biterekero makumi gana bye'harija. Ku ngiisi muganda, ukizi tereka bibiri-bibiri.

²² «Imuga (yo ne'nyuma li'heema), ulingaanie ye'gindi miganda ndatu. ²³ Unalingaanie ne'gindi ibiri ku ngiisi kagongo ke'nyuma. ²⁴ Iyo miganda yombi iliikane mwi'dako. Si hi'gulu ishwekerwe kuguma, mu kukoleesa imbete. Bibe kwokwo, ku ngiisi kagongo. ²⁵ Kwokwo, ku mbeka yi'heema, kugabeera imiganda munaana.

Ibiterekero byayo, bigaaba ikumi na ndatu, binabe bikatulwa mu harija. Mwidako lya ngiisi muganda, hakizi biikwa ibiterekero bibiri-bibiri.

²⁶ «Ulingaanie ne'nzizi mu biti bya'kasiya. Ngiisi luhande lube inzizi zitaanu, zikizi sikamya imiganda yi'heema. Uluhande luguma lugakizi yabiira inzizi zitaanu. ²⁷ No'lundi zindi zitaanu. No'luhande lwe'muga (yo ne'nyuma li'heema), nalwo lugayabiira inzizi zitaanu. ²⁸ Uluzizi lwa ha kati ke'miganda, luhulukaane uluhande no'lundi lwi'heema. ²⁹ Iyo miganda yoshi, ugibugiirize kwe'nooro, unatule ne'mbete ze'nooro, izigaginaniiza ku nzizi. Yizo nzizi nazo, uzibugiirize kwe'nooro. ³⁰ Kwokwo, keera nakuyereka hano ku mugazi ngiisi kwo ugayubaka iheema lye'mihumaanano. Aaho! Kubaagage kwo ugakizi kulikira.

³¹ «Ulingaanie ugundi mulondo mu nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, gunamanikwe mu kati ki'heema. Unagulimbiise ne'bishushanio bya bamakerubi. ³² Yugwo mulondo, ugushweke ku nguliro zina ze'biti bya'kasiya. Ukoleese indoboro izikatulwa mu nooro. Yizo nguliro, uzibugiirize kwe'nooro, unazitereke ku biterekero bina, ibikatulwa mu harija. ³³ Yizo ndoboro, zibe zo ugashwekera kwo'mulondo. Unasingulage Akajumba ke'Kihango ha nyuma lya yugwo mulondo. Yugwo mulondo, gwo gugahandula Ahandu Heeru na'Handu Heeru bweneene.

³⁴ «Lyeryo, utumbike gulya mutumbikizo ku Kajumba ke'Kihango, hanali handu ho'kulonga

ulukogo. ³⁵ Ha nyuma, uyabiire kalya kashasha ke'mikate, unakabiike halya Handu Heeru, uluhande lwe'mbembe. Kirya kiterekero kya'matara nakyō, kinabiikwe ulwe'kisaka, ikajabo kaako.

³⁶ «Ha nyuma, ulingaanie ugundi mulondo mukomu mu nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kitukutuku, ne'lidukula, gunamanikwe ha mulyango gwi'heema. Yugwo mulondo, ugulimbiise bwija, ³⁷ unagumanike ku nguliro zitaanu, mu biti bya'kasiya. Unazibugirize kwe'nooro. Yizo nguliro, uzibiike kwe'biterekero bitaanu, binabe bikatulwa mu miringa.

27

Akatanda ko'kutangira kwa'matuulo

¹ «Uyabiire ibiti bya'kasiya, unalingaanie mwa'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo. Yako katanda, kabe ne'mbande zina íziyumiini. Kwokwo, ngiisi luhande lube ne'meetere zibiri ne'kitolo. Ikimango nakyō, ibe meetere nguma ne'kitolo. ² Ku ngiisi kagongo, ukuneneke íkiri ngi'hembe. Ha nyuma, kooshi unakabugirize kwe'miringa.

³ «Ulingaanie ne'birugu bya kwingi-kwingi mu miringa. Ulingaanie ne'birugu byo'kubiikira umunyota-kiiko, ne'mbahwa zo'kushamata, ne'nzoozo zo'kubiikira umuko, ne'kanya, ne'sheetezo.

⁴ «Ha nyuma, mu yeyo miringa, unalingaanie akayungiro. Na ku ngiisi kagongo kaako,

unanike kwe'mbete, ízikatulwa mu miringa.
⁵ Yako kayungiro, ukabiike mu kati ka'katanda, kanagwate ku matambi gaako. Kahikire mu kati-kati ke'kimango kya'katanda.

⁶ «Ha nyuma, unayabiirage ibiti bibiri bila bya'kasiya, unabibugiirize kwe'miringa.
⁷ Yibyo biti, byo bagakizi betulira kwa'katanda. Ubishogoke mu mbete íziri mu matambi gaako.
⁸ Yako katanda kagirwe mu biti, na mu nda yako, mube ubukunda. Ngiisi kwo nakuyereka hano ku mugazi, kube kwo ugakalingaania.

*Ukulingaania ulubuga lwi'heema
 (Kulyoka 38.9-20)*

⁹ «Yiryo iheema lye'mihumaanano, ulisoose ulubuga, lunazitirwe ne'mirondo ye'kitaani. Imirondo yo'luhande lwe'kisaka, igaaba ne'meetere makumi gataanu.* ¹⁰ Inashwekerwe ku nguliro makumi gabiri, ízikatulwa mu miringa. Ngiisi nguliro, inaterekwe ku biterekero bye'miringa. Si indoboro ne'nzuuma byo'kushwekerwa ku nguliro, byohe bitulwe mu harija.

¹¹ «Imbembe yi'heema, izitirwe na mwene gwogwo mulondo gwe'meetere makumi gataanu. Yugwo mulondo gunashwekerwe ku nguliro makumi gabiri, na ku biterekero bye'miringa. Si indoboro, ne'nzuuma, byo'kushwekerwa ku nguliro, byohe bitulwe mu harija.

* **27:9** 27.9 Hali ibindi bitaabo ibikolesiizi igindi-gindi miharuuro.

12 «Imuga yalyo, ibiikwe mwene gwogwo mulondo. Si gwohe, gube ne'meetere makumi gabiri na zibiri, gunashwekerwe ku nguliro ikumi. Yizo nguliro, ziterekwe ku biterekero ikumi.

13 «Isheere, ulubuga lube ne'meetere makumi gabiri na zitaanu. Yulwo luhande, lwo mugabiika umulyango. 14 Yugwo mulondo gwo'luhande lwe'mulyango, gube ne'meetere zirinda, ne'sendimeetere makumi gataanu. Hanabe inguliro zishatu, ne'biterekero byazo bishatu.

15 «No'lundi luhande lwe'mulyango nalwo, umulondo gube ne'meetere zirinda, ne'sendimeetere makumi gataanu. Hanabe inguliro zishatu, ne'biterekero byazo bishatu. 16 Umulyango gwo'kuyingira mu lubuga, gubiikwe kwo'mulondo gwe'nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Yugwo mulondo, gugaaba gwe'meetere mwenda, gunalimbiisibwe bwija, gunashwekerwe ku nguliro zina, ndereke ku biterekero byazo bina.

17 «Yizo nguliro zooshi za mu lubuga, zinanirizibwe ne'nzuuma kuguma ne'ndoboro, ibikatulwa mu harija. Zinajingirizibwe ku biterekero, ibikatulwa mu miringa.

18 «Yulwo lubuga, lube ne'meetere makumi gana na zina, ku meetere makumi gabiri na zibiri. Ne'kimango, zibe meetere zibiri ne'kitolo. Imirondo yoshi mishwekere kwo, ihangwe mu nuzi ngomu ze'kitaani. Ne'biterekero bitulwe mu miringa.

19 «Ku yiryo iheema lye'mihumaanano, ngi-isi kindi kindu ikigakoleesibwa kwo, kiri ne'mbambo, bitulwe mu miringa. Bibe kwokwo, kiri na mu lubuga.

Amatara
(*Balaawi 24.1-4*)

20 «Ubwire Abahisiraheeri kwo bakizi leeta amavuta miija ge'mizehituuni, gira amatara gakizi yama gayasiri. 21 Yago matara gabiikwe mwi'heema lye'mihumaanano, imbere lyo'mulondo gwo'kusiika Akajumba ke'Kihango. Harooni na'bagala bakizi gayasa imbere lyani, ukulyokera kabigingwe halinde shesheezi. Yulwo lubaaja, Abahisiraheeri bagayama balusimbahiri halinde ku bibusi byabo byoshi.

28

Ibyambalwa bya'bagingi

1 «E Musa, mu kati ka'Bahisiraheeri booshi, uhandulage mwene winyu wa Harooni, gira akuyegeere. Akizi ngolera umukolwa gwo'bugingi, kuguma na'bagala: Nadabu, na Habihu, na Heryazaari, na Hitamaari.

2 «Uyo Harooni, umuhangire imirondo mitaluule, inakizi yerekana kwo ali munalushaagwa.

3 Iyo mirondo, ubwire banaluganda abali no'buhinga, kwo bo bagagihanga. Yoyo Harooni, ye gayimikwa angolere nga musingi.

4 «Imirondo yo bagamuhangira, yo yeyi: ishaho nzonere ha kifuba, ni'kangaata, ni'kooti, ni'kanju, no'mulondo gwo'kusoosa kwi'twe, no'mukaba. Iyo mirondo mitaluule, mwene

winyu wa Harooni, kiri na bagala baage, babe bo bagakizi giyambala, gira lyo bakizi ngolera umukolwa gwo'bugingi. ⁵ Iyo mirondo, banaluganda bagiluke mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nuzi ze'kitaani, na mu nooro.

Ikangaata lyo'mugingi

⁶ «Ikangaata, lilukwe mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nooro. ⁷ Hakizi ba ne'bihogo bibiri, byo'kukizi lishwekera ha kitugo. ⁸ Umukaba gwalyo, bagulingaanie kwakundi mu nuzi ze'kitaani, na mu zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nooro. Banaguhangire kwi'kangaata, halinde kube kindu kiguma naaho.

⁹ «Ha nyuma, unayabiire amabuye gabiri miija ge'honikisi, unagahokoorore, mu kugayandika kwa'maziina ga bagala Hisiraheeri. ¹⁰ Kwi'buye lya mbere, uyandike kwa'maziina ndatu. Na ku lya kabiri, uyandike kwa'gandi ndatu. Yago maziina, gayandikwe ukukulikirana na kwo balondiini ku mabutwa. ¹¹ Mu kugayandika, ukizi gahokoorora nga kwokulya bali mu hokoorora akamangu. Ha nyuma, unananike kwe'migwaso ye'nooro. ¹² Yago mabuye kwo gali gombi, unagahogeke mu birya bihogo bi'kangaata. Ko kagaaba kalangikizo ko'kukengeeza irya milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri. Yago maziina, Harooni akizi gayambala ku bitugo byage, mu kuyija imbere lyani.

13 «Iyo migwaso, ikizi tulwa mu nooro. 14 Ha nyuma, unaluke imigufu ibiri mu nooro muguuhya, ibe nga mugozi. Kwokwo, iyo migufu ne'rya migwaso, ubinanike kuguma.

Ishaho yo'kuhambuulana mwo
(Kulyoka 39.8-21)

15 «Ha nyuma, ulinganie ishaho yo'kuhambuulana mwo. Iyo shaho, ihangwe nga kwo bakahanga ikangaata, mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nooro. 16 Iyo shaho, ugigonye mwo kubiri. Ngiisi luhande lube ne'sendimeetere makumi gabiri na zibiri.

17 «Iyo ishaho, unagilimbiise ne'miziizi ina ya'mabuye ágabuyahiri. Mu muziizi gwa mbere, mubiikwe ibuye lye'saridwane, na lye'topaazi, na lye'hemerode. 18 Mu muziizi gwa kabiri munabiikwe ibuye lye'sikaribukile, na lye'safiri, na lye'dyama. 19 Mu muziizi gwa kashatu, munagende ibuye lye'yasito, na lye'karinaline, na lye'hametisito. 20 Mu muziizi gwa kana munagende ibuye lye'kirisolite, na lye'honikisi, na lye'yasipi. Yago gooshi, gananikwe kwe'migwaso ikatulwa mu nooro.

21 «Yago mabuye gooshi, umuharuuro gwago, gabe ikumi na gabiri. Ganahokoororwe kwa'maziina ge'milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri. Ngiisi ibuye, libe kwa'kamangu ko'mulala muguma-muguma.

22 «Iyo shaho, ugilukire imigufu ibiri mu nooro muguuhya. 23 Unagitulire ne'mbete zibiri

mu nooro. Yizo mbete, unazishwekere ku tusongo-songo twombi twe'lugulu twe'rya shaho.

²⁴ Iyo migufu, ugihogeke mu zirya mbete zombi.

²⁵ Amatwe gombi ge'migufu, ugananike kwi'rya migwaso yombi iri kwe'bihogo, halinde ishaho ikizi ba ku kikaraza.

²⁶ «Ha nyuma, unashubi tula izindi mbete zibiri mu nooro, unazinanike imbande zombi zi'dako ku shaho. Zinanikirwe mu nda, ahandu áhaloziri kwi'kangaata.

²⁷ Unashubi tula izindi mbete zibiri mu nooro, unazinanike ku tusongo-songo twi'dako twe'bihogo byombi ibiri kwi'kangaata, ngiisi ho'mukaba guleeziri.

²⁸ Iyo shaho uginanike kwi'kangaata, mu kugishwekera ku mbete ne'migozi íkalukwa mu nuzi zi'bara lya namukungumo. Kwokwo, lyo itatere, si iyame igwatiriiri umugozi gwi'kangaata.

²⁹ «Iyo shaho yo'kuhambuulana mwo, inayandisirwi kwa'maziina ge'milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri, ikyanya Harooni agakizi giyambala ha kifuba, anayingire Ahandu Heeru, ngakizi kengeera abandu baani.

³⁰ Iyo shaho, ku kyanya Harooni agakizi yija imbere lyani, amabuye go'kuhambuulana mwo, gakizi ginagana kwo ha kifuba. Kwi'yo njira, agakizi yami sobanukirwa ne'shungi zaani, ku luhande lwa'Bahisiraheeri.

Ibindi byambalwa byo'mugingi

(Kulyoka 39.22-31)

³¹ «Ha nyuma, uhange ikooti li'bara lya namukungumo. Yiryo ikooti, umugingi agakizi liyambalira i'dako li'kangaata.

³² Ulisige kwo'butule ha kati, gira akizi leeza mwi'twe.

Yubwo butule, ububiike kwe'kindi kitubiko, lyo butabereke.

³³ «Unayabiire inuzi zi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, unagire mwo ibishushiri ibitumbwe bya'makomamanga. Yiryo ikooti, ikano lyalyo li'dako, ulilimbiise ne'minaganizo. Ne'yo minaganizo, ugishwekere kwo birya ibiri nga bitumbwe bya'makomamanga. Ha kati ka ngiisi makomamanga, uhabiike imbegere izikatulwa mu nooro. ³⁴ Yizo mbegere, na yago makomamanga, ubibiike-biike kwokwo, halinde usoose ikano lyoshi.

³⁵ «Yiryo ikooti, Harooni akizi liyambala mu kugira umukolwa gwage gwo'bugingi. Ikyanya agakizi yingira Ahandu Heeru, imbere lya Nahano, kiri na mu kuhuluka, yizo mbegere zigakizi laka. Kwokwo, lyo atakengeere afwira yo.

³⁶ «Ha nyuma, unalingaanie ubungeni-ngeni mu nooro muguuhya, unabuhokoorore nga kwo bangagira akamangu, mu kuyandika kwo gano magambo: “Biri bitaluule imwa Nahano.” ³⁷ Yubwo bungeni-ngeni, ubushwekere kwe'hirondo hi'bara lya namukungumo, unahishwekere ku mulondo gwo'kusoosa kwi'twe, uluhande lwe'mbere. ³⁸ Harooni akizi buyambala ha malanga gaage. Kwokwo, kwo agakizi ba abetwiri amahube ga'Bahisiraheeri, anayiji ndangira ituulo mu kubahuunira ulukogo. Na kwi'yo njira, nie Nahano na ndonge ukukoga amahube gaabo.

³⁹ «Uyo Harooni, umúhangire ikanju no'mulondo gwo'kusoosa kwi'twe mu kitaani,

unamúlukire na mwo'mukaba gwo'mulimbo.

⁴⁰ «Bagala baage nabo, ubahangire amakanju, ne'mikaba, ne'ngofeera. Ikyanya bagakizi biyambala, lya'bandu bagakizi baheereza ulushaagwa, banakizi basiima. ⁴¹ Yibyobyambalwa, ubiyambike mwene winyu wa Harooni, kiri na bagala baage. Ha nyuma, unabanjiigire amavuta mu kubayimika, gira bakizi ngolera umukolwa gwo'bugingi.

⁴² «Ubahangire kwakundi no'tubutura mu nuzi ze'kitaani. Yutwo, two bagakizi bisha mwo'bukondwe bwabo. ⁴³ Ngiisi kyanya bagakizi yingira mwi'heema lye'mihumaanano, kandi iri kuyegeera akatanda gira bagire imikolwa yo'bugingi Ahandu Heeru, bakizi biyambala byoshi. Kwokwo, lyo batayiji kengeera bayifunda mu bitali nga byo, banafwe. Yulwo lubaaja, lugayama ho imwa Harooni, kiri na imwe'bibusi byage, halinde imyaka ne'myakuula.

29

Ngiisi kwa'bagingi bagayimikwa

¹ «Ikyanya mugakizi yimika abagingi, mukizi gira kwokuno: Ukizi yabiira ishuuli, ne'bipanga bibiri bizira kashembo. ² Uyabiire no'mushyano mulembu gwe'ngano, unaguyokye mwe'mikate mizira saama, ne'bitumbula ne'galeeti bizira saama, bifushe mwa'mavuta. ³ Iyo mikate yoshi, unagibiike mu kitiri kiguma, unagindangire, kuguma ne'yo shuuli, na yibyobyipanga byombi.

⁴ «Lyeryo, Harooni na'bagala, ubahise ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano, unabashukire ho. ⁵ Wámali yusa, uyabiire birya byambalwa byo'bugingi, unabiyambike Harooni. Umúyambike ikanju, ni'kooti, ni'kangaata, ne'shaho. Umúshweke na gulya mukaba úguli kwi'kangaata. ⁶ Umúsoose na gulya mulondo kwi'twe, ukabuli gunanika kwa'kalangikizo i malanga, ko'kubonesa kwo akola mutaluule.

⁷ «Ha nyuma, uyabiire galya mavuta go'kushiiga ku byataluulwa, unagashiige Harooni mwi'twe. ⁸ Abagala nabo, ubayegeze, unabayambike amakanju. ⁹ Unabashweke imikaba mu bibuno, unabasoose imirondo ya kwi'twe. Kwokwo, kwo Harooni na'bagala, bagayimikwa babe bagingi. Na yubwo bugingi bwabo, bugaaba bwe'myaka ne'myakuula.

¹⁰ «Lyeryo, ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano, uleete he'rya shuuli. Harooni na'bagala, banagibiike amaboko mu ruhanga. ¹¹ Unagitongeerere ho, imbere lya Nahano. ¹² Umuko gwayo, unakizi guleeza mwo'munwe, iri unaguhembeza ku tugongo twa'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo. Na ngiisi úgugasigala, uguyoonere mwi'dako lye'biterekero bya'katanda.

¹³ «Yaho ku katanda, usiriigize kwo'lusha úlubwisiri ibijogombe, ni'rembe lyo'budiku, ne'fiko zombi, kiri ne'binyule byazo. ¹⁴ Si inyama ígasigala kwi'yo shuuli, ugiyabiire, unagendi giyokera imbuga lye'shumbi, kuguma no'luhu

lwayo, kiri na'mashe gaayo. Yiryoy, lyo ligaaba ituulo lyo'kukogwa ibyaha biinyu.

¹⁵ «Ha nyuma, mu yibyoy bipanga byombi, muyabiire kiguma. Unabwire Harooni na'bagala kwo bakibiike kwa'maboko mu ruhanga, ¹⁶ unakitongeere. No'muko gwakyo, ugushangire ku mbande zooshi za'katanda. ¹⁷ Yikyo kipanga, ukitenge mihoole-mihoole, unashuke ibya mu nda byakyo, ne'birenge, unabifushe kuguma ni'twe, ne'bindi bitondola. ¹⁸ Ha nyuma, yikyo kipanga kyoshi, ukiyokere Nahano ku katanda. Yiryoy ituulo, umushiiriri gwalyo guganjambaaza ngana-ngana! Niehe nie Nahano.

¹⁹ «Uyabiire kirya kindi kipanga. Harooni na'bagala banakibiike kwa'maboko mu ruhanga. ²⁰ Naawe unakitongeere. Umuko gwakyo, unaguyabiire kwo, unagushiige Harooni na'bagala ku kutwiri kwe'lulyo, na ku kingumwe-ngumwe kyo'kuboko kwe'lulyo, na kwi'no lihamu lyo'kugulu kwe'lulyo. Umuko ugugasigala, unagushangire imbande zooshi za'katanda.

²¹ «Ha nyuma, uyabiire ku muko uguli ku katanda, unayabiire na ku mavuta go'kushiiga ku byataluulwa, unabishangire ku byambalwa bya Harooni, na ku bya'bagala. Kwokwo, lyo Harooni agaaba keera ataluulwa imwani, na'bagala, kiri ne'byambalwa byabo.

²² «Ha nyuma, ku kirya kipanga, uyabiire ibinyule, no'mukira, ne'ndambalalo, ni'rembe, ne'fiko zombi, kuguma ne'binyule ibiziri kwo,

ne'kisingiira kye'lulyo. (Yikyo kipanga, kinabe kyo kitaluule.)

²³ «Mu kirya kitiri kye'mikate mizira saama íkyatangwa imbere lyani, uyabiire mwo'mukate muguma, ne'kitumbula kiguma mu bikakalangwa na'mavuta, ne'galeeti. ²⁴ Yibyobyoshi, unabifumbase Harooni na'bagala. Unababwire kwo babilengeze imbere lyani mu kubindangira. Niehe, nie Nahano. ²⁵ Yibyobyoshi, unashubi biyabiira, unabisiriigize ku katanda, ku lirya lindi ituulo lyo'kusiriiza lwoshi. Niehe, nie Nahano. Yago matuulo, umushiiriri gwago gunanjambaaze bweneene.

²⁶ «Ha nyuma, yikyo kipanga kyo wayimika mwo Harooni, uyabiire umushaya gwakyo, unagulengeze imbere lyani. Yiryo ituulo, gwo gugaaba mutuli gwawe.

²⁷ «Ikyanya Harooni na'bagala bagayimikwa, uyabiire gulya mushaya gwe'kipanga íkyâli mali tangwa, kiri ne'nyama ye'kisingiira kye'lulyo, unabilengeze imbere lyani mu kubindangira. ²⁸ Yibyo bitondola, ngiisi kyanya Abahisiraheeri bagakizi ndangira amatuulo go'kuyerekana ingoome, bagakizi bilyosa, banabiheereze Harooni na'bagala. Yago, go matuulo go bagakizi ndangira.

²⁹ «Ikyanya umugingi Harooni agashaaja, ibyambalwa byage bitaluule bihaabwe bagala baage, babe bo bagakizi biyambala mu kuyimikwa. ³⁰ Ngisi úgakizi yimikwa mu bagala baage, kwo ye mugingi ahandu ha yishe, agakizi

biyambikwa ku siku zirinda. Anakizi biyingirana mwi'heema lye'mihumaanano, anangolere Ahandu Heeru.

³¹ «Inyama za kirya kipanga kitaluule, uzideekere Ahandu Heeru. ³² Ha nyuma, unaheereze Harooni na'bagala, baziliire ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano, kuguma ne'rya mikate ikasigala mu kitiri. ³³ Ikyanya bagayimikwa, yibyoyi ibikatangwa hi'gulu lyo'kukogwa ibyaha, boohi naahoyi bo bagaabilya. Si ndaaye gundi uhangwirwi ukubilya kwo. Bigaaba bikola bitaluule. ³⁴ Ngiisi inyama iyangalaala, kandi iri mikate, bikola bitaluule. Ku yukwo, bitaki liibwe, si bisiriizibwe mu muliro.

³⁵ «Kwokwo, kwo ugakizi girira Harooni, na'bagala, ukukulikirana na ngiisi byo nakutegeka. Bagaahisa isiku zirinda, bagweti bagataluulwa. ³⁶ Ngiisi lusiku, hakizi tangwa ishuuli, libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha. Kwokwo, lyo ugakizi yeruusa akatanda, unakataluule, mu kukashiiga kwa'mavuta. ³⁷ Muhise isiku zirinda, mugweti mugakayeruusa. Ha nyuma, yako katanda kagaaba kakola kataluule. Kiri na ngiisi ikigakahika kwo, nakyo kigaaba kikola kitaluule.

*Ituulo lyo'kusiriiza lwoshi ngiisi lusiku
(Muharuuro 28.1-8)*

³⁸ «Yako katanda, mukizi katangira-tangira kwa'matuulo go'kusiriiza lwoshi ngiisi lusiku. Mukizi tanga ibyana-buzi bibiri byo'mwaka muguma. ³⁹ Kiguma kikizi tangwa ku mukyo.

Ne'kyabo kinatangwe kabigingwe. ⁴⁰ Yikyo kyanabuzi kya mbere, ikyanya ugakizi kitanga, ukizi tanga ne'bilu bishatu byo'mushyano mulembu, gunabe mufushe mwe'litiri nguma ne'kitolo ya'mavuta mayunguule bwija. Munatange ni'rengo liguma lye'divaayi. Yago go gagakizi ba matuulo ge'divaayi.

⁴¹ «Ne'kyanya mugakizi tanga kirya kibuzi kya'kabigingwe, ukizi tanga ni'tuulo lyo'mushyano, na lye'kinywebwa, nga byebirya ibyatangwa ku mukyo. Umushiiriri gwa yago matuulo, gugakizi njambaaza. Niehe, nie Nahano. ⁴² Yago matuulo go'kusiriiza, gakizi tangwa imbere lyani, halinde ku bibusi biinyu byoshi. Gagakizi tangirwa imbere lyo'mulyango gwi'heema lye'mihumaanano. Haaho, ho nienyene ngakizi mugwana, ninamuganuulize ho. Niehe, nie Nahano.

⁴³ «Haaho ho ngakizi gwanana Abahisiraheeri. Ubulangashane bwani, bunahayeruuse, hakizi ba heeru. ⁴⁴ Emwe! Iheema lye'mihumaanano, kiri na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, ngabiyeruusa, bikizi ba byeru. Kiri Harooni na'bagala, ngabataluula, gira bakizi ngolera umukolwa gwo'bugingi. ⁴⁵ Ngola ngatuula mu Bahisiraheeri, na mbe ndi Rurema wabo. ⁴⁶ Kwokwo, lyo bagaamenya kwo nie Nahano, Rurema wabo. Niehe, nie kabalyosa mu kihugo kye'Miisiri, gira nyiji tuula mu kati kaabo. Niehe, nie Nahano, Rurema wabo.

*Akatanda ko'kuyokera kwo'mubadu
(Kulyoka 37.25-28)*

¹ «Ulingaanie akatanda ko'kuyokera kwo'mubadu. Yako katanda, ukagire mu biti bya'kasiya. ² Ne'mbande zaako kwo ziri zina ziyumaane, sendimeetere makumi gataanu ku makumi gataanu. Ne'kimango, kigaaba kye'meetere nguma. Utugongo twako, tukwiriiri tunaniirane na'katanda koonyene, kinabe kindu kiguma.

³ «Yako katanda kooshi, ukabugiirize kwe'nooro muguuhya. Ugibugiirize ku luhande lwa hi'gulu, na mu mbande zooshi, na ku tugongo, unasoose na ku mihiro. ⁴ Yako katanda, ukalingaanize ne'mbete zibiri mu nooro. Uzinanike imbande zombi, zinabe ziri mu lolana. Yizo mbete, zinanikwe mwi'dako lye'mihiro, bwo zo zigakizi koleesibwa mu kushogeka mwe'biti byo'kukabetulira kwo. ⁵ Yibyو biti, bikwaniini bibaajwe mu kiti kya'kasiya, binabugirizibwe kwe'nooro.

⁶ «Yako katanda, kakizi biikwa imbere lyo'mulondo úguhandwiri Akajumba ke'Kihango. Kuli kudeta imbere lyo'mutumbikizo gwo'kuleeta ulukogo. Haaho, ho ngakizi kugwanana. ⁷ Yaho ku katanda, ikyanya Harooni agakizi gendi tanduula amatara ngiisi lusiku, akizi yokera kwo'mubadu gwo'muhongolo mwija. ⁸ Ne'kyanya agakizi gendi yasa amatara kabigingwe, ashubi guyokera kwo. Yago matuulo, mukizi gayokya ngiisi lusiku, buzira kuluha, halinde ku bibusi biinyu byoshi. ⁹ Yako katanda, hatagire ulusiku

lwo mugayokera kwo'gundi-gundi mubadu, kandi iri mutangira kwa'matuulo go'kusiriiza lwoshi, kandi iri ge'ngano. Mutanakolwe mbu muyonere kwa'matuulo ge'divaayi. ¹⁰ Harooni agakizi kayeruusa liguma naaho ku mwaka, mu kuyonera umuko ku tugongo twako, libe ituulo lyo'kukogwa ibyaha. Yukwo kukayeruusa, kugakizi koleka liguma naaho ku mwaka, halinde ku bibusi biinyu byoshi. Kali kataluule bweneene imwani. Niehe, nie Nahano.»

Íbiri mu tangwa mwi'heema lye'mihumaanano

¹¹ Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa:

¹² «Ikyanya ugaharuura Abahisiraheeri booshi, ngiisi muguma wabo akwiriiri andangire ituulo. Kwokwo, ikyanya mugakizi baharuura, mutakengeere mwalonga ikiija.

¹³ «Ngiisi Muhisiraheeri úgaharuurwa, akwiriiri atange ikingorongoro kye'garama zitaanu ze'harija, ukukulikirana ne'kigero kyo bali mu koleesa mwi'heema lye'mihumaanano. Yiryo, liri ituulo lyo agaaba andangira. ¹⁴ Yiryo ituulo, likizi tangwa na ngiisi muguma winyu, ukulyokera ku mundu we'myaka makumi gabiri.

¹⁵ Ne'kyanya mugakizi lindsayira, umugale atagire mbu asumburuse ku yizo garama zitaanu ze'harija. No'mukeni atazinihye kwo. Yiryo, liri ituulo, liri lya kukogwa ibyaha. ¹⁶ Yibyo bindu, ukizi biyakiira mu Bahisiraheeri. Unabikoleese ku mikolwa ya mwi'heema lye'mihumaanano. Kwokwo, lyo mugakizi yikengeeza imwa Nahano, halinde mulonge ukuguluulwa.»

Umutanga gwo'kuyikarabira mwo

17 Nahano anashubi bwira Musa:
 18 «Ulingaanie umutanga gwo'kuyikarabira mwo. Yugwo mutanga, gutulwe mu miringa, kuguma ne'kiterekero kyagwo. Ha nyuma, unagubiike ha kati ki'heema lye'mihumaanano, na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo. Unagudugumulire mwa'miiji. 19 Yago miiji, Harooni na bagala baage bakizi gakoleesa, mu kuyikaraba amaboko na'magulu. 20 Ikyanya bagakizi yingira mwi'heema lye'mihumaanano, bakizi gayikaraba, kiri ne'kyanya bagakizi yegeera ha katanda, mu kundangira amatuulo go'kusiriiza. Bakizi gira kwokwo, gira batayiji kengeera bafwa. 21 Bakwiriiri bakizi tee yikaraba amaboko na'magulu, batayiji kengeera bafwa. Yulwo lubaaja luyame ho, ukulyokera ku Harooni, halinde ku bibusi byabo byoshi.»

Amavuta go'kuyonera ku byataluulwa

22 Ha nyuma, Nahano anashubi bwira Musa:
 23 «Ukizi yabiira amavuta go'muhongolo mwija, nge'bilu ndatu bya manemane, ne'bilu bishatu byo'mudalasiini, ne'bilu bishatu byo'lusheke, 24 ne'bilu bitaanu bye'gindi mbiriri yo'mudalasiini. Yibyo bigero byoshi, bikizi hwanwa no'muharuuro gwe'kigero kyo bali mu koleesa mwi'heema lye'mihumaanano. Ukizi yabiira ne'litiri zina za'mavuta go'muzehituuni. 25 Yibyo byoshi, ukizi bifusha, gabe mavuta go'kushiiga ku byataluulwa, ganakizi ba no'muhongolo mwija. 26 Yago mavuta, ukizi gashiiga kwi'heema lye'mihumaanano, na ku Kajumba ke'Kihango, mu kubitaluula.

²⁷ Ukizi gashiiga na ku kashasha, na ku birugu byako, kiri na ku kiterekero kya'matara, na ku birugu byakyo, na ku katanda ko'kuyokera kwo'mubadu. ²⁸ Ukizi gashiiga na ku katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, na ku birugu byako byoshi, kiri na ku mutanga kuguma ne'kiterekero kyagwo. ²⁹ Yiby byoshi, bikizi taluulwa, halinde binabe byeru bweneene. Kwokwo, na ngiisi ikigakizi bihika kwo, nakyo kigaaba kikola kitaluule.

³⁰ «Yago mavuta, unagashiige Harooni kuguma na'bagala, gira bakizi ngolera umukolwa gwo'bugingi. ³¹ Ubwire Abahisiraheeri: “Yago mavuta, gayame ga kukizi shiigwa ku byataluulwa, halinde ku bibusi byoshi. ³² Haliko, hatagire ugagashiiga ku magala go'gundi mundu yeshi. Mutanaye gayenge, mbu mugakoleese mu mikolwa yinyu mwenyene. Mukuba, yaga mavuta gagayama-yama gali mataluule. Kiri na niinyu, mukizi gaharuura kwokwo. ³³ Amavuta mwene yago, ngiisi ugagalingaania, kandi iri agashiiga ugundi-gundi mundu utali musingi, uyo akwiriiri atwibwe mu Bahisiraheeri.”»

Ngiisi kwo'mubadu gugalinganizibwa

³⁴ Nahano anashubi bwira Musa: «Ugire ibigero ibiyumiini bya bino bindu: amakama ge'natafi, na ge'shekereeti, na ge'keribena, no'mubadu. ³⁵ Yiby byoshi, ukizi bilingaania mwo'mubadu, nga kwokulya bali mu lingaania amalaasi. Unalunge mwo'muunyu, gira kikabe kindu kyeru, ikiyataluulwa. ³⁶ Yiby byoshi,

binashyebwe, bibe mushyano mulembu. Kwokwo, bigakizi koleesibwa mwi'heema lye'mihumaanano. Bikizi koleesibwa imbere lya'Kajumba ke'Kihango. Mukuba, ho ngakizi kugwanana. Yugwo mubadu, gugaaba mutaluule bweneene imwinyu. ³⁷ Mutakolwe mbu muguyenge hi'gulu liinyu mwenyene. Si gugakizi taluulwa imwani. ³⁸ Ngiisi úgaakolwa kwo alingaania umubadu mwene yugwo, mbu lyo gukizi músimiisa, uyo akwaniini atwibwe mu Bahisiraheeri.»

31

Nahano atoola banaluganda babiri

¹ Nahano anashubi bwira Musa: ² «Yuvwiriza! Keera natoola Bezaleeri mugala Uri, mwijukulu Huuri wo'mulala gwa'Bayuda. ³ Namúyijuza mwo'Mutima gwani, gira abe naluganda, anabe no'bwenge bwo'kukizi gira imikolwa ya kwingi-kwingi. ⁴ Âli kizi yerekana íbisimisiizi amasu, mu kubitula mu nooro, na mu harija, na mu miringa. ⁵ Agaahasha ukukizi baaja amabuye go'kukizi limbiisa, anakizi na baaja ibiti. Emwe! Agaaba naluganda ku ngiisi njira.

⁶ «Keera nabiika na Oholyabu mugala Ahisamaki wo'mulala gwa Daani. Uyo ye gakizi mútabaala. Natoola na'bandi banaluganda. Kwokwo, ngiisi kwo nakuhuuna ibikolanwa, bo bagakizi bilingaania.

⁷ «Bagalingaania iheema lye'mihumaanano, na'Kajumba ke'Kihango, kuguma no'mutumbikizo gwako, kiri ne'bindi birugu

byoshi bya mu yiryo iheema. ⁸ Banalingaanie na'kashasha, ne'birugu byako, ne'kiterekero kya'matara ikyatulwa mu nooro, ne'birugu byakyo, na'katanda ko'kuyokera kwo'mubadu. ⁹ Banalingaanie na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, kuguma ne'birugu byako. Banalingaanie no'mutanga, ne'kiterekero kyagwo. ¹⁰ Banalingaanie ne'byambalwa bitaluule byo'mugingiHarooni, kiri ne'bya bagala baage. Yibyo byambalwa, byo bagakizi yambala, mu kukola imikolwa yo'bugingi. ¹¹ Bagakizi yenga na'mavuta, kuguma no'mubadu gwo'muhongolo mwija. Yugwo mubadu gugakizi koleesibwa Ahandu Heeru. Biganalingaanibwa nga ngiisi kwo keera nakuyereka.»

Imaja hi'gulu lye'Sabaato

¹² Nahano anashubi bwira Musa: ¹³ «Ubwire Abahisiraheeri kwokuno: “Ulusiku lwani lwe'Sabaato, mukizi lusimbaha. Yulwo lusiku, kali kalangikizo ha kati kaani na niinyu, halinde ukuhisa ku bibusi byoshi. Ikyanya mugalusimbaha, lyo mugayerekana kwo nie Nahano, na kwo ngweti ngamüyeruusa. ¹⁴ Kwokwo, mukizi lusimbaha, bwo luli lutaluule. Umundu, iri angalugayiriza, akwiriiri ayitwe. Na ngiisi úgalukola kwo, akwiriiri atwibwe mu bandu baage. ¹⁵ Mukizi hisa isiku ndatu, mugweti mugaakola. Si ulusiku lwa kalinda lwohe, luli lutaluule imwa Nahano. Kwokwo, mukizi luluhuuka kwo. Ngiisi úgalukola kwo, akwiriiri ayitwe. ¹⁶ Yulwo lusiku lwe'Sabaato, Abahisiraheeri bakwiriiri

bakizi lusimbaha, halinde imyaka ne'myakuula. Kwokwo, kwo bagakizi simbahiisa Ikihango. ¹⁷ Yulwo lusiku, kagaaba kalangikizo mu kati kaani na'Bahisiraheeri, halinde imyakuula. Nie Nahano, n'gahisa isiku ndatu ngweti ngabumba igulu ne'kihugo. Si ku lusiku lwa kalinda lwohe, n'galeka umukolwa, nanaluhuuka.”»

¹⁸ Nahano, iri akayusa ukuganuuzza Musa yaho ku mugazi Sinaayi, anamúheereza galya mabuye gabiri mabaaje. Yago mabuye, go Rurema akayandika kwo zirya maaja no'kuboko kwage yenyene.

32

Harooni agirira Abahisiraheeri umugisi gwe'shuuli

¹ Ikyanya Abahisiraheeri bakabona kwo Musa atinda bweneene ku mugazi, banakuumanira Harooni, banamúbwira: «Ewe! Kundu Musa akatushaaza i Miisiri, si tutaki yiji íbyamúkoleka kwo. Aaho! Utugirire ngana imigisi, gira ikizi turongoora.*»

² Harooni, ti: «Aaho! Mushaaze amahereeni ge'nooro ágali ku matwiri ga bakiinyu. Mushaaze kiri na ágali ku ga bagala biinyu, na ku ga banyere biinyu. Yibyo byoshi, munabindeetere.» ³ Kwokwo yago mahereeni, yabo bandu booshi banagashaaza, banagaheereza Harooni. ⁴ Anagayakiira, anagajongolola, anagatula mwo'mugisi gwe'nyana.

* **32:1** 32.1 Mikolezi 7.40.

Lyeryo, balya Bahisiraheeri booshi banayamiza kiranga, ti: «E balya, lolagi Rurema witu! Yoyu, ye katulyosa mu kihugo kye'Miisiri.»

⁵ Uyo Harooni, mbu abonage kwokwo, anayubaka akatanda imbere lyayo, anadeta kwi'zu lihamu: «Kusheezi, tugashambaalira ulusiku lukulu lwa Nahano.»

⁶ Kwokwo, iri bukakya shesheezi kare-kare, balya bandu banazindukiri tanga amatuulo go'kusiriiza, na go'kuyerekana ingoome. Balya booshi banabwatala, banatondeera ukuvwajagira, iri bananywa bweneene. Ha nyuma, banayimuka, banatondeera ukukina bwalaafwe, mu kugira ibitali nga byo.†

⁷ Haaho, Nahano anabwira Musa: «Manuka duba! Si yabo bandu baawe, balya ukalyosa i Miisiri, nabona kwo keera babihuuka bweneene.

⁸ Kundu n'gabayerekeza injira yo'kutuula, halikago keera bagihusha. Keera bajongolola inooro, banagitula mwo'mugisi gwe'nyana. Yugwo mugisi, bakola mu gufukamira, iri banagutangira amatuulo. Bagweti bagaadeta: “E balya, lolagi Rurema witu! Yoyu, ye katulyosa mu kihugo kye'Miisiri.”

⁹ «Yaba bandu, mbayiji-yiji kwo bali mindagabika. ¹⁰ Aaho! Keera bandaakaza. Undeke mbaminike ngana, n'gabuli gira ikibusi kyawe kikizi ba mulala úguhimbiri.»

¹¹ Ulya Musa, kundu Nahano Rurema wage akadeta kwokwo, haliko anamúyinginga kwo aholeere, anadeta: «E Nahamwitu, yaba bandu baawe, si wenyene we kabalyosa i Miisiri ku

† 32:6 32.6 1 Bakorindo 10.7.

bukalage bwawe, mu kati ko'bushobozi bwingi. Aaho! Kituma kiki ukoli gweti ugabarakarira?

¹² «Si hali ikyanya Abamiisiri bangadeta: “Ehee! Ikyanya Rurema akabahulusa mu kihugo kiitu, kwâli riiri mu mujina naaho. Na ibikatuma agabalyosa mwo, gira agendi baminikira mu migazi, banahere.”

«E Nahamwitu, utakolwe mbu ubarakarire. Yubwo buhanya bwo ushungisiri hi'gulu lyabo, ubuleke. ¹³ Ukengeere abakozi baawe, Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo. Si keera mukanywana ikihango! Na wenyene ukashiikiza, ti: “Abandu ba mu kibusi kyawe, ngabaluzza, halinde babe bingi nga ndonde kwi'gulu. Kino kihugo kyoshi, ngabaheereza kyo, kinayame buhyane bwabo, halinde imyakuula.”»

¹⁴ Kwokwo yubwo buhanya, kundu Nahano âli mali bushungikira abandu baage, haliko atanaki bukoleesa.

¹⁵ Ha nyuma, Musa anamanuka ku mugazi, atengetiiri galya mabuye gabiri mabaaje ge'kihango. Gâli yandisirwi kwe'maaja za Rurema uluhande no'lundi. ¹⁶ Anali Rurema yenyene ye kaziyandika kwo.

¹⁷ Iri Yoshwa akayuvwa ngiisi kwa'bandu bagweti bagaagira akalugi, anabwira Musa: «Si mu shumbi, muli ulubi bweneene. Nyuvwiti nga luli lubi lwi'zibo.»

¹⁸ Na wa Musa, ti:
«Yiri izu, litali nga lya'bandu ábahima, litanali nga lya'bandu ábahimwa. Si nyuvwiti nga'mazu ga'bandu ábagweti bagayimba.»

19 Iri bakayegeera ishumbi, Musa anabonaga gulya mugisi gwe'nyana, anabona ngiisi kwa'bandu bagweti bagagukinira bwalaafwe. Lyeryo, anayami raakara bweneene. Galya mabuye mabaaje gombi, anagashangula haashi, ganavungukira mwi'dako lyo'mugazi.

20 Lyeryo, anayabiira gulya mugisi, anagudu-ulika kwo'muliro, anagujigiivya, halinde gwanaba lukungu. Yulwo lukungu, analufusha mwa'magoloovi, anaganywesa Abahisiraheeri ku misi.

21 Lyeryo, Musa anabwira Harooni: «Ewe! Kuti kwo yaba bandu bakakugira, halinde ubayingize mu kino kihuume kye'kyaha?»

22 Harooni, ti: «E nahamwitu, nakuyinginga, utambone buligo. Yaba bandu, wenyene uyiji ngiisi kwo bali mu yami vujuuka mu byaha.

23 Bakayiji mbwira: “Ulya mushosi Musa, kundu ye katulyosa i Miisiri, haliko buno, tutayiji ibyamúkoleka kwo. Aaho! Leka, utugirire byo'kuyikumbwa, bikizi ba byo bigaturongoora.”

24 «Nanababwira: “Ngiisi úgweti imbete ze'nooro, azihogole.” Yabo bandu, banazin-deetera, nanabikabulira mu muliro. Haaho mu muliro, mwanayami huluka yugu mugisi.»

Ikihamo

25 Musa anabona ngiisi kwo yabo bandu bakoli yidulumbisiri mu bitalaalwe. Mukuba, Harooni akabaleka bakizi gira ngiisi kwo baloziizi. Kyo kitumiri abagoma bâli koli gweti bagabahonyoleza.

26 Uyo Musa anagenda kwi'rembo lye'shumbi, anateera umulaga, ti: «Ngiisi yeshi úli uluhande

lwa Nahano, anyegeere.» Lyeryo, beene Laawi booshi, banamúkumanira.

²⁷ Haaho, Musa anababwira: «Nahano, Rurema wa'Bahisiraheeri akyula kwokuno: “Ngiisi muguma winyu, ayambale ingooti yage mu kibuno, munayilale mu shumbi. Muyingirire mu mulyango muguma, munahulukaane mu gundi. Ngiisi muguma winyu atondeere ukuyitana, kundu nakuyitwa angaba ali mwene wabo, kandi iri mwira wage, kandi iri mutuulani wage.”»

²⁸ Ulya Musa, mbu akyulage kwokwo, yabo beene Laawi, banamúsimbaha. Ku lwolwo lusiku, banayita abandu nga bihumbi bishatu.

²⁹ Ha nyuma, Musa anababwira: «Zeene mutashiginia ukuyiyitira abaana biinyu, kiri na beene winyu. Kwokwo buno, mukola bataluule ku mikolwa ya Nahano. Zeene, keera Nahano amùgashaanira.»

Musa ahuunira Abahisiraheeri ulukogo

³⁰ Iri bukashubi kya, Musa anabwira abandu: «Si keera mwagira ikyaha bweneene. Kwokwo buno, namu zamuukira ku mugazi, imunda Nahano. Hali ikyanya angakoli mukejeerera.»

³¹ Kwokwo, Musa anagalukira imunda Nahano, anamúbwira: «Yoho wee! Balya bandu, keera bagira ikyaha bweneene mu kuyitulira imigisi mu nooro. ³² Kundu kwokwo, ubakejeerere maashi! Ne'ri wangalahira ukubakoga, nakuyinginga, uhotole iziina lyani mu kitaabo kyawe kyo'bulamu.»

³³ Nahano anamúshuvya: «Nanga, ma! Ngiisi úgaaba keera akola ikyaha, yeki yi'ziina lyage ligahotolwa mu kitaabo kyani. ³⁴ Bwobuno, ugendi rongoora abandu ngiisi ho n'gakuyereka. Umuganda wani, agakizi kurongoora. Kundu kwokwo, nabonaga kwo yaba bandu keera bagira ikyaha bweneene. Kwokwo, hakiri ulusiku lwo nâye ki bahaniirize.»

³⁵ Ha nyuma, Nahano anahana yabo bandu, mu kubabiika mwe'kiija. Mukuba, ikyanya bakayikumba irya nyana, lyo bakayifunda mu kyaha bweneene.

33

Rurema alahira kwo atagaki genda na'Bahisiraheeri

¹ Nahano anabwira Musa: «Yimukaga yaha, mwe na yaba bandu bo mwalyokanwa i Miisiri, munayingire mu kihugo kyo n'galagaanania Hiburahimu, na Hisake, na Yakobo. Mukuba, yikyo kihugo, n'gababwira kwo ngakiheereza abandu be'kibusu kyabo.

² «Ngalungika umuganda imbere liinyu, anamùyimulire Abakaanani, na'Bahamoori, na'Bahiti, na'Bapereesi, na'Bahivi, na'Bayebuusi. ³ Mugendi yingira mu kihugo, kwo kiyeziri mwa'mata no'buuki. Kundu kwokwo, niehe tutagagendanwa, bwo muli mindagabika. Iri twangagendanwa, hali ikyanya nangakengeera namùminikira mu njira.»

4 Yago magambo malangi, iri yabo bandu bakagayuvwa, banatondeera ukulira ku kimombo. Ndaanaye úkayilimbiisa ne'nooro. ⁵ Na íbitumiri bakagira kwokwo, bwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa, ti: «Yabo Bahisir-aheeri, ubabwire kwo bali mindagabika, banali banduuvwa. Ne'ri twangagendanwa, hali ikyanya nangayami baminika kinaliguma. Ku yukwo, ngiisi byo muyirimbiisi mwo, mu-bihogole. Ha nyuma, lyo ngaamenya ngiisi kwo ngamùgirira.» ⁶ Kwokwo, yabo Bahisira-heeri banashaaza inooro zo'kuyilimbiisa mwo, batanaki ziyambala.

Iheema lyo'kukuumanira

⁷ Musa âli kizi yabiira iheema lye'mihumaanano, analishinge inyuma lye'shumbi ya'Bahisiraheeri, hala hiniini. Banaliyinika iziina heema lye'mihumaanano. Ngiisi úwâli kizi looza ukuhanuusa Nahano, âli kizi genda inyuma lya'kaaya, mwi'heema lye'mihumaanano.

⁸ Ngiisi kyanya Musa âli kizi genda mu lirya heema, abandu booshi bâli kizi yimanga ha miryango ye'shumbi zaabo. Banakizi langiiza Musa, halinde ku kyanya agaaba keera aliyingira mwo.

⁹ Ikyanya Musa âli kizi yingira yumwo mwi'heema, inguliro ye'kibungu yâli kizi shonooka, inabeere ha mulyango. Lyeryo, Nahano anatondeere ukumùganuusa.

¹⁰ Irya nguliro ye'kibungu, ikyanya abandu bâli kizi gibona ha mulyango gwi'heema, bâli

kizi yimanga, ngiisi mundu ha mulyango gwi'shumbi lyage, bagweti bagayikumba Nahano. ¹¹ Nahano âli kizi ganuuzza Musa masu ku gandi, nga kwo'mundu ali mu ganuula no'wabo. Ha nyuma, Musa anakizi galukira mu shumbi. Si umusore Yoshwa mugala Nuuni, yehe atâli lyosiri mu lirya heema.

Ubulangashane bwa Nahano

¹² Musa anabwira Nahano: «Lolaga! Uli mu mbwira kwo ngizi rongooro yaba bandu. Haliko utazi nyereka umundu ye watuma kwo andabaale. Wanadeta kwo uyiji-yiji iziina lyani, na kwo unyemeriiri. ¹³ Aaho! Iri wangaba unyemeriiri, ummenyeese injira zaawe, gira ndonge ukukumenya, na ngusimiise. E waliha, ukengeere kwo yaba bandu bali be'mwawe.»

¹⁴ Nahano anamúshuvya: «Nienyene, tugakizi gendanwa, na nguluhuuse.»

¹⁵ Musa, ti: «Iri utangayemeera kwo tugendanwe, utakolwe kwo watuyimusa hano.

¹⁶ Ee! Iri utangayemeera kwo tugendanwe, kutagi kwa'bandu bagaamenya kwo ngusimisiizi? Na kuti kwo bangamenya kwo tutali nga'bandi bandu booshi ba mu mahanga?»

¹⁷ Nahano, ti: «Nyiji iziina lyawe, unali mu nzimiisa. Ku yukwo, ngiisi byo wambuuna, ngabigira.»

¹⁸ Na wa Musa, ti: «Nakuyinginga, unyereke ubulangashane bwawe.»

¹⁹ Nahano, ti: «Ubwija bwani bwoshi, ngola ngabuyerekana imwawe. Na ngumenyeese iziina lyani, kwo nie Nahano. Ngiisi ye ndoziizi

ukukejeerera, ndi mu múkejeerera. Na ngiisi ye ndoziizi ukuyuvwirwa indengeerwa, ndi mu múyuvwirwa zo.* ²⁰ Si amalanga gaani, utâye gabone. Ndaaye úwangambona amalanga, mbu anashubi ba ho.»

²¹ Nahano anashubi deta: «Lolaga! Hano ha butambi lyani, hali ulwala. Uyimange ha butambi lyalwo. ²² Ikyanya ubulungashane bwani bugalenga, ngakubisha mu kati kaalwo. Ukuboko kwani, kunakubwikire, halinde ukuhisa ku kyanya ngaaba keera nalenga. ²³ Kwokwo, ugaabona umugongo gwani naaho, si amalanga gaani goohe, gatâye boneke.»

34

Musa abaja amabuye mahyaha

¹ Nahano anabwira Musa: «Ewe! Ulinganie amabuye gabiri mabaaje, nga gaagalya ga mbere, gira ngayandike kwo gaagalya magambo. Mukuba, galya ga mbere, keera wagashangula haashi. ² Kusheezi shesheezi, uyibiike ibiringiini. Uzindikiri zamuukira ku mugazi Sinaayi, unandindirire ho. ³ Hatanagire umundu úgakushalagira ku mugazi, hatanabe úgagulabuka kwo. Hatagirage kiri ne'kitugwa kiguma íkigaragira hoofi lyagwo, kiba kibuzi, kandi iri mbene, kandi iri ngaavu.»

⁴ Ikyanya Nahano akabwira Musa kwokwo, Musa anasimbaha. Analingaania amabuye gabiri mabaaje, nga gaagalya ga mbere, anazindikiri gazamuukana ku mugazi Sinaayi.

* **33:19** 33.19 Barumi 9.15.

⁵ Yahoo ku mugazi, Nahano anashonooka mu kibungu, anayimanga hoofi na Musa, anayideta iziina lyage, ti: «Nahano.» ⁶ Lyeryo, analenga imbere lya Musa, anashubi deta: «Niehe, nie Nahano, na ndi nie Rurema. Nyijwiri ulukogo ne'ndengeerwa. Ndi mwigenderezi, na ndi mu kizi gira amijja, na ndi mwemeera. ⁷ Ndi mu kundana halinde ukuhisa ku bibusi binoono ne'binoono. Na ndi mu koga ubuligo, no'buhuni, ne'byaha. Kundu kwokwo, ndangaleka ukuhana banangora-mabi. Ngiisi úgaakolwa mbu agire ikyaha, ngakiyihoola, halinde ukuhisa ku baana baage, na ku bijukulu, na mbise kiri na ku kibusi kya kashatu, kandi iri kya kana.»

⁸ Lyeryo, Musa anayami yinama, anahisa amalanga haashi, mu kuyikumba Nahano, ⁹ anadeta: «E Nahano, iri nangaba keera nalonga ulukogo imbere lyawe, nakuyinginga, uyije tугendanwe. Kundu yabo bandu balyagagi bandu-uvwa, haliko ukoge ubuligo bwabo, kiri ne'byaha byabo. Unatuyakiirage nga bandu baawe.»

*Nahano anywana ikihango na'Bahisiraheeri
(Kulyoka 23.14-19; Bukengeze 7.1-5; 16.1-17)*

¹⁰ Nahano anashubi bwira Musa: «Twembi, tukola tuganywana ikihango, na ngizi gira ibisoomeza imbere liinyu mweshi. Yibyo bisoomeza, ndaago gandi mahanga go byâli kizi koleka mwo. Niehe, nie Nahano. Ibisoomeza byo ngamùkolera mweshi, yabo bandi bagabibona kwo biri bya kahebuza.

¹¹ «Kwokwo, ngiisi byo nakukomeereza zeene, ukizi bisimbaha. Ngakuyimulira Abahamoori,

na'Bakaanani, na'Bahiti, na'Bapereesi,
 na'Bahivi, na'Bayebuusi. ¹² Kirya kihugo
 kyo mukola mugayingira mwo, mulole
 bwija. Mutakolwe kwo mwanwanyana ikihango
 na'bandu baamwo. Mukuba, yabo bandu,
 hali ikyanya bangayiji m̀gwasa nga mutego.
¹³ Ngiisi kwo mugaagira naaho, muhongolage
 ututanda twabo. Na'mabuye gaabo mataluule,
 mugavungule-vungule. Kiri ne'nguliro zo
 bamanisiri hi'gulu lyo'mugisi gwabo Hasheera,
 muyami zihooja-hooja.

¹⁴ «Hatagirage ibindi byo mugakizi yikumba.
 Mukuba, niehe nie Nahano, na ndi mu bu-
 uzibwa Munaluugi. Ndi Rurema wo'luugi.
¹⁵ Kwokwo, ngiisi ábatuuziri mu kirya kihugo
 kyabo, hatagire kihango kyo muganywana mwe
 nabo. Mukuba, imigisi yabo, ikyanya bali
 mu giyikumba, banagitangire amatuulo, niinyu
 bangamùlaalika. Munakengeere mwalya ku
 yago matuulo gaabo.

¹⁶ «Yabo bagala biinyu, hali ikyanya
 bangabayangira. Ne'kyanya bakaabo bagakizi
 yikumba imigisi yabo, nabo iri baganakizi
 giyikumba.

¹⁷ «Mutakolwe kwo mwayitulira imigisi mu
 byuma.

¹⁸ «Ulusiku lukulu lwe'mikate mizira saama,
 mukizi lusimbaha. Mukizi hisa isiku zirinda,
 mugweti mugaalya imikate mizira saama, nga
 kwo n'gamùkomeereza. Mukizi gira kwokwo
 mu mwezi gwa Habibu. Mukuba, mu gwogwo
 mwezi, lyo mukalyoka i Miisiri.

19 «Ifula ziinyu zooshi, zigaaba ze'mwani. Kiri ne'bitugwa biinyu, íbyabutwa ubwa mbere bigaaba bye'mwani, iba shuuli, kandi iri kipanga, kandi iri kihebe. 20 Si mu bapunda, byohe bikizi guluulwa ne'kyanabuzi. Kutáli kwokwo, munamútongeerage. Ku biloziri ifula ziinyu mwenyene, mukwiriiri mukizi ziguluula kwakundi.

«Hatagirage umundu mu kati kiinyu, úgakizi yija imbere lyani, ali maboko mamaata.

21 «Mukizi hisa isiku ndatu mugweti mu-gaakola. Si ulusiku lwa kalinda lwohe, mukizi luhuuka, kundu kyangaba kiri kyanya kyo'kulima, kandi iri kyo'kuyimbula.

22 «Ku ndondeko yo'kugesha ingano, mukizi shambaalira ulusiku lukulu lwa'mayinga. Na ku mbeka yo'mwaka, mukizi shambaalira ulusiku lukulu lwe'mimbu.

23 «Niehe, nie Nahano wo'bushobozi bwoshi, Rurema wa'Bahisiraheeri. Kwokwo, ku ngisi mwaka, abashosi booshi bakwiriiri bakizi kuumana ubugira kashatu imbere lyani. 24 Ne'ri mwangakuumana imbere lyani ubugira kashatu ku mwaka, ngamùyimulira ibinyamahanga, ndaakyo kinyamahanga íkigakizi yifwija ikihugo kiinyu. Kiri ne'mbibi ziinyu, ngazihanya.

25 «Ikyanya mugakizi ndangira ituulo lye'kitugwa, mutakizi litanga kuguma ne'mikate iri mwe'saama. Kiri ni'tuulo lyo'lusiku lukulu lwe'Pasaka, mutakizi lilaaza halinde shesheezi.

26 «Niehe nie Nahano, Rurema winyu. Kwokwo, mukizi yija mu nyumba yani, muli ni'tomola lye'mimbu yinyu.

«Mutakolwe kwo mwakizi deekera inyama ye'kyanahene mu mata ga nyina.»

27 Nahano anashubi bwira Musa: «Keera twanywana ikihango twembi, na'Bahisiraheeri kwakundi. Kwokwo yago magambo, mu-gayandikage.»

28 Musa akahisa isiku makumi gana ali kuguma na Nahano, atali mu lya, atanali mu nywa. Ku yikyo kyanya, anayabiira galya mabuye gabiri mabaaje, anagayandika kwe'maaja ikumi. Yizo maaja, zâli kizi yerekana ikihango. Ni'ziina lyazo, Imaaja Ikumi.

Musa agalukira iwa shumbi

29 Galya mabuye, Musa anagamanukana ku mugazi Sinaayi. Ku yikyo kyanya, amalanga gaage gâli gweti gagakeyengana bweneene, bwo akalyoki ganuula na Rurema. Haliko yenyene, atâli yiji kwo gakeyengiini. 30 Na bwa'malanga gaage gâli keyengiini, kyanatuma Harooni na'Bahisiraheeri booshi, bagakanguka, batanaki múyegeera.

31 Kundu kwokwo, Musa anabahamagala. Kwokwo, Harooni, na'batwali baabo booshi, banamúyegeera, anabaganuuzo. 32 Ha nyuma, Abahisiraheeri booshi babuli guumukira ho âli. Na ngiisi maaja zo Nahano akayija amútekerera ku mugazi Sinaayi, anabaganuulira zo.

33 Ikyanya Musa akayusa ukubaganuulira, anayabiira ikitambala, anakiyibwika i malanga.

³⁴ Haliko ikyanya âli kizi gendi ganuuzza Nahano mwi'heema, âli kizi kishaaza, halinde ukuhisa ku kyanya agashubi huluka. Ne'ri âli kizi huluka, anakizi ganuulira Abahisiraheeri ngiisi byo akabwirwa. ³⁵ Ku yikyo kyanya, Abahisiraheeri bâli kizi bona kwa'malanga gaage gakeyengini. Kyanatuma Musa agashubi gatumbikira ne'kitambala, halinde ku kyanya agashubi gendi ganuuzza Rurema.

IHEEMA LYE'MIHUMAANANO LYAYUBAKWA

35

Tukizi simbaha Isabaato

¹ Ikyanya Musa akakuumania Abahisiraheeri booshi, anababwira: «Imaaja zo Nahano amûbwira kwo mukizi simbaha, zo zeezi: ² Mu ngiisi iyinga, muli isiku ndatu zo mukwiriiri mukizi kola mwo. Si ulusiku lwa kalinda lwohe, lukola lusiku lwe'Sabaato. Yulwo lusiku, luli lutaluule imwa Nahano. Ngiisi mundu úgalukola kwo, akwiriiri ayitwe. ³ Yulwo lusiku lwe'Sabaato, mutakwiriiri kiri no'kutwana umuliro mu nyumba ziinyu.»

Abahisiraheeri batanga ibigayubaka iheema (Kulyoka 25.1-9)

⁴ Yabo Bahisiraheeri booshi, Musa anagen-derera ukubabwira ngiisi igambo lyo Nahano abahamuliziizi ukugira: ⁵ «Mu bindu biinyu, mukuumanie byo mugaheereza Nahano. Ngiisi mundu, amútangire ku mutima úgushenguusiri. Amútangire inooro,

ne'harija, ne'miringa. ⁶ Amútangire ne'nuzi zi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, ne'mirondo ye'kitaani, no'bwoya bwe'mbene. ⁷ Amútangire ne'mbu ze'bipanga ízikashiigwa ibara lidukula, ne'zindi mbu ngomu, ne'biti bya'kasiya. ⁸ Amútangire ne'bitoro byo'kubiika mu matara, na'malaasi go'kufusha mu mavuta go'kushiiga ku by-ataluulwa, no'mubadu gwo'muhongolo mwija. ⁹ Amútangire na'mabuye ge'honikisi, na'gandi go'kulimbiisa ikangaata lyo'mugingi, galimbiise ne'shaho yo agakizi yambala ha kifuba.

Ibirugu bya mwi'heema lye'mihumaanano
(Kulyoka 39.32-43)

¹⁰ «Ngiisi banaluganda bo muliriinwi, bayiji lingaaniza Nahano ngiisi byo akatukomeereza. ¹¹ Balingaanie iheema lye'mihumaanano, na byo'kulibwikira, ne'ndoboro, ne'miganda, ne'biti bye'nzizi, ne'nguliro zooshi zo'kuliyimangika, kuguma ne'biterekero byazo.

¹² «Balingaanie na'Kajumba lye'Kihango, ne'biti byo'kukabetulira kwo, no'mutumbikizo gwo'lukogo no'mulondo gwo'kusiika Ahandu Heeru bweneene.

¹³ «Banalingaanie na'kashasha, kuguma ne'biti byo'kukabetulira kwo, ne'birugu byako byoshi, ne'mikate yo'kutangwa imwa Nahano.

¹⁴ «Banalingaanie ne'kiterekero kya'matara, kuguma ne'birugu byalyo byoshi, nga'matara goonyene, ne'bitoro byago.

15 «Banalingaanie na'katanda ko'kuyokera kwo'mubadu, ne'biti byako, na'mavuta go'kuyishiiga, no'mubadu, no'mulondo gwo'kusiika ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano.

16 «Banalingaanie na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, kuguma na'kayungiro ko'mulinga, kiri ne'biti byako, kuguma ne'bindi birugu byako byoshi, no'mutanga, ne'kiterekero kyagwo.

17 «Banalingaanie ne'mirondo yo'kuzungulusa ulubuga, ne'nguliro, ne'biterekero byazo, no'mulondo gwa ha mulyango gwo'lubuga.

18 «Banalingaanie ne'mbambo zi'heema lye'mihumaanano, kiri na yo'lubuga, kuguma ne'migozi yalyo.

19 «Banalingaanie ne'mirondo ikahangwa bwija yo'kukoleesa Ahandu Heeru. Kuli kudeta imirondo mitaluule yo'mugingiharoooni, kiri na yo bagala baage bagakizi yambala ikyanya bagakizi kola.»

Abandu batanga amatuulo gaabo

20 Yabo Bahisiraheeri banalyoka imbere lya Musa. 21 Ngiisi muguma anatangira Nahano ulushangi, nga kwo akasiima mu mutima gwage. Bakatanga hi'gulu lyo'kumúyubakira iheema lye'mihumaanano, na hi'gulu lye'gindi mikolwa yage yoshi. Banatanga na hi'gulu lye'mirondo mitaluule. 22 Kwokwo, ngiisi ábâli no'mutima mwija, abashosi na'bakazi, banayiji tanga imbete za ku matwiri, ne'za ku minwe. Banatanga ne'bikomo, na ngiisi bindi byo'kuyilimbiisa

mwo. Ngiisi mundu anatangira Nahano ikindu ikikatulwa mu nooro. ²³ Ngiisi muguma akatanga nga kwo âli hiiti, nge'nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kitukutuku, ne'lidukula, ne'nuzi ze'kitaani, no'bwoya bwe'mbene, ne'mbu ndukula ze'bibuzi, ne'zindi mbu.

²⁴ Ngiisi úwâli shobwiri, akatangira Nahano iharija, kandi iri miringa. Na ngiisi úwâli hiiti ibiti bya'kasiya, naye akazitanga. ²⁵ Ngiisi mukazi úwâli yiji ukuluka, analeeta byo akaluka mu nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kitukutuku, ne'lidukula. ²⁶ Ngiisi mukazi úwâli hiiti umutima mwija, anabe ayiji ukuzinga ubwoya bwe'mbene, banagira kwokwo.

²⁷ Abatwali banaleeta amabuye ge'honikisi, na'gandi go'kulimbiisa mwi'kangaata lyo'mugingi, kiri ne'shaho nzonere kwo ha kifuba. ²⁸ Banaleeta na'mavuta ge'mizehituuni, gira bakizi gakoleesa mu matara, na mu kukizi yishiiga. Banaleeta no'mubadu go'muhongolo mwija. ²⁹ Kwokwo, Abahisiraheeri bâli gweti bagashenguukira ukutanga hi'gulu lye'mikolwa ya Nahano, nga kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa. Mu bashosi na mu bakazi, ngiisi kwo bâli loziizi, kwo bakanatangira Nahano amatuulo.

Bezaleeri na Oholyabu
(Kulyoka 31.1-11)

³⁰ Musa anabwira Abahisiraheeri: «Yuvwirizi! Keera Nahano akatoola Bezaleeri mugala Uri, mwijukulu Huuri, wo'mulala gwa'Bayuda.

³¹ Anamúyijuzwa mwo'Mutima gwage, halinde anaba naluganda, wo'bwenge no'bumenyi. Bezaleeri akolaga muhinga we'mikolwa ya kwingi-kwingi. ³² Agakizi yerekana íbisimisiizi amasu, mu kubitula mu nooro, na mu harija, na mu miringa. ³³ Anakizi baaja amabuye go'kukizi limbiisa, kiri ne'biti. Ye gakizi yerekana ubulenga bwa ngiisi mukolwa.

³⁴ «Nahano, anamúbiika kwo Oholyabu mugala Ahisamaki wo'mulala gwa Daani. Uyo Oholyabu naye, keera akamúheereza ikigabi kyo'kukizi yigiriza abandi banaluganda. ³⁵ Anababiika mwo'bulenga bwo'kukizi kola imikolwa ya kwingi-kwingi, nga yo'kubaaja amabuye miija, na yo'kulaba, na yo'kuluka imirondo mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na yo'kulimbiisa imirondo mu nuzi ze'kitaani. Emwe! Bâli no'bulenga bwa kwingi-kwingi.

36

¹ «Kwokwo, kwo Bezaleeri na Oholyabu bahaabirwi imikolwa yo'kuyubaka iheema lye'mihumaanano, ukukulikirana na kwo Nahano akadeta kwo batondeerage ukukola. Bagatabaalanwa na ngiisi yeshi ye Nahano akaheereza ubuhinga no'bwenge bwo'kukola mwo.»

Amatuulo gatangwa ku bwingi

² Kwokwo, Musa anahamagala Bezaleeri, na Oholyabu, na ngiisi úkagashaanirwa ubuhinga na Nahano, anabe keera akayemeera ukuyiji kola.

³ Yabo booshi, Musa anabaheereza birya byoshi bya'Bahisiraheeri bakatanga ku bu-looze bwabo, hi'gulu lyo'kulingaania iheema lye'mihumaanano. Ngiisi lusiku, abandu bâli kizi genderera ukutanga ulushangi lwabo ku mutima úgushenguusiri.

⁴ Iri hakaba, abahinga booshi ábâli kizi kola imikolwa ya kwingi-kwingi hi'gulu li'heema lye'mihumaanano, banatee siga imikolwa yabo, banagendera Musa, ⁵ banamúmenyeesa kwokuno: «Ukukulikirana na ngiisi kwo Nahano akatubwira, ibindu keera íbyatangwa, bikola katundu bweneene. Bikoli leeziri ulugero.»

⁶ Kyanatuma Musa agakyula: «Hataki gire mundu yeshi, aba mushosi kandi iri mukazi, úgaki tanga ibindu hi'gulu li'heema lye'mihumaanano.» Yago magambo gaage, ganakwira mu shumbi. Kwokwo, kwa'bandu bakabuzibwa, batanakizi ki bitanga. ⁷ Mukuba, ngiisi byo bâli mali tanga, byâli koli shobwiri. Ne'bindi, byanasigala kwo.

Abahinga balingaania iheema
lye'mihumaanano
(Kulyoka 26.1-37)

⁸ Abahinga banalingaania iheema lye'mihumaanano mu mirondo ikumi ye'nuzi ze'kitaani, na yo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Iyo mirondo, banagilimbiisa ne'bishushanio bya bamakerubi. ⁹ Kwo iri yoshi, yâli no'lugero

luguma, lwe'meetere ikumi na zibiri, ku meetere zibiri-zibiri.

¹⁰ Bakatee nanika imirondo itaanu kuguma, mu kugira ikihande kiguma. Banagira kwokwo-kwokwo na kwi'rya gindi itaanu. ¹¹ Kwi'kano lya ngiisi mulondo gwe'mbeka, kwâli hangiirwi iminaganizo yi'bara lya namukungumo. ¹² Ku mulondo gwa mbere, na ku gwa kabiri, banashwekera kwe'minaganizo makumi gataanu-gataanu. Iyo minaganizo yoshi, yanakizi lolana. ¹³ Ha nyuma, banayabiira inooro, banazitula mwe'ndoboro makumi gataanu, banazishwekera kwe'migozi yo'kuhumaanania iyo mirondo ibiri. Kwokwo, yiryo iheema, lyanaba kikola kindu kiguma naaho.

¹⁴ Ha nyuma, banayabiira ubwoya bwe'mbene, banaluka mwe'mirondo ikumi na muguma yo'kubwikira kwi'heema lye'mihumaano. ¹⁵ Iyo mirondo kwo iri ikumi na muguma, yâli riiri no'lugero luguma, lwe'meetere ikumi na zishatu, ku zibiri. ¹⁶ Kwokwo mwi'yo mirondo, anahangira itaanu kuguma, ne'gindi ndatu nayo kuguma. ¹⁷ Ha nyuma, kwi'rya mirondo itaanu, anashwekera iminaganizo makumi gataanu kwi'kano lyo'mulondo gwe'mbeka. Na kwi'rya gindi ndatu, anashwekera igindi minaganizo makumi gataanu kwi'kano lyo'mulondo gwa mbere. ¹⁸ Banalingaania ne'ndoboro ze'miringa makumi gataanu, banananika yibyo bihande bibiri bye'mirondo, halinde byanaba kikola kindu kiguma. ¹⁹ Na kwakundi, banalingaania ikihunika mu mbu ze'bipanga,

njiige ibara lidukula, ne'kindi mu mbu ngomu, banabiyajuulira hi'gulu.

²⁰ Banakoleesa ibiti bya'kasiya, mu kulingaania imiganda yo'kuyimangika iheema. ²¹ Ngiisi muganda gwâli no'bula bwe'meetere zina, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu, ²² gwanâli hiiti imishigo ibiri yo'kugusikamya mu biterekero.

²³ Iyo miganda, banashinga makumi gabiri uluhande lwe'kisaka lwi'heema. ²⁴ Banagitereka ku biterekero makumi gana bye'harija. Ngiisi muganda, banagutereka ku biterekero bibiri, bikizi gwata imishigo yagwo yombi.

²⁵ No'luhande lwe'mbembe, banalingaania ye'gindi miganda makumi gabiri. ²⁶ Banagitereka ku biterekero byayo makumi gana bye'harija. Ngiisi muganda, banagutereka ku biterekero bibiri, mu kugujingiriza ne'rya mishigo.

²⁷ Uluhande lwe'muga lwi'heema, banalingaania imiganda ndatu. ²⁸ Banalingaania kwakundi ne'miganda ibiri ye'butambi li'heema, mu tugongo twe'nyuma. ²⁹ Idako, iyo miganda yombi yâli likiini. Haliko hi'gulu, yanashwekerwa kuguma mu kukoleesa imbete. Kwokwo, kwo bakalingaania iyo miganda ibiri yo'tugongo two'luhande lwe'muga.

³⁰ Kwokwo, imuga, yanaba ne'miganda mu-naana, ne'biterekero byayo byâli riiri ikumi na ndatu. Yiby biterekero, bikatulwa mu harija. Mwidako lya ngiisi muganda, mwâli kizi biikwa ibiterekero bibiri-bibiri.

³¹ Banayabiira ibiti bya'kasiya, banabibaaja mwe'nzizi, gira zikizi gwata imiganda yi'heema. Uluhande luguma lwâli kizi yabiira inzizi zitaanu, ³² no'lundi zindi zitaanu. Kiri no'luhande lwe'nyuma li'heema, (uluhande lwe'muga), nalwo lwâli riiri izindi zitaanu. ³³ Uluzizi lwa ha kati ke'nguliro zooshi, banaluhulukaania uluhande no'lundi lwi'heema. ³⁴ Iyo miganda yoshi, kiri ne'nzizi zooshi, banazibugiiriza kwe'nooro. Banatula ne'mbete ze'nooro, banazinanika ne'nzizi. Yizo nzizi kwakundi, banazibugiiriza kwe'nooro.

³⁵ Banagira umulondo gwa ha kati-kati ki'heema, mu nuzi ze'kitaani, na mu zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Anagulimbiisa ne'bishushanio bya bamakerubi. ³⁶ Yugwo mulondo, banagushwekera ku nguliro zina ze'biti bya'kasiya, banazibugiiriza kwe'nooro. Banazitereka ku biterekero bina, íbikatulwa mu harija.

³⁷ Umulyango gwi'heema, banagulingaaniza umulondo mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. ³⁸ Yugwo mulondo gwanashwekerwa ku nguliro zitaanu mbugiirize kwe'nooro. Banazibiika kwe'ndoboro, banatula ne'biterekero bitaanu bye'miringa.

37

*Bezaleeri alingaania Akajumba ke'Kihango
(Kulyoka 25.10-22)*

¹ Bezaleeri analingaania Akajumba ke'Kihango mu biti bya'kasiya. Yako Kajumba, kâli ne'meetere nguma ne'sendimeetere ikumi, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu. Ne'kimango, nakyô zâli sendimeetere makumi galindatu na ndatu.

² Yako Kajumba, anakabugiiiriza kwe'nooro muguuhya, i mugongo, kiri na munda. Anakazungulusa ne'mihiro ye'nooro.

³ Ha nyuma, analingaania imbete zina ze'nooro, anzibiika ku tugongo twako. Luhande luguma akabiika ye'mbete zibiri, no'lundi izindi zibiri. ⁴ Analingaania ne'biti bila bya'kasiya, anabibugiiiriza kwe'nooro. ⁵ Yibyo biti, anabishogeka mu yizo imbete ze'mbande zombi za'Kajumba, hi'gulu lyo'kukizi kabetulira kwo.

⁶ Yako Kajumba, anakalingaaniza umutumbikizo gwo'lukogo, mu nooro muguuhya. Yugwo mutumbikizo, gwâli ne'meetere nguma ne'sendimeetere ikumi, ku sendimeetere makumi galindatu na ndatu.

⁷ Yugwo mutumbikizo, ku mihiro yagwo, anakulingaania bamakerubi babiri. Yabo bamakerubi, bakatulwa mu nooro muguuhya. ⁸ Anabiika makerubi muguma ku mbeka nguma, no'gundi ku gindi. Yabo bombi, kyanaba kiri kindu kiguma no'mutumbikizo. ⁹ Yabo bamakerubi, bâli kizi lolana kwo, banakizi lola na ku mutumbikizo. Ibyubi byabo, byâli yajabusiri, byanabwikira umutumbikizo.

*Bezaleeri alingaania akashasha ko'kubiika
kwe'mikate
(Kulyoka 25.23-30)*

¹⁰ Bezaleeri analingaania na'kashasha mu biti bya'kasiya. Yako kashasha, kâli ne'sendimeetere makumi galimunaana na munaana, ku sendimeetere makumi gana na zina. Ne'kimango kyâli ne'sendimeetere makumi galindatu na ndatu.

¹¹ Yako kashasha, anakabugiiriza kwe'nooro muguuhya, anakazungulusa ne'mihiro ye'nooro. ¹² Mu matambi, anazungulusa na mwo'lupahwa lwe'sendimeetere munaana, analubugiiriza kwe'nooro. ¹³ Anatula ne'mbete zina mu nooro, anazinanika ku ngiisi kagongo kwo tuli tuna, hoofi na'magulu gaako. ¹⁴ Yizo mbete zâli biisirwi hoofi na yulwo lupahwa lwa mu matambi. Zo zâli kizi gwatiriza yibyoyi biti bila byo'kukabetulira kwo. ¹⁵ Analingaania ibindi biti bibiri mu kasiya, byo'kukabetulira kwo, anabibugiiriza kwe'nooro.

¹⁶ Analingaania ne'birugu bya'kashasha mu nooro muguuhya. Akalingaania amasahaani, ne'bikombe, ne'birembe, ne'karabo zo'kubiikira mwa'matuulo ge'divaayi.

*Bezaleeri alingaania ikiterekero kya'matara
(Kulyoka 25.31-40)*

¹⁷ Analingaania ikiterekero kya'matara mu nooro muguuhya. Akatula amagulu gaakyo, kiri ne'bikombe byakyo, no'tufundo twakyo, no'twaso twakyo. Yibyoyi byoshi byanaba kindu kiguma.

18 Yikyo kiterekero, kyâli hiiti amatavi galindatu. Matavi gashatu gâli yajabusiri luhande luguma. Na'gandi gashatu, gâli yajabusiri ulundi.

19 Mu ngiisi itavi, mwâli kizi hogekwa ibikombe bishatu íbiri nga twaso twe'loozi. Na ngiisi kikombe kyâli kizi hogekwa mu tufundo twakyo, na mu twaso twakyo.

20 Na ku kiterekero kyonyene, kwâli bisirwi ibikombe bina íbiri nga loozi, kuguma no'tufundo twabyo, no'twaso twabyo. 21 Ngiisi ha'matavi gabiri gâli kizi gwanana ku kiterekero, hâli kizi ba akafundo. Kwokwo, utufundo twoshi twâli riiri tushatu. 22 Utufundo na'matavi, byâli riiri kindu kiguma na yikyo kiterekero, bikanatulwa mu nooro muguuhya. 23 Anakoleesa inooro muguuhya, mu kulingaania amatara galinda, ne'mbaazi zaago, ne'birugu byago. 24 Kwokwo, yikyo kiterekero kya'matara, kuguma ne'birugu byakyo, byoshi bikatulwa mu bilo makumi gashatu na bitaanu bye'nooro muguuhya.

Bezaleeri alingaania akatanda ko'kuyokera kwo'mubadu

(Kulyoka 30.1-5)

25 Bezaleeri anayabiira ibiti bya'kasiya, anazilingaania mwa'katanda ko'kuyokera kwo'mubadu. Yako katanda, imbande zaako kwo ziri zina zâli yumini, sendimeetere makumi gataanu, ku sendimeetere makumi gataanu. Ne'kimango kyâli kye'meetere nguma. Utugongo twako twe'lugulu, twâli naniriini na'katanda koonyene, kyanaba kindu kiguma. 26 Yako

katanda kooshi, anakabugiriza kwe'nooro muguuhya. Akabugiriza ku luhande lwa hi'gulu, na mu mbande zooshi, na ku tugongo twako, anazungulusa na ku mihiro.

²⁷ Mwidako lye'yo mihiro, analingaania mwe'mbete zibiri-zibiri ze'nooro, uluhande no'lundi. Yizo mbete, zo bâli kizi shogeka mwe'biti byo'kukabetulira kwo. ²⁸ Analingaania ibiti bila bibiri bya'kasiya, anabibugiriza kwe'nooro.

²⁹ Analingaaniza na'bagingi amavuta go'kushiiga ku byataluulwa, kiri no'mubadu mutaluule gwo'muhongolo mwija. Yago mavuta, gakayengwa na naluganda.

38

*Akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo,
no'mutanga gwe'miringa
(Kulyoka 27.1-8; 30.18)*

¹ Bezaleeri anayabiira ibiti bya'kasiya, analingaania mwa'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo. Yako katanda, imbande zaako zooshi zâli yumiini. Kwokwo, ngiisi luhande lwâli ne'meetere zibiri ne'kitolo. Ikimango nakyo, yâli meetere nguma ne'kitolo. ² Ku ngiisi kagongo kwo twâli tuna, kwâli nenesirwi ikiri ngi'hembe. Yago mahembe, anagananika ku katanda, halinde kyanaba kindu kiguma naaho. Yako katanda, anakabugiriza kwo'mulinga.

³ Anayabiira imiringa, anagitula mwe'birugu byoshi bya'katanda, nge'shefuriya, ne'mbahwa zo'kushamata, ne'nzoozo zo'kubiikira umuko, ne'kanya, ne'sheetezo. ⁴ Mu yeyo miringa,

analingaania akayungiro, anakabiika mwi'dako lye'mihiro, mu kati-kati ka'katanda.

⁵ Mu yeyo miringa, anatula mwe'mbete zina, anazinanika ku matambi ga'kayungiro, gira bakizi hogeka mwe'biti byo'kukabetulira kwo.

⁶ Anabaaja ibiti bila mu kasiya, anabibugiiriza kwo'mulinga. ⁷ Yibyo bitu, anabishogeka mu yizo imbete, gira bakizi kabetulira kwo. Yako katanda kakagirwa mu bitu, na mu nda yako, mwâli muhokole.

⁸ Hâli riiri abakazi âbâli kizi kola ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano. Anayabiira ibilolero byabo îbikatulwa mu miringa, anabijongolola, anabitula mwo'mutanga muhamu, kiri ne'kiterekero kyagwo.

*Uluzitiro lwi'heema lye'mihumaanano
(Kulyoka 27.9-19)*

⁹ Yiryo iheema lye'mihumaanano, analizungulusa ulubuga, mu kukoleesa imirondo ye'kitaani. Umulondo gwe'kisaka, gwâli ne'meetere makumi gataanu. ¹⁰ Yugwo mulondo, anagushwekera ku nguliro makumi gabiri. Ngiisi nguliro yâli teresirwi ku kiterekero kyo'mulinga. Si indoboro zaazo ne'nzuuma, byohe bikatulwa mu harija.

¹¹ Umulondo gwe'mbembe, gwâli ne'meetere makumi gataanu. Nagwo, gukashwekerwa ku nguliro zaagwo makumi gabiri ze'miringa. Indoboro zaazo, kiri ne'nzuuma, byohe bikatulwa mu harija.

¹² Umulondo gwe'muga, gwâli ne'meetere makumi gabiri na zibiri. Nagwo, gukashwekerwa ku nguliro ikumi, ne'biterekero ikumi. Indoboro zaazo, kiri ne'nzuuma, byohe bikatulwa mu harija.

¹³ Umulondo gwe'sheere, gwâli ne'meetere makumi gabiri na zitaanu. ¹⁴ Umulyango gwo'luzitiro, gwâli biisirwi uluhande lwe'sheere, gwanâli ne'meetere zirinda, ne'sendimeetere makumi gataanu. Umulondo gwagwo, gwâli kizi biikwa ku nguliro zishatu, ne'biterekero byazo bishatu.

¹⁵ Umulondo gwe'zindi mbande, nagwo gwâli ne'meetere zirinda, ne'sendimeetere makumi gataanu. Yugwo mulondo, gwâli manisirwi ku nguliro zishatu, ne'biterekero byazo bishatu.

¹⁶ Ulubuga lwoshi lwi'heema lukagirwa mu mirondo íkalukwa mu nuzi ze'kitaani. ¹⁷ Ngiisi nguliro yâli ne'kiterekero kyayo íkikatulwa mu miringa. Indoboro zaazo, ne'nzuuma, byohe bikatulwa mu harija. Kiri ne'misumaari yo'kumanika imirondo, nayo ikatulwa mu harija.

¹⁸ Umulondo ya ha mulyango, gukalukwa mu nuzi ze'kitaani na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Yugwo mulondo, gwâli ne'meetere mwenda. Ne'kimango, zâli meetere zibiri, nge'mirondo yo'lubuga. ¹⁹ Yugwo mulondo gwa ha mulyango, gwâli manisirwi ku nguliro zina ne'biterekero byazo bina íbikatulwa mu miringa. Indoboro zaagwo, ne'nzuuma, kiri ne'misumaari, bikatulwa mu harija. ²⁰ Imbambo

zi'heema, kiri na ze'mirondo yo'lubuga, zooshi zikatulwa mu miringa.

²¹ Kuno kwo kutondobolwa kwe'birugu byoshi íbikakoleesibwa mu kuyubaka iheema lye'mihumaanano, lyo bakabiika mwa'Mabuye ge'Kihango. Yibyó birugu byoshi, Musa akabwira Abalaawi kwo babiyandike, ku njira ya Hitamaari mugala wo'mugingíHarooni.

²² Bezaleeri (mugala Uri, ye na mwijukulu Huri, wo'mulala gwa'Bayuda) ye wâli yimangiiri umukolwa gwoshi, nga kwo Nahano akabwira Musa. ²³ Âli kizi tabaalwa na Oholyabu (mugala Ahisamaki, wo'mulala gwa Daani.) Uyo Oholyabu, âli riiri muhinga wo'kukizi limbiisa, na wo'kugira ibishushanio, na wo'kulaba. Kiri no'mulondo úgukalukwa mu nuzi ze'kitaani, ye wâli riiri naluganda wo'kukizi gulimbiisa ne'nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula.

²⁴ Ikyanya Abahisiraheeri bakayubaka iheema lye'mihumaanano, inooro zooshi zo bakatangira Nahano, zâli ne'bito magana galimunaana na makumi galinda na birinda, ne'garama magana gashatu. ²⁵ Ne'harija zo bakakoleesa, zâli ne'bito bihumbi bishatu ni'kumi na birinda, ne'garama magana galinda na makumi gataanu.

²⁶ Ikyanya bakaharuura ngiisi mushosi uku-lyokera ku myaka makumi gabiri, banahisa abandu bihumbi magana galindatu na bishatu, na magana gataanu na makumi gataanu. Ngiisi muguma wabo, anatanga ulwage lushangi lwe'garama zitaanu ze'harija.

²⁷ Yibyoyo biterekero igana, byo bâli kizi biika mwo yizo nguliro. Na yizo nguliro zo bâli kizi naganikira kwe'mirondo yi'heema lyonyene, kiri na yo'luzitiro lwalyo. Kwokwo, yibyoyo biterekero, bakabitula mu bilo bihumbi bishatu bye'harija. Kuli kudeta ku ngiisi kiterekero, bâli kizi koleesa ibilo makumi gashatu. ²⁸ Mu bilo ikumi na birinda, ne'garama magana galinda na makumi gataanu bya yeyo harija, banatula mwe'ndoboro, banagibugiiriza na ku njembe ze'nguliro, banagilingaania na mwe'migozi.

²⁹ Imiringa ya'Bahisiraheeri bakatangira Nahano, yâli ne'bilo bihumbi bibiri na magana gana na makumi gabiri na bitaanu. ³⁰ Iyo miringa, bakagikoleesa mu kutula ibiterekero byo'mulyango gwi'heema lye'mihumaanano. Banagikoleesa na mu kulingaania akatanda, kuguma na'kayungiro kaako, ne'bindi birugu byako byoshi. ³¹ Banalingaania na mwe'biterekero byo'luzitiro lwo'lubuga, na byo'lwivi lwa ha mulyango gwalwo, kiri na mwe'mbambo zooshi zi'heema lye'mihumaanano, na zo'luzitiro.

39

Ibyambalwa bya'bagingi (Kulyoka 28.1-14)

¹ Ukukulikirana na kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa, bakahangira Harooni imirondo mitaluule, anakizi giyambala mu kukola Ahandu Heeru. Iyo mirondo ikahangwa mu nuzi za namukungumo, na ze'kituku-tuku, ne'ndukula.

Ikangaata

² Bakahangira Harooni ikangaata mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nooro. ³ Iyo nooro, naluganda ye kagijongolola, anagihwahwatula mu kugira mwe'nuzi. Ha nyuma, analilimbiisa ne'nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula.

⁴ Yiryo ikangaata, lyâli kwe'bihogo bibiri byo'kushwekera kwe'rya mikaba ha bitugo.

⁵ Iyo mikaba ikalukwa mu nuzi ze'kitaani, na zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula, na mu nooro. Ikanahangirwa kwi'kangaata, nga kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

⁶ Ha nyuma, banalingikania amabuye ge'honikisi, banagananika ku migwaso ye'nooro. Banagahokoorora kwa'maziina ikumi na gabiri ga bagala Hisiraheeri, nga kwokulya umundu anghokoorora ku kamangu. ⁷ Banagira nga kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa, mu kugashwekera ku bihogo bi'kangaata, gira Nahano akizi kengeerera kwe'milala ikumi ni'biri ya'Bahisiraheeri.

Ishaho nzonere ha kifuba

(Kulyoka 28.15-30)

⁸ Yabo banaluganda, bakakoleesa ubuhinga, mu kulingaania ishaho ya ha kifuba, nga kwo bakalingaania ikangaata. Iyo shaho, banagihanga mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku,

ne'lidukula, na mu nooro. ⁹ Iyo shaho, imbande zaayo zooshi ziyumiini, ze'sendimeetere makumi gabiri na zibiri. Yanâli ngonye mwo kubiri.

¹⁰ Iyo shaho, yâli leeziri mwe'miziizi ina ya'mabuye ágakeyengiini. Umuziizi gwa mbere gwâli riiri mwi'buye lye'saridwane, na lye'topaazi, na lye'hemerode. ¹¹ Umuziizi gwa kabiri gwâli riiri mwi'buye lye'sikaribukile, na lye'safiiri, na lye'dyama. ¹² Umuziizi gwa kashatu, gwâli riiri mwi'buye lye'yasito, na lye'karinaline, na lye'hametisito. ¹³ Umuziizi gwa kana, gwâli riiri mwi'buye lye'kirisolite, na lye'honikisi, na lye'yasipi. Yago mabuye gooshi, gakananikwa ku migwaso íkatulwa mu nooro. ¹⁴ Yago mabuye, kwo gâli riiri ikumi na gabiri, ngiisi liguma lyâli yandisirwi kwi'ziina lya ngiisi mugala Hisiraheeri. Gâli mahokoorore nga kwo bali mu hokoorora akamangu.

¹⁵ Kwi'yo shaho, banahangira kwe'migufu ye'nooro muguuhya. ¹⁶ Banatula ne'mbete zibiri, babuli zibiika ku tusongo-songo twi'kano lye'shaho. ¹⁷ Iyo migufu yombi ye'nooro, banagihogeka mu yizo mbete ze'shaho ya ha kifuba. ¹⁸ Amatwe gombi ge'migufu, banagashwekera kwi'rya migwaso yombi íri kwe'bihogo, halinde ishaho yanakizi ba ku kikaraza. ¹⁹ Banatula ne'mbete zibiri mu nooro, banazinanika imbande zombi zi'dako ku shaho. Zanananikirwa mu nda, ahandu áhaloziri kwi'kangaata. ²⁰ Banatula izindi mbete zibiri mu nooro, banazibiika imbere ku tusongo-songo twi'dako twe'bihogo byombi íbiri kwi'kangaata,

ngiisi ho'mukaba guleeziri. ²¹ Iyo shaho, banaginanika kwi'kangaata mu kugishwekera ku mbete ne'rya migozi ikalukwa mu nuzi zi'bara lya namukungumo. Kwokwo, lyo itatere, si iyame igwatiriiri umugozi gwi'kangaata. Byoshi bikagirwa, nga kwo Nahano akagwanwa abwira Musa.

Ibindi byambalwa byo'bugingi
(Kulyoka 28.31-43)

²² Yiryo ikangaata, naluganda anahanga ikooti li'bara lya namukungumo, gira Harooni akizi liyambalira kwo. ²³ Yiryo ikooti, lyâli kizi siga ubutule bwo'kuleeza mwi'twe. Yubwo butule, bâli buzungulusiizi kwe'kindi kitubiko, lyo butabereke. ²⁴ Ikano li'dako lyâli lilimbi-ise ne'bishushanio bya'makomamanga. Bikana-girwa mu nuzi ze'kitaani, na mu zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na lye'kituku-tuku, ne'lidukula. ²⁵ Ha nyuma, banalingaania im-begere mu nooro. Yizo mbegere zanakizi biikwa ha kati-kati ka'makomamanga. ²⁶ Kwokwo, yizo mbegere na yago makomamanga, byanakizi londana. Banabizungulusa kwi'kano lyoshi lya yiryo ikooti, nga kwo Nahano akagwanwa abwira Musa.

²⁷ Banahangira Harooni na bagala baage ibyambalwa mu nuzi ze'kitaani. ²⁸ Mu gwogwo mulondo gwe'kitaani, banalingaania mwo'mulondo gwo'kusoosa kwi'twe, ne'ngofeera, no'tubutura. ²⁹ Kiri no'mukaba, gukalukwa mu nuzi ze'kitaani, na mu nuzi zo'bwoya bwi'bara lya namukungumo, na

lye'kituku-tuku, ne'lidukula. Kwokwo, kwo bakagira byoshi, nga kwo Nahano akagwanwa abwira Musa.

³⁰ Ha nyuma, banamúgirira ulushembe mu nooro muguuhya. Banaluyandika kwo kwokuno: «Biri bitaluule imwa Nahano.» Bakayandika, nga kwo bali mu hokoora akamangu. ³¹ Yulwo lushembe, banakoleesa umugozi gwa namukungumo, mu kulushwekera ku mironde ya kwi'twe. Bikagirwa nga kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

*Musa agendi tanduula umukolwa
(Kulyoka 35.10-19)*

³² Imikolwa yoshi yi'heema lye'mihumaanano, kwokwo, kwo ikayuta. Abahisiraheeri bakagira byoshi nga ngiisi kwo Nahano akagwanwa abwira Musa. ³³ Kwokwo, banaleetera Musa iheema lye'mihumaanano, kuguma ne'birugu byalyo byoshi, nge'ndoboro, ne'miganda, ne'biti bye'nzizi, ne'nguliro, ne'biterekero byalyo. ³⁴ Banamúleetera no'mutumbikizo úgukagirwa mu mbu ze'bipanga, zinashiizirwi ibara lidukula. Hâli riiri ne'zindi mbu ngomu. Hâli riiri no'mulondo gwo'kusiika Ahandu Heeru Bweneene.

³⁵ Hâli riiri na'Kajumba ke'Kihango, ne'biti byo'kukabetulira kwo, no'mutumbikizo gwo'lukogo. ³⁶ Hâli riiri na'kashasha, kuguma ne'birugu byako byoshi, kiri ne'mikate iyâli kizi tangwa imwa Rurema.

³⁷ Hâli riiri ne'kiterekero kya'matara íkikatulwa mu nooro muguuhya. Hâli riiri

na'matara gaakyo, kiri ne'bindi birugu byago, ne'bitoro.

³⁸ Hâli riiri na'katanda ke'nooro muguuhya, na'mavuta go'kuyishiiga, no'mubadu gwo'muhongolo mwija, no'mulondo gwo'kusiika ha mulyango gwi'heema.

³⁹ Hâli riiri na'katanda ákakatulwa mu miringa, kuguma na'kayungiro kaako ke'miringa, ne'biti byako, ne'bindi birugu byako. Hâli riiri no'mutanga, ne'kiterekero kyagwo.

⁴⁰ Hâli riiri ne'mirondo yo'kuzungulusa ulubuga, kuguma ne'nguliro zaalwo, ne'biterekero byazo, no'mulondo gwa ha mulyango gwalwo. Hâli riiri ne'migozi yalwo kuguma ne'mbambo zaalwo. Hâli riiri ne'bindi birugu bi'heema lye'mihumaanano.

⁴¹ Hâli riiri ne'mirondo íkahangwa bwija, hi'gulu lye'mikolwa ya'Handu Heeru. Kuli kudeta imirondo mitaluule yo'mugingiHarooni, kiri ne'mirondo yo bagala baage bagakizi yambala ku kyanya bagaagira imikolwa yo'bugingi.

⁴² Abahisiraheeri bakagira byoshi, nga ngiisi kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

⁴³ Musa anatanduula ngiisi mukolwa, anabona kwa'bandu keera bagira byoshi, nga kwo Nahano akagwanwa adeta. Kwokwo, Musa anabagashaanira.

40

Abahisiraheeri bashinga iheema
lye'mihumaanano

¹ Ha nyuma, Nahano anabwira Musa: ² «Liryia iheema lye'mihumaanano, ulishingage umwezi

gwa mbere, mu lusiku lwa mbere. ³ Ikyanya mu-gaagira kwokwo, mulibiike mwo kalya Kajumba ke'Kihango. Ha nyuma, unakasiike, mu ku-manika umulondo. ⁴ Mu yiryo iheema, utereke mwa'kashasha, kuguma ne'birugu byako. Ukabuli yingiza mwo kirya kiterekero, unakinanike kwa'matara. ⁵ Unabuli biika mwo kalya katanda ko'kuyokera kwo'mubadu, kalya akakatulwa mu nooro. Kakizi beera imbere lya'Kajumba ke'Kihango. Ha nyuma, ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano, uhabiike gulya mulondo.

⁶ «Imbere lyo'mulyango gwo'kuyingira mwi'heema lye'mihumaanano, ubiike mwo kalya katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo. ⁷ Ha kati ki'heema lye'mihumaanano, na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, ubiike ho'mutanga gwo'kuyikarabira mwo, unaguyijuze mwa'miiji.

⁸ «Yiryo iheema, ulubuga lwalyo luzitire, unabiike ne'mirondo ha mulyango.

⁹ «Ha nyuma, yiryo iheema kuguma ne'birugu byalyo byoshi, ubishiige kwa'mavuta. Kwokwo, lyo ugaaba wabitaluula imwani, halinde bikizi yama biri bitaluule.

¹⁰ «Ha nyuma kandi, ukataluule akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, kuguma ne'birugu byako byoshi. Ubishiige kwa'mavuta, halinde bibe bikola bitaluule lwoshi-lwoshi.

¹¹ Kiri no'mutanga gwo'kuyikarabira mwo, ne'kiterekero kyagwo, nabyo ubitaluule.

¹² «Ha nyuma, uleetage Harooni na bagala baage, bayije ha mulyango gwi'heema lye'mihumaanano, unabakarabe na'miiji.

¹³ Ubuli yambika Harooni birya byambalwa

bitaluule. Unamúshiige amavuta mu kumútaluuula, halinde abe musingi wo'kukizi ngolera.

¹⁴ «Uhamagale na bagala baage. Nabo, unabayambike galya makanju gaabo. ¹⁵ Nabo, unabashiige amavuta, nga ngiisi kwo wagashiiga yishe, gira lyo bakizi ngolera mu bugingi. Yukwo kubashiiga amavuta, kwo kugababiika mu mukolwa gwo'bugingi bwe'myaka ne'myakuula, halinde mu bibusi byabo byoshi.»

¹⁶ Yibyo byoshi, Musa anabigira, nga ngiisi kwo Nahano akamútegeka.

¹⁷ Iri bakahisagya umwaka muguma bakoli lyosiri i Miisiri, mu lusiku lwa mbere lwo'mwezi gwa mbere, banataluula yiryo iheema.

¹⁸ Ikyanya Musa akatondeera ukulishinga, anatereka ibiterekero byalyo, anashinga ibiti, anabiika inzizi, anashinga ne'nguliro.

¹⁹ Ha nyuma, Musa anayajuulira gulya mulondo kwi'heema, gwanalibwikira, nga kwo Nahano akagwanwa amúbwira. ²⁰ Anawala galya mabuye gabiri mabaaje ágakahokoororwa kwe'maaja, anagabiika mu Kajumba Kataluule. Anayabiira birya biti byo'kubetulira kwa'Kajumba, anabifunda mu zirya mbete zaako, anakatumbikira kwo'mutumbikizo gwo'lukogo. ²¹ Ha nyuma, yako Kajumba ke'Kihango, Musa anakayingiza mwi'heema, anamanika gulya mulondo gwo'kukasiika, nga ngiisi kwo Nahano akagwanwa amúbwira.

²² Mu kati ki'heema, uluhande lwe'mbembe, anabiika akatanda imbuga lyo'mulondo.

²³ Anatereka kwe'mikate iyâli kizi tangwa

imwa Nahano, nga ngiisi kwo Nahano âli mali gwanwa amúbwira.

²⁴ Mwomwo mu liry a iheema, anabiika mwe'kiterekero kya'matara. Kikabiikwa i kajabo ka'kashasha, uluhande lwe'kisaka lwi'heema.

²⁵ Anabuli yasa amatara imbere lya Nahano, nga ngiisi kwo Nahano akagwanwa amúbwira.

²⁶ Mwomwo mwi'heema, imbere lya'mulondo, anabiika mwo kalya katanda ke'nooro ko'kuyokera kwo'mubadu. ²⁷ Anakayokera kwo'mubadu gwo'muhongolo mwija, nga ngiisi kwo Nahano âli mali gwanwa amúbwira.

²⁸ Ha mulyango gwo'kuyingira mwi'heema, anahamanika umulondo. ²⁹ Haaho ha mulyango, anahatereka akatanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, anakatangira kwi'tuulo lya'kusiriiza lwoshi, kiri na'matuulo go'mushyano, nga ngiisi kwo Nahano âli mali gwanwa amúbwira.

³⁰ Ha kati ka liry a iheema na'katanda ko'kusiriigiza kwa'matuulo, anahatereka umutanga gwo'kuyikarabira mwo. Anabuli biika mwa'miiji go'kuyikaraba. ³¹ Kwokwo, Musa na Harooni, kiri na bagala baage, booshi banakizi gukoleesa, mu kuyikarabira mwa'maboko na'magulu. ³² Ngiisi kyanya bâli kizi yingira mwi'heema, kandi iri bayegeera kalya katanda, bâli kizi yikaraba, nga ngiisi kwo Nahano âli mali gwanwa abwira Musa.

³³ Iri hakazinda, Musa anazungulusa yiryo iheema, kiri na'katanda, uluzitiro. Anabuli biika umulondo ha mulyango gwalwo. Kwokwo, kwo Musa akakwiza imikolwa yoshi.

*Ubulangashane bwa Rurema
(Muharuuro 9.15-23)*

³⁴ Lyeryo, yiryo iheema lye'mihumaanano lyanayijula mwo'bulangashane bwa Nahano.

³⁵ Musa, atanashobola ukuliyingira mwo, bwe'kibungu kyâli mali shonookera kwi'heema, no'bulangashane bwa Nahano, bwanaliyijula mwo.

³⁶ Yabo Bahisiraheeri, ikyanya bâli kizi balama, ikibungu kyâli kizi tee nunga, banabuli shokola injira.

³⁷ Haliko yikyo kibungu, ikyanya kitazi nunga, bâli kizi lindirira haaho, halinde ku kyanya kiganunga. ³⁸ Ikyanya kya mwi'zuuba, ngiisi ho bâli kizi genda, yikyo kibungu kya Nahano kyâli kizi beera hi'gulu li'heema. Na mu bushigi, kyâli kizi boneka nga muliro.

**Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Feb 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b